

Brusk Herreds Tingbog
1662
(første halvår)

Transkriberet 1994 af I. C. Højensgård

Bemærkninger om transskriptionen

Brusk Herreds Tingbog 1661 er den ældste bevarede fra dette herred, og den er bevaret i god stand, med velbevaret blæk og kun få og små papirdefekter.

Transskriptionen er sket efter fotokopi, som findes i Kolding Stadsarkiv.

Bogen er ikke pagineret, men bladnummereret fra 1 til 144. Dette er i transskriptionen vist ved bladnummeret mellem skråstreger: /1r/ = blad 1's forside, /1v/ = blad 1's bagside o.s.v. Efter de 144 blade er indføjet 20 ekstra blade med ny nummerering fra 1 til 17, her noteret som /+1r/, /+1v/ o.s.v. – Hver sag har jeg nummereret forløbende med nummeret i parentes () efter sagen, ud mod højre margen.

Skriften er ret omhyggelig og let læselig (dog er det oftest umuligt at afgøre, om der står a eller o). Stilen er tidens skriftsprognorm, som skriveren er fortrolig med. I og J skrives ens (som 'J'), men transskriberes her lydret. Både lyden *u* og lyden *v* skrives 'u', 'V' eller 'W' uden større konsekvens ('u' dog kun i indlyd), -*v* som udlyd skrives '-ff' og -*ve* som -ffue. (Skriveren bruger ikke U, v eller w). – Teksten er iøvrigt transskriberet bogstavret, dog er brugen af stort begyndelsesbogstav og tegnsætning moderniseret af hensyn til lettere læselighed; af samme grund er mange steder sammensatte ord, som skriveren har delt, skrevet i eet ord. Skriveren bruger latinske bogstaver i latinske ord og enkelte andre steder, her gengivet i kursiv. Tallene 1, 1“, 2 og 2“ er oftest skrevet med romertal, men de er i transskriptionen af tekniske grunde ændret til arabertal. Tegnene for mark og skilling transskriberes mk. og sk.; forkortelsestegnene for hannom og dennem bogstaveres; øvrige tegn og forkortelser transskriberes som nedenfor anført. Alt hvad der står i rund parentes () er mine tilføjelser: bemærkninger, forklaringer eller glemte ord eller bogstaver. (?) efter et ord betyder usikker læsning eller mistanke om fejlskrivning. Ord, som mangler p.g.a. papirdefekt eller som er ulæselige, er angivet ved ... eller; men hvis konteksten eller parallelsteder gør det evident, hvad der skal stå, er det manglende skrevet i skarp parentes []. Overstregede ord er udeladt. Skriverens tilføjelser mellem linierne er markeret med <...>.

Efter den transskriberede tekst følger en ordliste med forklaringer på nogle ord, som ikke er gængse i nudansk, nogle af dem fra juridisk sprog.

Jeg er professor Troels Dahlerup og lektor Bent Jørgensen tak skyldig for værdifuld hjælp. De har dog ikke foretaget nogen egentlig kollationering af min transskription. Den har jeg derfor alene ansvaret for.

Kolding, i maj 1994. I. C. Højensgård.

Forkortelser:

bem:te = bemeldte

for:ne = forannævnte

forsch. = foranskrevne

W. = Velbyrdige

ar:e = havre (se Ordforklaringer)

f:car = fjerdingkar

schip = skæppe(r)

td. = tønde(r)

/1r/ (Bogtryk: Krone over 3 kronede løver i løvkran) (Ulæselig signatur)
(Bogtryk:) **Det første oc sidste Arck i Tingbøger.**
(Håndskrift, ikke skriverens:)

ANNO 1662, den 9te(?) *Januarij* er dene thingbogh forordnet till Bruschherridtz ting paa Hans Kongl. Maij. wegne wdi (overstreget: Welb.) Herr Lensmandß frauereisse, huor vdi findeß indnumererit itt hundrede, hallfembßinstiuffe och otte blade papier, huorpaa thingschriffueren Peder Raffn schall schriffue paa huer blaed papier paa offuerste och till nederste och sig iche tillfordrigste paa noget løst papier att schriffue, medens for ting och domb indføre, huis som for retten det gandsche aar *passerer*, och ellers med schriffuer peng[e] och andet sig forholde som forschuarligt kand werre. Thill witterlighed wnder mit zignet och hand. *Signatum* Kolding [wt]*supra*. [Jachob] Lauridtzten Bech.

(Fodnote med anden håndskrift:) *Excerptet i april 1840 af ... Worsaae, stud. theol.*

/1v/ (Med tingskriverens håndskrift:)

Ranß neffning 1662
Christenn Michelßenn i Stubdrop
Anders Laugeßenn i Horstrop
Jenß Hanßenn i Nebbell
Nielß Simonßenn i Gudsø
Jenß Madtzenn i Tolstrop
Palle Olluffßenn i Hersleff Høyrup
Madtz Ibßenn i Lildballe

Helig brødeß neffning
Søffren Nielßenn i Bramdrop
Iffuer Nielßenn i Hersleff
Bertell Nielßenn i Tyffkier
Iffuer Hanßenn i Alminde
Christenn Iffuerßenn i Wyff
Peder Iffuerßenn i Starup
Joen Lasßenn i Nebbell, och
Laß Madtzenn i Hartte

/2r/

Løffuerdagenn denn 11. januari anno 1662

Otte Windißmend:	Sex høringh:
Jenß Jepßen i Lildballe	Poffuell Nielßen i Horstrop
Nielß Pederßen i Møßvraa	Gregerß Tomßen i Nebbell
Jenß Jørgenßen i Bramdrop	Hanß Hanßen i Stenderup
Bertell Nielßen i Horstrop	Søffren Nielßen i Bramdrop
Hanß Anderßenn i Biert	Peder Jørgenßen i Vyff
Knud Terchelßen i Lildballe	Christen Madtzen i Starup
Nielß Jepßenn i Høyrup	
Peder Olluffßen ibid.	
Peder Ambheede i Aldmind	

Huilche forschreffuenne otte trofaste dannemend alle samdregetlig wonde paa deriß gode trou och rette sandhed, att di saae och hørde her i dag for domb stod Hanß Hanßenn Nebbell i Biert, Jørgenn Pederßenn ibid., Søffren Nielßen i Bramdrop och Jenß Jørgennßenn ibid., som wandt och kundgiorde wed eed med opragte finger effter *recessenn*, att di denn 24. *decem.* war till siøn till Slottenß Mølle wed Colding Huß och Boremølle, efftersom di dertill aff tinge war loughigenn wdneffnd, och daa befandtiß først Borremølle wdi forledenn feide tid att werre aldeelliß affbrenndt och derfor nu findiß gandsche øde /2v/ och aldelliß ingenn bygning paa steddett, tilmed war mølledammen gandsche wdlobben, saa wandet meeste partenn gaar Slot- tens Mølle forbi och ad strandenn, wdenn en ringe deel, som løber igiennem en post siill, saa Slottens Mølle haffuer lidet wand att maalle med, om møllerenn ellerß kunde faae noget att

maalle. Dernest befandt iß, att mølleren Søffrinn Marquorßenn paa Slottens Møllested haffde ladet opsette siuff fag huß paa sin egen bekostning, samt och wand karm och querne werch, som iche war saadan bebyggt, att hand sig dermed kunde behielpe, thilmed befindiß denn d wnderste steenn i quernnen gandsche i stycher, saa hand iche synderligt dermed kannnd maalle, och wandhiullet for quernnen ehr och gandsche brøstfeldig, saa bem:te møller iche for armodß schyld samme mølle kand ferdig bygge, wdenn hand nogenn hielp kand erlange till dendß brøstfeldighed, efftersom dend och aff dee suenske krigßfolch war affbrent och øde, som med festebreffuit ehr att beuisße. Att saa i ald sandhed befandt iß, det bad forskreffne mend dennom Gud till hielper paa. (1)

Hiemmellet med /3r/ opragt finger och eed Marchuß Søffrinßen i Colding och Peder Ipßenn aff Stien Wad Mølle, att di i dag 14 dage gaff slodtzherren, Erlig Welb. Mand och Streng Rider Her Stien Bilde till Kierßgaard, Kongl. Maytz. befallingßmannnd offuer Kolding Huußleenn, loughlig warsell for Coldinghuß port och talde med wechteren och forkyndet hannom same warbell, om Hannß Welb. Strenged wilde haffue noget imod dette siønß affsigt att suare her i dagh. Hanß Steffenßen i Aldmind, deelleffouget, wdstede forskr. winde i herridtzfougdenß sted.

(2)

Huilche forskreffuene otte trofaste dannemend alle samdregetlig wonde paa deriß gode trou och rette sandhed, att di saae och hørde her i dag for tingß domb fremstod Jenß Escheßenn i Nagbøll paa sin egene och paa sin kiere høstrueß, Kiersten Christenßdatterß, barnfødt i Lildballe, hindiß weigne, och med deriß fri wilge, ja welberaad hou och samtyche solde, schøtte och aldeelliß affhendit fra dennom och alle deriß sande arffuinger indtill Jenß Jepßenn i Lildballe saa uidt wdi denn eigendombßgaard i Lildballe, for:ne Jenß Jepßenn paabuor, som for:ne Kierstenn Christenßdatter er och kand /3v/ werre arffueligenn tilfaldenn effter hindiß søster, bem:te Jenß Jepßenß høstrue, S. Marinn Christenßdatter, som med for:ne Jenß Jepßenn buode och døde paa for:ne eigendomb i Lildballe, som ehr lige dend halffuepart aff for:ne gaard och eigendomb, det werre sig i huß, gaard och gaardsted, abildgaard, hommelgaard och kaalgaard, ager och eng, schouff och marche, stue och støche, thoffter, enmercher och kiøbejord, fuortte och fellit, woitd och tørt, thørffuegrøfft och lyngslet, fischewand och feegang, aldeelliß inttet wndtagen i nogen maader, aff aldt det, som till same gaard nu tilleggend iß ehr, aff arildtz tid der till legget haffuer, och hør och bør der till at legge med rette indenn(for) alle fiere marcheschell. Iligemaader gjorde for:ne Jenß Escheßen bem:te Jenß Jepßen en fuld, trøg, euig och (u)igienkallendiß auffkald paa ald, huiß hanß høstrue, Kiersten Christenßdatter, kunde arffuelig tilfalde effter sin bem:te søster, S. Marinn Christenßdatter, baade vdi kiøbstedguodtz och løbøre, wed huad naffn det ehr eller werre kand, røringdiß eller wrøringdiß, slett inttet wndtagen i nogen mader. Forschreffuene eigendombß arffuelod /4r/ maa och schall for:ne Jenß Jepßenn och hanß sande arffuinger haffue, nyde, bruge och beholde for it fuldt och frit enchende eigendombß kiøb, ey schyldendiß och wigienkallendiß till euig tid. Och kiendtiß for:ne Jenß Escheßen paa sin bem:te høstrueß weigne dennom att haffue annammit och opbaarinn penge, fyldest, fuld werd och god, nøyachtig betalling aff for:ne Jenß Jepßenn for hindiß forskr. arffueloder och andparter, baade vdi forskr. bundegaard och eigendomb, saa och wdi kiøbstedguodtz och løbøre, effter deriß egen fulde nøye, wilge och minde, saa dee der for kiendtiß dennom eller deriß arffuinger aldeelliß ingen ydermeere lod, deell, rett eller rettighed att haffue wdi eller till forskreffuene bundegaard och eigendomb eller nogen arffueloder effter bem:te S. Marinn Christenßdatter i nogenn mader, menß tachtet bem:te Jenß Jepßenn got for god schiff och jaffning och god redelig och rigtig betalling i alle mader. Och tillforpleget for:ne Jenß Escheßen sig sinn høstrue och arffuing(er) att fri, frelße, hiemmelte och fuldkommelig tilstaae bem:te Jenß Jepßenn /4v/ och hanß arffuinger forskreffuene eigendombß arffueloder, efftersom forskreffuit staar, for alle och huer mandß paatalle, som derpaa kand talle med rette i nogenn mader. Ydermeere dennom och deriß arffuinger tilforpleget, at huiß saa schede, det Gud forbyde, att forskr. halffue bundegaard och arffuelod bleff for:ne Jenß Jepßenn eller hanß arffuinger frawonden wdi nogenn domb eller rettergang for deriß wanhiemmelß brøst eller forsømelßiß schyld, daa schall di inden sex wger der effter wdlege dennom saa got eigendom och saa welbeleigenn schadißløß i alle mader. Beuiste och med fremlagde tingßuinde, her aff tinget wdsted denn 30. *novemb.* sidst forledenn, att haffue samme eigendombß arffuelod loughligenn laugbødenn trei samfelde ting for denne schøde till fæderne och møderne slegt effter loughen, huilchet same tingßuinde i sig selffuer wiider wduisßer, som her i dag for domb bleff lest och paaschreffuenn. Och stod for:ne Jenß Eschildßenn med bem:te Jenß Jepßen till wedermolsting, der denne schøde och auffkald gich beschr.

(3)

/5r/ Hiemmellet med opragt finger och eed Hanß Nielßen i Biert och Peder Jørgenßen ibid., att di i dag 3 wger gaff Søffrin Nielßen i Bramdrop louglic warsell till hanß buopeell imod winde och tilbod at suare Jørgen Pederßenn i Biert her i dagh.

(4)

Jørgen Pederßen sit tridie ting eschet schifft aff for:ne Søffrin Nielßenn effter hanß høstrue, sin søster S. Elßaa Pederßdatter, paa det hindiß børn mote wederfariß huiß retteheder (her mangler vel noget, f.ex.: de har). Saa mødte Søffrin Nielsenn och dertill suaret, att saa saar(e) hand kand bekomme landtztingß warsell zeddell och det louglic kand schee, wille hand det gierne effterkomme.

(5)

Løffuerdagenn denn 18.januari anno 1662.

Otte windißmend: Nielß Pederßen i Møßwraa, Jenß Hanßen ibid., Søffrin Nielßen i Bramdrop, Knud Terchelßen i Lildballe, Hanß Jenßen i Møßwraa, Jenß Pederßen ibid., Hanß Nielßen i Aldmind, Gregerß Tomßen i Nebbell.

Jenß Jepßen i Lildballe tilforordnit i domerß sted i dag vdi herridtzfougdenß affwerrelße.

/5v/ Hiemmellet med opragt finger och eed Hanß Jepßenn i Eistrop och Anderß Pederßen ibid., att di i dag otte dage gaff slodtzherrenn, Erlig Welb. Mand och Streng Rider Her Steen Bilde till Kierßgaard, Kongl. Maytz. befallingßmand offuer Colding Hus leen, loglic warsell for Kolding Huß port och talde med hußfougdenß tienner och slodtzschriffuerenß høstrue, och forkyndet dennom same warsell, om Handß Welb. Strenghed haffde noget imod effterschr. siønswinde at suare her i dagh. (6)

Huilche forskreffuene otte trofaste dannemend alle samdregetelig wonde paa deriß gode trou och rette sandhed, att di saae och hørde, (at) her i dag for domb stod Klauß Pederßenn i Horstrop, Bertell Haanßenn ibid., Tord Lauridzen i Wilstrop och Mogenß Nielßenn ibid., som wandt och kundgiorde wed eed med opragte finger effter *recessenn*, att di den 15. *januari* sidst forledenn war med slodtzfougdenß fuldmegtig, deellefougden och schriffueren till siøn till Landerup Gård, efftersom di der till aff tinge war louglic /6r/ opneffnd, och daa befandtiß der paa samme <øde> gaard nylig att werre opbyggt och forferdiget tuinde husße, och ydermeere ehr dennom beuist, att efftersom samme gaard wdi forledenn feide tid war bleffuenn affbrent, oprbrot och gandsche øde och deß tilleggendiß jord wdørchet, indtill sidst forledenn paaske tider Jenß Federßenn sig dend andtough och derpaa opsatte forskreffuene tuinde huße och begyndt noget aff diß tilleggenndiß jord att ørche och føre i brug, aldt samenn paa sinn egenn bekostningh, och iche bem:te Jenß Federßenn inndnu haffuer nødt aff samme gaardß auffll nogenn roug auffll, wndtagenn en gandsche ringe deel biugh, haffre och bogget, hand forleden waardag der till fich saaed, huorpaa war inddaa saa (overstreget) stor mißwext, saauelsom andre steder her wdi eignenn. Att saalediß vdi sandhed befindiß som forskreffuit staar, det bad for:ne mend dennom Gud till hielper paa. Morten Herringh, schoffrider, paa Jenß Federßenß weigne toug dette winde beschr. Varsell f....

(7)

/6v/ Hiemmellet med opragt finger och eed Jørgenn Nielßenn i Eltang och Madtz Pederßen ibid., att di i dag otte dage gaff Hanß Olluffßen Raffnn i Biert, Hanß Anderßen sandmand, Anderß Hanßen Mørch och Jørgen Pederßenn ibid. louglic warsell till deriß buopeell att suare hußfougden och deellefougden paa Kongl. Maytz. weigne her i dagh. (8)

Huilche for:ne otte dannemend alle wonde, att di saae och hørde her i dag for domb stod Hanß Hanßenn Bull i Eltang, Søffrin Anderßen i Aldmind, Klauß Pederßenn i Horstrop, Bertell Hanßenn ibid., Tord Lauridzen i Wilstrop, Mogenß Nielßenn ibid., Jørgenn Nielßenn i Eltang och Jenß Jepßenn i Horstrop, som wandt och kundgiorde wed eed med opragte finger effter *recessenn*, att det ehr dennom i Gudtz sandhed fuld witterligt, att S. Søffrin Madtzenn i Eltang wdi forleden feide tid bortdøde, och bleff hannom frarøffuit aff fienderne huiß guodtz och formoffue hand haffde, samt hanß gaard, (som) hand paabuode, reent affbrent, saa hanß effterlatte høstrue med hindiß smaa børnn der offuer ehr kommen i største /7r/ armod och elendighed, och dersom frome, godhiertig, medliden christne wille beuiße barmhiertighed och meddeelle hinde enn ringe almysße, war det slig en welgierning, som aff Herrenn ey schulle bliffue wbelønnet. Att saa i sandhed er som forskreffuit staar, det bad dee dennom Gud till hielper paa. (9)

Indnu wandt forskreffne mend med Doritte S. Nielß Jenßenß i Eltang ligesom forskreffuit staar med Marin S. Søffrin Madtßenß. Och stod forskreffne mend med dennom till

wedermolsting, der dette winde gich beschreffuenn.

(10)

Opneffnd till worderingßmend paa schifft effter S. Peder Mogenßenn i Wyff, som schall holdiß paa torßdag førstkommendiß, nemlig Hanß Oudßenn i Wyff, Hanß Hanßenn ibid., Iffuer Hanßenn i Aldmind (och) Søffrin Anderßen ibid.

(11)

Hanß Staffenßenn deellefouget paa Kongl. Maytz. weigne effter forskr. warsell beschylde Hanß Olluffßen Raffnn i Biert, Hanß Anderßenn sandmand, Anderß Hanßen Mørch och Jørgenn Pederßenn ibid. for dee /7v/ imod ald hiemmell, minde och tilladelße haffuer bortsoldt <aff> dennd schouff Dreinß, leggendiß till Bierte bye, som ehr wschifft och alle lodßeyerne tilhører, en andell vied till en schipper aff Colingborg, som det for same land haffuer annammit och indschibbet, formener di dennom imod Høylofflig Koning Christianß den Tredieß *recess* i den 30. artichell haffr forseet dermed, som tilholder slige wschiffte felliß schoffue att werre vdi fred, och bør derfor effter same artichell att lide och stande till rette, som wed bør. Saa mødte ingen till giensuar, huorfor sagenn bleff opsatt vdi sex wger. (12)

Løffuerdagenn denn 25. januari anno 1662.

Otte windißmend: Jenß Jepßenn i Lildballe, Nielß Pederßenn i Møßwraa, Jenß Pederßenn ibid., Hannß Nielßenn i Aldmind, Klauß Pederßenn i Horstrop, Poffuell Nielßenn ibid., Laß Jennßenn i Hersleff, Gregerß Tamßen i Nebbell.

/8r/ Hiemmellet med opragt finger och [eed] Peder Søffrinßenn i Nebbell och Peder Jenßen ibid., att di i dag 14 dage gaff Jørgen Michelßen i Ambhede, Dorite Michelßdatter i Rougsted med sin hosbonde Tamiß Pederßen i Rogsted, heridtzfouget i Jerloff herrit, och Marinn Michelßdatter i Heißelballe med sin hosbond Bunde Hanßenn, alle louglic warsell till en huer deriß buopeelle. Iligemaader warbellgaff di i dag otte dage Jenß Michelßen i Wyff, Hanß Michelßenn ibid., saa och Mette Michelßdatter, Liene Michelßdatter och Anne Michelßdatter ibid., en huer med deriß lauguenger, till deriß huß werelße och buopeelle, samptligenn imod domb att suare Gregerß Tamßenn i Nebbell her i dag. Huor offuer for:ne Gregerß Tamßen paa sin søster Giertrud Tamißdatterß weigne imod forskr. Michell Basßiß børnn och arffuinger irettelagde sit schriftelig ind[leg], lydendiß: Efftersom ieg i dag till Brusk herridtzting paa min søster Giertrud Tamißdatterß weigne haffuer ladet steffne(?) och i rette kalde S. Michell Jenßen Baße i Wyff och hanß høstrue S. Mette Michelß /8v/ deriß børnn och arffuinger, saa ehr min beskylding till dennom for 30 rix daller, (som) min bem:te søster Giertrud Tamißdatter haffde lauerit forskr. S. Mette Michelß till troer hande vdi forwaring nogle aar før suenskenß folch i nest forledenn feide kom her i lanndet, paa huilche penge deriß søn Jenß Michelßen nu i feide tidenn gaff oß sin haandschrift paa i S. Anderß Jørgenßenß huß i Nebbell, huilchen haandschrift siden for oß aff fienderne ehr bleffuen forødt, och derfor same penge fodrit paa schifft, som bleff holden effter dee S. folch aar 1661 den 6. *februari*, och daa der forskreffuene arffuinger fornamb haandschriftenn att werre borte, wille dee ey samme giend samtyche, förind dee haffde ald guodtz och løßøre schifft dennom imellom, och saa samme giend wedgich och beuilgett att motte derfor tillsettiß sin betalling i, huilß Wyff kierce war bem:te S. Michell Basße plegtig att søge effter tinguindiß indhold, aff Brusk herridtzting wdsted den 9. *februari* sidst forleden, och nu anderlediß befindiß kierchenn ey att bliffue saa meget schyldig, som paa schifft er andgiffuenn, effterdi for:ne Jenß Michelßen /9r/ nu sidenn haffuer giort kierchen regenschab for it heell aarß indtegt, setter derfor i ald rette och formeener, effterdi arffuingerne haffuer wedgangenn, att i sandhed ehr med for:ne penge som forskreffuitt staar, och iche denn fordring findiß hoß kierchen, som paa schifftet andgiffuit er, att dee derfor bør samme penge schadißløß at betalle, heldst fordi att dee haffde saa megenn løßøre att schiffte, saa giendenn well paa andre *maner* kunde werit afflagt, eller och derfor haffue namb wdi dee S. folchiß buo och guodtz, som deriß sønn, for:ne Jenß Michelßenn, paa buor och bruger, effterdi hand ehr eldste søn, som och haffde paa same penge wdgifuen sin haandschrift, och tillmed siden schifftet giort kierckenß regenschab, som hand ey schall kunde benegte, och det effter 15 dageß forløb effter forordeningen, huorjaa ieg er en retmeßig domb begierendiß. *Actum* Nebbell den 25. *januari* 1662. Gregerß Tamßenn i Nebbell. Saa mødte for:ne Jenß Michelßen och dertill suaret, at hand forminte, (at) Gregerß Tamßen haffde ladet sig /9v/ engang benøye paa schifft for samme peng, huorfor hand iche wiste wiidere dertill att suare, menß burde for tiltalle fri at werre. Daa for tilfald bleff sagenn opsat sex vger.

(13)

Hiemmellet med opragt finger och eed Jenß Jepßenn i Horstrop och Jenß Søffrinßenn ibid., at di i dag otte dage gaff Nielß Pederßen i Møßwraa loughlig warsell till hanß buopeele imod domb att suare Klauß Pederßen i Horstrop her i dagh. (14)

Huor offuer for:ne Klauß Pederßen hannom beschyltde for sin moderß afftegt, (som) hand sig haffde tilforplegt aarlig aar att giffue hinde, och derpaa irettelagde itt tingßuinde, her aff Brusck heridtz ting wdsted aar 1645 løffuerdagen den 9. *augusti*, indholdendiß, att for:ne Nielß Pederßen daa haffuer standen for retten och kiendtiß, att efftersom Lenne Pederß ibid. haffuer opladt denn cronegaard i Møßvraa, som hun och hindiß S. hosbond Peder Olluffßenn ibuode, till hannom och hanß høstrue, daa loffuit for:ne Nielß Pederßenn for sig och sinne arffuinger at giffue for:ne Lenne Pederß huert aar /10r/ hindiß liffßtid 14 schiper rog, 14 schiper biug, 10 schipper haffre, 5 schip boghuede eller biug i steddenn derfor, naar der bliffuer iche boghuede till 3 schipper hommell, en schip salt, 2 fierdingcar hamp frøeseede och itt fierdingcar hør frøeseede aarliggen, och schall Nielß Pederßenn schaffe hinde enn koe att bruge till hindiß wnderholding hindiß liffßtid och føde hinde dend i baaß och greiß hoß hanß egenn, hinde schadisløß, och naar for:ne Lenne Pederß wed døden affgaar, daa schall samme koe werre for:ne Nielß Pederßenn eller hanß arffuinger følgachtig igienn. Hand schall och aarlig føde hinde femb faar, och naar der ehr oldenn giffue hinde it feed suin saa got som 2 sldr., och naar der iche ehr oldenn, it halfft feedsuin och it faar och yde(?) fedegreiß aarliggen. Hun schall och haffue hindiß huß werelse der i gaardenn hindiß liffßtid med kaal aff kaalgaarden, ild och warme, rou och magh, som forsuarligt kand werre for Gud och gotfolch, med meere same tingßwinde, som her i dag for domb bleff och paaschreffuen, i sig selffuer wduisßer. Och formindte for:ne Klauß /10v/ Pederßenn, det Nielß Pederßen burde att betalle sin bem:te moder hindiß afftegt, huiß der paa resterit, och siden aarligforschreffuene tingßuinde att holde och effterkomme, eller der for lide och stande till rette som wed bør. Och iche nogenn mødte till giensuar, huorfor sagen bleff opsatt wdi sex wger. (15)

Huilche forskreffne otte trofaste dannemend alle samdregtelig wonde paa deriß gode trou och rette sandhed, att di saae och hørde her i dag for domb stod Christen Anderßen, møller i Wingstedmølle, och hanß broder Anderß Anderßenn i Donß, der lydelig for rettenn en effter anden i haand toug deriß stiffader Jørgenn Klaußenn, møller i Donß mølle, gaff och giorde hannom en fuldrøg, euig och wigiennkallendiß auffkald paa ald, huiß arffue och guodtz dennom och deriß broder Jenß Anderßenn ehr arffueligenn tilfaldenn effter deriß fader, S. Anderß Jenßenn, som buode och døde i for:ne Donß mølle, det werre sig wdi buo och buoschab, sølff, kleder, kre, queg, heste och hopper, kornn och kornn auffling, røringdiß och wrøringdiß, indenn døre eller vden /11r/ døre, slett inttet wndtagenn wed huad naffnn det neffniß eller optencheß kand. Saa di bekiende paa deriß egenn och deriß bem:te broder Jenß Anderßenß weigne, att dee haffde annammit och opborin deriß fulde nøye for for:ne arffue och guodtz effter deriß egenn wilge och minde, huorfor di nu for tingß domb quiterit for:ne Jørgen Klaußenn, hanß høstrue och arffuing(er) for dennom och alle deriß arffuing(er) for for:ne arffue och guodtz for ald wiider kraff, schade, bekostning och wdlegh och tachtet dennom ære och got for god schiff och jaffning och god redelig och reigtig betalling i alle mader. Och stod for:ne Christen Anderßen och Anderß Anderßen med bem:te Jørgenn Klaußenn till wedermolßting, der denne affkald och winde gich beschr. (16)

Forschr. otte dannemend alle wonde, at dee saae och hørde her i dag for domb stod Jørgenn Klaußenn møller aff Donß mølle, som ihaandtrog sinne stiffsøner Christen Anderßenn i Wingsted mølle och Anderß Anderßenn i Donß och kiendtiß sig schyldig och plegtig att werre deriß /11v/ broder Jenß Anderßenn ti slette daller och 1 seng saa god som 10 sldr. for sinn arffuepart effter sinn fader S. Anderß Jenßenn, saa och en kieste saa god som 4 sldr., huilchet forskreffuene for:ne Jørgenn Klaußen tilforplegtet sig eller sine arffuing(er) erlig och well att betalle sin bem:te stiffsøn Jenß Anderßen eller hanß arffuing(er) till S. Michelß dag først komendiß, wden hand lenger kand haffue dennom i minde, aldeelliß schadisløß i alle mader. Och stod for:ne Jørgen Klaußenn Møller till wedermolßting, der dette winde gich beschreffuenn. (17)

Hiemmellet med opragt finger och eed Peder Madtzenn och Iffuer Hanßen i Horstrup, att di i dag 14 dag gaff slotzherrenn, Erlig Welb. Mand och Strenge Rider Her Steen Bilde till Kierßgaard, Kongl. Maytz. befallingßmand offuer Kolding hußleenn, loughlig warsell for Koldinghuß port och talde med slotzfougdenß tienner och forkyndet hannom samme warsell, om Hans Streghed /12r/ wille haffue noget at suare imod winden, som Hanß Kuod i Horstrup

achter i dag till tinget att forhuerffue.

(18)

Huilche forschr. otte dannemend alle wonde, att di saae och hørde her i dag for dom stod Hanß Hanßen i Stenderup, Jørgenn Pederßenn i Biert, Tamiß Jenßen i Eltang, Søffrinn Anderßen i Aldmind, Jørgen Michelßen i Bramdrop, Christenn Hanßen *ibid.*, Peder Michelßenn i Wyff och Hanß Hanßenn *ibid.*, som wandt och kundgiorde wed eed med opragt finger effter *recessen* dennom i Gudtz sandhed at werre fuld witterligt, att Hanß Jenßenn Kuod i Horstrop bleff i forleden feide tid forjaget fra huß och hiemb, och ald hanß røringdiß guodtz och formoffue hannom aff fienderne och krigßfolchet frarøffuit, saauelsom hanß bundegaard i Horstrop, (som) hand paabuor, enndeelß nederbrøtt och gandsche *ruinerit*, saa hand fattige mand, som tilforne haffde god meddell och formoffue, ehr deroffuer kommenn till achterß och i armod. Att saa i sandhed ehr, det bad forschr. mend dennom Gud /12v/ till hielper paa. Och stod Jachob Laurß(en), slodtzfouget, till wedermolsting, der dette winde gich beschreffuenn.

(19)

Huilche forschreffuene otte trofaste dannemend alle samdregetelig wonde paa deriß gode trou och rette sandhed, att di saae och hørde her i dag for domb stod Søffrinn Anderßenn i Aldmind, Hannß Oudßenn i Wyff, Hanß Hanßen och Peder Michelßenn *ibid.*, som wandt och kundgiorde wed eed med opragte finger effter *recessenn*, att di denn 23. *januari* sidst forleden war med ridefougden Jachob Lauridzen Bech, Kongl. Maytz. slodtzfouget paa Kolding huß, heridtzfougdenß fuldmegtig Jenß Jepßenn i Lildballe, deellefougden Hanß Staffenßen i Aldmind och schriffuerenn forsammellet till registrering och schifft i Wyff effter S. Peder Mogennßenn, som vdi forleden feide tid bortdøde, i den S. mandß effterleffuersche Lienne Michelßdatter med sin suoger och tiltagenn lauguerge Tammiß Pederßenn i Rougsted, herridtzfouget i Jerloff herrit, och deriß barnn Mogenß Pederßenn med sin morbroder och werge Jenß Michelßenn /13r/ i Wyff, och daa bleff andgiffuen och paauiet effterschreffne ringe guodtz och formoffue som følger: Queg: 1 suorthuot kue worderit for 7 sldr., 1 suort hest wort for 12 slet dlr. Buoschab: 1 lidenn kobberkiell vort for 2 mk., 1 suort ege kieste wden laaß for 2 mk., 1 schyffue for 1 sletdlr., 1 gammell halff wogenn for 8 sk. Schorstenn tøy: 1 kielsche och 1 ildkloffue wort for 1 mk. Rougseede bleff andgiffuen at werre saaed sex schipper, halfft vdi got jord och halfft i temmelig, dee 3 schip seede vdi got jord sat huer schip seede for 1 sldr. och huer schip seede aff det andet for 3 mk. Her forudenn fremlagde Lienne Michelßdatter enn haandschriefft, som S. Christen Hanßenn i Eltang haffde vdgiffuit till hindiß fader, S. Michell Basße, huorppaa resterit penge 80 rix dlr. med sin effterstaaendiß rindte sidenn aar 1651 den 2. *augusti*, same haandschriefft war *daterit* aar 1647 den 26. oct. Beløber saa guodtzet foruden forschreffne haandschriefft i penge 26 sldr. 2[“] mk. Wiider guodtz eller formoffue fandtiß der iche i boen att registre eller wordere, wndtagenn nogenn ringe sengekleder, /13v/ (som) for:ne Lienne Michelßdatter och hindiß barn paalegger, sampt och en kieste och et schrinn, (som) hindiß foreldre haffde hinde giffuet till brudgaffue, som hun formindte sig effter gamell *maner* wdenn schifft att mote beholde. Der effter bleff eschet och kraffuit bortschyldig giæld, nemblig: Nielß Pederßen Kremmer, borger i Kolding, lod fordre effter haandschriefft 7 sldr. 14 sk., *daterit* den 26. *novemb. anno* 1655. Christen Jenßenn i Worcke fordrit effter Lienne Michelßdatterß haandschriefft 26 rix dlr., *daterit* aar 1660 denn 6. *februari*, som hand hinde haffde forstracht till sinn auffß fortsettelße. Anne Staffen Christenßenß i Kolding lod fodre londte penge 3 slet dlr., som Lienne Michelßdatter wedgich. Peder Schomager i Wyff fodrit for 4 schip rogh, hand haffde lont S. Peder Mogenßen i feidetiden, schippen 1 mk. Ehr 1 sldr. Fougder och schriffuerenß rettighed offuer schifft 4 rix dlr. Bedrager sig saa forschreffne bortschyldig giæld penge 56 sldr. 14 sk. Och efftersom forschreffne guodtz war saa ringe, at det ey kunde tilstreche giælden att afflegge, /14r/ och iche helder forbem:te giædener wilde lade dennom benøye att søge deriß betalling effter forschreffne haandschriefft, huorfor godtzet bleff dennom imellom deelt, saa widt det kunde tilstreche, som iche kunde naae høyre indtill huer dallerß giæld 30 schillingh, som effter følger: Christen Jenßenß fordring effter forschreffne affkortning bliffr 18 sldr. 1 mk. 2 sk., den ku for 7 sldr., det bord for 1 sldr., 1 kiell for 2 mk., 1 kieste for 2 mk., schorsten tøy 1 mk., 1 halff wogenn 8 sk., bliffuer saa till rest 3[“] dlr. 10 sk. Nielß Kremerß tillkraff bliffuer effter forschr. kortningh penge 14 mk., Anne Staffenß 5 mk. 10 sk., Peder Schomagerß 30 sk. och fougdepengene 2 rixd., som tillhobbe bedrager sig 12 sldr. 2 sk. Dertill wdworderit hoppenn for 12 sldr., huilchen wdsett *creditorerne* till dennom annamit och lod dennom orgeß och nøyeyß, wndtagenn Nielß Kremerß fuldmegtigh Christen Iffuer[ßen] i Wyff, som iche widste hanß willie der udi. Her forudenn fodrit Hanß

Mogenßen med sin broder och formønder Søffrinn Mogenßenn i Wyff børnepenge 170 dlr. /14v/ och nogle, som S. Peder Mogenßen schulle haffue till sig annamit wnder hender for hannom, huortill Tammiß Pederßenn paa Lienne Michelßdatterß weigne suaret, at naar hindiß bem:te S. hosbondß beuiß fremlegiß eller och reigtig schifftebreff, att dennd S. mand war bem:te Hanß Mogenßen noget plegtig, saa wilde hun wide sig der effter att rette, huorfor att, dersom saa befindiß, der effter reigtighed eschiß och kraffuiß nogen børnepenge, er dertill i behold forskreffne S. Christen Hanßenß haandschrifft och S. Peder Mogenßenß eigendombß andparter i denn bundegaard, hand paabuode, som ellerß Lienne Michelßdatter med sit barn haffuer att schiffte och deelle. Att saa paa aasteden er *pascrit*, som forskreffuit staar, det bad for:ne worderingßmend dennom Gud till hielper paa.

(20)

Hiemmellet med opragte finger och eed Hanß Michelßenn i Wyff och Mouritz Olluffßenn ibid., att di i dag 14 dage gaff for:ne Hanß Mogenßen, Søffrin Mogenßen och deriß farbroder Laß Pederßen i Wyff alle louglic warsell till deriß buopeele for dette schiffat at suare till paa aasteden och detß affsigt her i dag, och forschr. mend stod till wedermolsting, samt Søffrin Mogenßen med Hanß Michelßen, som toug det beschreffuenn.

(21)

/15r/

Løffuerdagenn denn 1.februari anno 1662.

Otte windißmend: Nielß Pederßenn i Møßwraa, Søffrinn Simonsenn i Donß, Raßmuß Pederßenn i Tyffkier, Knud Jepßenn i Hersleff Høyrup, Hanß Nielßenn i Hersleff, Jenß Tamßenn i Nebbelmølle, Christenn Madtzenn i Starup och Jørgenn Pederßenn i Bierthe.

Hiemmellet med opragt finger och eed Jennß Jepßenn i Horstrop och Jenß Søffrinßen ibid., att di i dag otte dage gaff S. Hanß Pederßennß børnn i Tyffkier Olluff Hanßenn, Hanß Hanßenn och Ingeborig Hanßdatter louglic warsell for deriß fæderne gaard och buopeell och talde mundelig med forskreffne bege dreng, item samme tid warsellgaff deriß farbrødre och formønder Anderß Pederßenn i Tyffkier och Poffuell Pederßenn ibid. till deriß buopeelle imod wedkiendelße och tingbuinde, (som) Jenß Christennßen ibid. achter att giøre her till tinget, tage besschreffuen paa sin høstrueß weigne, och at suare her i dag.

(22)

/15v/ Huilche forskreffuene otte trofaste dannemend alle samdregtelig wonde paa deriß gode trou och rette sandhed, att di saae och hørde her i dag for domb stod Jenß Christennßenn i Tyffkier, som fremlagde, lod lesße och paaschrieffue tuinde pergament schøder. Den første wdsted her aff tinget aar 1619 den 12. *juni*, som i sinn meening tilholder, att Elßa Olluffß i Smidstrop med sin hosbond och rette werge Anderß Jørgenßenn daa haffuer schødt och affhendet fra sig och sinne sande arffuing(er) indtill Olluff Nielßenn i Tyffkier, hanß høstrue Ingeborig Olluffß och begge deriß sande arffuinger saa megit eigenndomb, som hun haffuer i denn otting jorde paa Tyffkier march och hun arffuede effter hindiß tuinde sønner Peder Olluffßen och Hanß Olluffßenn, och ellerß huis hun derudi kiøbt haffuer, med meere widtløfflighed samme schøde medfører. Denn anden schøde war och her aff tinget wdgiffuen aar 1625 denn 22. *octob.*, som indholder till sinn hoffuit meening, att Hanß Smed i Piedsted och hanß høstrue Anne Olluffßdatter daa for retten haffuer bortschødt fra dennom och deriß rette arffuing indtill /16r/ for:ne Olluff Nielßenn i Tyffkier, hanß høstrue Ingeborig Olluffß och deriß arffuinger ald denn lod och part, som de haffde i den otting jorde paa Tyffkier march, som ehr en fuld søsterlod. Iligemaader haffuer Jep Nielßen Smed i Welling daa for retten bortschødt fra sig, sinn høstrue Marin Olluffßdatter och deriß arffuing indtill for:ne Olluff Nielßenn, hanß høstrue Ingeborig Olluffß och deriß arffuinger ald den andpart, hand haffde i for:ne otting jorde paa Tyffkier march, medmeere samme schøde i sig selffuer wiidere wduisßer. Och effter forskreffuene schøder nu for retten wedkiende sig for:ne Jenß Christenßenn paa sin høstrue Marinn Iffuerßdatterß weigne vdi halffpartenn aff forschr. bunde otting jorde /: som S. Hanß Pederß[en] och hanß høstrue S. Buold Hanßkuon paa nogle aarß tid i brug hafft haffuer :/ en fuld søsterlod, huilchenn halffue otting jorde for:ne S. Buold Hanßkuon med sine sydschind, S. Jørgenn Olluffßenn och for:ne Jenß Christenßenß høstrue Marinn Iffuerßdatter tilhobe arffuelig tilfaldt effter deriß forbem:te S. moder Ingeborig Olluffß. Dernest wedkiende hand sig paa sin bem:te høstrueß vegne /16v/ i samme bunde otting jorde saa widt, søsterlod kand bedrage, och hun med sin søster, for:ne Buold Hanßkoenn, ehr arffuelig tilfalden effter deriß broder, for:ne S. Jørgen Olluffßen, som hand baade effter sinn S. fader Olluf Nielßenn och moder S. Ingeborig Olluffß haffuer arffuit, formeener saa, (at) bem:te(?) Marin Iffuerßdatterß arffueparter i samme bunde otting jorde sig kand bedrage halffpart aff denn halffuepart och tredie deellenn aff denn

andenn halffuepart, huor offuer for:ne Jenß Christenßenn forbød nogenn sig med hanß høstrueß forskreffne arffueloder i bem:te otting jorde att befatte, bruge eller bruge lade, medmindre dee der for will lide och stande till rette som for andet whiemelt, huor effter hand war tingbuinde begierindiß. Och stod bem:te børnß farbrødre Anderß Pederßenn och Poffuell Pederßenn till wedermolsting, der dette winde gich beschr. Warsell tilforn indført. (23)

Hiemmellet med opragt finger och eed Jenß Jepßenn i Horstrop och Jenß Søffrinßenn ibid., att di i dag otte dage gaff for:ne Jenß Christenßenn i Tyffkier och hanß høstrue Marinn Iffuerßdatter loughlig vvarsell /17r/ till deriß buopeell imod winder att suare Poffuell Pederßenn och Anderß Pederßen i Tyffkier paa deriß broderß, S. Hanß Pederßenß, børnß weigne her i dagh.

(24)

Huilche forskreffuene otte trofaste dannemend alle samdregetelig wonde paa deriß gode trou och rette sandhed, att di saae och hørde her i dag for domb stod Bertell Nielßen i Tyffkier, Hanß Jensenn Smed, Peder Nielßen, Hanß Jørgennsenn (och) Anderß Pederßenn, som wandt och kundgiorde wed eed med opragte finger effter *recessenn*, att det ehr dennom i Gudtz sandhed fuld witterligt, att S. Hanß Pederßenn och hanß høstrue, S. Buold Olluffßdatter i Tyffkier, haffuer hafft, nødt och brugt denn bunde otting jorde paa Tyffkier march, som Jenß Christenßen paa sin høstrue Marin Iffuerßdatterß weigne wedkiender sig arffueladen wdi, wlast och wpaakiert offuer 24 aar. Noch wandt Nielß Madtzenn Schyggebierig i ligesuarne eed hannom det same att werre beuist, siiden hand lengst kand mindiß. Och stod for:ne Jenß Christenßenn och paa sin høstrueß veigne der till suaret, att forskreffne winder /17v/ ey schall kunde beneigte, att hanß høstrueß førige hosbonde jo haffuer paaanchet, (at) for(:ne) Hanß Pederßenn brugte forskreffuene otting jorde och ey wilde wilge hannom noget deraff, tilmed kunde hand ey imod lougenn <same> sin høstrueß arffuelod bortselge, effterdi hand haffde dertill ey trang, och iche helder dennom auffueledeß nogenn børnn tilsammell, och derfor same sin høstrueß arffuelod henstandenn, till nu hinde <ved hannom> tillegiß børn och arffuinger, saa hand forarsagiß dennd nu wed rettenß meddell att wdsøge. Warsell for:ne.

(25)

Hiemmelet med opragt finger och eed Hanß Nielßenn i Biert och Peder Jørgenßen ibid., att di i dag 3 wger gaff Christen Hanßen i Bramdrop loughlig warsell till hanß buopeell imod forbud och tingbuinde att suare her i dagh.

(26)

For:ne otte dannemend alle wonde, att di saae och hørde her i dag for domb stod Jørgen Pederßenn i Biert och sit tridie samfelde ting forbød Christenn Hanßenn i Bramdrop att bruge eller bruge lade noget aff sine søsterbørnß eigendomb i Bramdrop enten wdi schoff eller march, wden hand haffde det i wilge och minde, vnder straff, /18r/ som wed bør. Saa mødte for:ne Christen Hanßenn och der till suaret, att dersom for:ne Jørgenn Pederßenn forbyder hannom at bruge eigenndommit, saa formindte hand, att hand och burde att wdgifue for sin søsterbørnß part i eigenndommit aff huiß wdgifft, som samme gaard och eigenndomb bliffuer paalagt, huortill Jørgen Pederßenn suaret ja det att wilde effterkome. Warsell forhen indført.

(27)

Løffuerdagenn denn 8. februari anno 1662.

Otte windißmend: Nielß Pederßenn i Møßwraa, Bertell Nielßenn i Tyffkier, Søffrin Mogenßenn i Wyff, Jenß Pederßenn i Høytrup, Poffuell Nielßenn i Horstrop, Nielß Tammeßenn i Donnß, Lauridtz Simonßenn och Søffrin Simonßenn ibid.

Jachob Lauridtzenn hußfouget tillsagde herridtzmendenne her i herrit, att dee lader deriß wed bliffue ydt till Frederichß Odde, saa frembt dee derfor iche wilde lide och stande till rette som vedbør.

(28)

/18v/ For:ne otte dannemend alle wonde paa trou och sandhed, att di saae och hørde her i dag for domb stod Nielß Olluffßen Basße i Horstrop, Hanß Jenßenn i Møßwraa, Jon Laßen i Nebbell, Gregerß Tommeßen ibid., Nielß Madtzenn Schyggebierig i Tyffkier, Hanß Tomßen i Aldmind, Jørgenn Michelßenn i Bramdrop, Søffrin Anderßenn i Aldmind och Hendrich Mortenßenn ibid., som wandt och kundgiorde wed eed med opragt finger effter *recessen*, att det ehr dennom i Gudtz sandhed fuld witterligt, att Jenß Hanßenn i Møß Vraa bleff i forledenn feide (tid) reen wdpløndrit, och saa siden med armod haffuer opholdet sig paa sin ruinerit bundegaard i Møßwraa, till en 14 dage for juell samme hanß gaard aff wlycheligh waadeild affbrendte med huiß ringe armod och guodtz, dee dennom haffde igien samlet, saa hand med hanß

fattig høstrue och smaa børn der offuer er geraaden i største armod och forarsagiß fromme medlidig christne att søge om hielp. Dersom dee hannom noget wille betenche, war det slig en welgierning, som ey /19r/ aff Herrenn bliffuer wbelønnet. Det bad forschr. mend dennom Gud till hielper paa.

(29)

Indnu wandt forschreffne mend dennom at werre beuist, att Hendrich Jørgenßen i Wilstrop bleff och i forleden feide tid gandsche frarøffuit ald hanß godtz och formoffue, saa hand der offuer ehr gera(a)den i største armod, och dersom fromme christne wille meddeelle hannom noget i Herrenß naffn, war det en stor almysbegierning. Och stod forschr. mend till wedermolsting der desße tou winder gich beschr.

(30)

Huilche forschreffuene otte trofaste dannemend alle samdregtelig wonde paa deriß gode trou och rette sandhed, att di saae och hørde her i dag for domb stod Hanß Anderßenn Sandmand i Biert, som kiendtiß sig aff witterlig giæld schyldig och plegtig att werre Elisbet S. Hendrich Raffnß i Colding och hindiß børnn och medarffuing itt hundrede och 12 sletdlr., huer daller beregnit till 32 sk. liubsk, huilche for:ne 112 sldr. forschreffuene Hanß Anderßenn tilforplegit sig, sinn høstrue Mette Bertelßdatter och deriß arffuinger erlig, redelig och wel /19v/ att erlege och till tache betalle forbem:te Elisbet Hendrich Raffnß, hindiß børn och medarffuinger eller deriß arffuing vdi gode rede penge och fuldydig møndt med sin tilbørlig rindte, sex daller aff hundret, till fastilaffn først kommendiß, wndtagenn dee lenger maa staae med minde, och det vdenn schade och schadißløß i alle mader. Och till it fuldt wnderpandt och nøyachtig forsickering for for:ne penng, daa pandtsatte for:ne Hanß Anderßenn fra sig, sinn for:ne høstrue Mette Bertelßdatter och deriß arffuing indtill for:ne Elisbet S. Hendrich Raffnß, hindiß børn och deriß arffuinger saa wiidt vdi sin bundegaard i Biert, (som) dee paabuor, som for:ne 112 dlr. med diß tilbørlig rindte sig kand belange, huilchenn gaard med ald diß tillegelße for:ne Hanß Anderßenn bekiende at were quit och fri for ald andenn pandt och giæld till dene dagh, och tilforpleget sig, sinn for:ne høstrue och arffuing det iche att maa pandtsette, selge eller affhennde till nogenn andre, förind dend aff dette pandt bliffuer louglig indløst och frigiort med redepenng och fuldydig møndt, som forschriffuit staar, menß for:ne Elisbet Raffnß, hindiß børn och deriß arffuing nøyachtig och tryg forsicherung for deriß /20r/ forschreffne penge med diß rindte derudi att nyde indtill forbem:te tid och sidenn, till de reigtigenn och well hoffuitstoll och rindte, denn første penge med denn sidste och denn sidste med denn første, affbetald och fornøyet bliffuer, schadißløß i alle mader. Menß dersom for:ne Hanß Anderßenn, hanß høstrue eller arffuing forsømmelig bliffuer och iche forschreffuene penge med diß rindte till sin bedaget *termin* erleger, eller och haffuer det fremdeelliß i minde, daa schall for:ne Elisbet Hendrich Raffnß, hindiß børn eller deriß arffuinger haffue fri forloff att trede till deriß forschreffuene pandt och dennom det effter louglig tilbod, *taxering* och domb for frit eigendomb tilwennde, effter Kongl. Maytz., woriß allernaadigste Heriß, forordning om wnderpandt i alle mader. Ydermiere bekiende for:ne Hanß Anderßenn same gaard och eigenndomb att haffue louglig laugbødenn trei samfelde ting for dette pandt till fæderne och møderne slegt effter loughen. Och stod for:ne Hanß Anderßen till wedermolßting, der dette winde gich beschreffuen. Johan Hendrichßen Raffn i Kolding paa sin egen moder och sydschindß weigne toug det beschr.

(31)

/20v/ Huilche forschreffuene otte trofaste dannemend alle samdregtelig wonde paa deriß gode trou och rette sandhed, att di saae och hørde her i dag for domb stod Nielß Olluffßen Basße i Horstrop, som lydelig for retten ihaantough Nielß Matzenn i Schygebierig och kiendtiß sig aff witterlig giæld och londtepenng schyldig och plegtig att werre forbemelte Nielß Matzenn 50 slette daller, huer daller till 32 schilling liubsk bereignet, huilche for:ne 50 sldr. Nielß Olluffßen Basße tilforpleget sig och sinne arffuing(er) erlig, redelig och well att betalle forbem:te Nielß Matzen eller hanß arffuing vdi gode redepenng och fuldydig møndt till fastilaffuenn effter tyffue aarß forløb fra denne dagß dato beregnit, vden schade och schadißløß i alle mader. Och till it fuldt brugelig pandt och forsicherung for for:ne penge, daa pandtsatte for:ne Nielß Olluffßen Basße fra sig och sinne arffuinger indtill for:ne Nielß Matzenn och hanß arffuinger den bundetofft, legendiß nordenn fra Schygebierig, i sin lengde och brede som den nu for(e)fonden ehr och saauit(?) till hanß bundegaard deraff tilleger och hannom med rette tilhører, huilchen forschr. bundetofft samt felidtzgreißning och /21r/ kuedreffteß greißning aff den otting jorde paa Tyffkier march, (som) for:ne Nielß Basße och tilhører, bem:te Nielß Matzenn schalle haffue, nyde, bruge och beholde for it fuldt och frit brugelig pandt for for-

schreffuene 50 sldlr. i for:ne 20 aar, och sidenn saa lenge till dee reigtigenn och well, denn første penge med den sidste och den sidste med den første, opreigtig affbetald och fornøyet bliffuer, schadißløß i alle mader, huilchen tofft och otting jorde for:ne Nielß Olluffßen Basße bekiende at were quit och fri for ald anden krafft och giæld till denne dagh, och tilforplegtet sig och sinne arffuing det iche att maa pandtsette, selge eller affhende till nogen andre, förind forschr. 20 aar forløben ehr, och det aff det pandt bliffuer loughlig indløst och frigiortt med redepenge och fuldtydig møndt, som forschreffuit staar. Och beuiste for:ne Nielß Basße med fremlagt tingßuinde, her aff tinget wdsted 1661 løffuerdagenn denn 20. *april*li, att haffue sit eigendomb loughlig laugbød(en) trei samfelde ting for denne schøde till fæderne och møderne slecht effter lougen, med mere same tingßwinde, som her i dag for domb bleff lest och paaschreffuenn och findiß loughlig warsell /21v/ forgiffuenn, i sig selffuer wiider vduisßer. Och stod for:ne Nielß Basße till wedermollß ting, der dette winde gich beschreffuen.

(32)

Huilche forschreffuene otte trofaste dannemend alle sandregtelig wonde paa deriß gode trou och rette sandhed, att di saae och hørde her i dag for domb stod Nielß Oluffßen Basße i Horstrop, som lydelig for retten ihaandtoug Peder Jenßen Raffinn Tingschriffuer paa hanß høstrue Anne Pederßdatterß weigne och kiendtiß sig aff rett witterlig giæld schyldig och plegtig att werre sin bem:te høstrue Anne Pederßdatter tou hundrede slette daller, huer daller till 32 sk. liubsk bereignet, for hueß guodtz och formoffue hun till bem:te Nielß Basße haffuer indført, der di kom i echteschab samell, huilche for:ne 200 slet dlr. forschr. Nielß Basße tillforplegtet sig och sinne arffuing erlig, redelig och well att betalle forbem:te Anne Pederßdatter eller hendiß arffuing vdi gode rede penge och fuldtydig mønt effter hendiß egenn wilge och minde vden schade och schadißløß i alle mader. Och till it fuldt brugelig pandt och nøyachtig forsicherung for for:ne penge, daa pandtsatte for:ne Nielß Olluffßen Basße fra sig och sinne arffuinger indtill sin for:ne høstrue Anne Pederßdatter /22r/ och hendiß arffuinger tridieparten aff denn halffue bundegaard i Horstrop, hand paabuor, med tridiepartenn aff ald diß rette tilleggelße, det werre sig wdi huße, gaard och gaardsteder, ager och enng, schoff och march, fuorte och fellet, woidt och tørt, aff ald det, som nu tilleger, aff arildtz tid tilleget haffuer, och hør och bør der till att lige med rette, inden och vdenn alle marcheschiell, huilchen tridie part aff forschreffuene halffue bundegaard forschreffuene Anne Pederßdatter schall haffue, nyde, bruge och beholde for it fuldt och frit brugelig pandt, indtill forschreffuene 200 sldlr. reigtigenn och well, den første penge med den sidste och denn sidste med den første, affbetald och fornøyet bliffuer schadißløß i alle mader. Och bekiende for:ne Nielß Olluffßen Basße, att forschreffuene tridiepart i bem:te halffue bundegaard nu att werre quit och fri for ald andenn pandt och giæld till denne dagh, och tilforplegtet sig och sinne arffuing det iche helder att maa pandtsette, selge eller affhende till nogen andre, förind dend aff dette pandt bliffuer loughlig indløst och frigiortt med rede penge och fuldtydig møndt som forschr. staar. Och tilforplegtet for:ne Nielß /22v/ Olluffßen Basße sig och sinne arffuinger att fri, frelße, hiemmelle och fuldkommellig tilstaa for:ne Anne Pederßdatter och hendiß arffuinger for:ne lod och andpart i forschreffne bundegaard och eigendomb for alle och huer mandß paatalle, som derpaa kand talle med rette, effter denne dag i nogen mader, (och) beuiste med fremlagt tingßuinde, her aff tinget wdsted aar 1661 den 20. *april*lis, att for:ne Nielß Basße haffue(r) sit forschr. eigendomb loughlig laugbøden trei samfelde ting for dette pandt till fæderne och møderne slegt effter lougenn, med meere same tingßuinde, som her i dag for domb bleff lest och paaschreffuenn och findiß loughlig warsell forgiffuen, i sig selffuer wiider wduisßer. Och stod for:ne Nielß Basße till wedermolsting, der dette pandt och winde gich beschreffuenn.

(33)

Huilche forschreffuene otte trofaste dannemend alle sandregtelig wonde paa deriß gode trou och rette sandhed, att di saae och hørde her i dag for domb stod Jonn Lasßen i Nebell och Gregerß Tammeßenn *ibid.*, som wandt och kundgiorde wed eed med opragte finger effter *recessen*, att di den 25. *januari* sidst forleden war till siøn /23r/ i Aldmindschoff, som Kolding Hospitall tillhør, och daa befandtiß effterschr. bøge, windfelder och rodhoggen som følger: Paa Peder Jenßenß schoff en bøg rodhoggen och en windfelde till 4 laß, noch en windfelde till 4 laß. Paa Søffrin Laßennß schouff 1 windfelde paa 6 laß, en rodhoggen till 2 laß, 1 windfelde till 8 laß, 1 liden windfelde paa en laß. Paa Peder Laßenß schoff 1 gamell rodhoggen till 4 laß, 2 windfelder till 10 laß, noch 2 windfelder till 8 laß, noch med Søffrin Piedsted 1 windfelde till 8 laß. Noch paa Søffrin Piedstedß schoff 2 windfelder paa 4 laß. Paa Jeß Søffrinßenß schoff 1 windfelde paa 4 laß. (Paa) Peder Ambhediß schouff 2 windfelder till 7 laß. Paa Hanß Graffueß schoff 2 windfelder till 4 laß. Paa Iffuer Hanßenß schoff enn windfelde till 3 laß,

noch 2 windfelder paa 8 laß. Paa Søffrinn Schrederß schouff 2 windfelder paa 4 laß. Hiemmellet med opragt finger och eed Hanß Anderßenn i Allemind och Nielß Iffuerßenn *ibid.*, att di i dag otte dage gaff Aldmind bymend och lodtzeiger loughlig warsell till deriß buopeelle imod dette siønß affsigt att suare her i dagh.

(34)

/23v/

Løffuerdagenn denn 15. februari ano 1662.

Otte windißmend: Nielß Pederßenn i Møßwraa, Hanß Jenßenn *ibid.*, Tygge Jenßenn i Hersleff, Jenß Hanßenn i Møßwraa, Hanß Hanßenn i Stennderup, Hendrich Mortenßen i Aldmind, Søffrinn Nielßenn i Bramdrop och Hanß Laßenn i Donnß.

Herridtz warsell affhiemmellet med opragt finger och eed som følger: Hanß Laßen i Donß och Lauridtz Anderßenn *ibid.*, Christen Hanßenn i Bramdrop och Hanß Tomßen *ibid.*, Jenß Pederßenn i Høystrup och Hanß Jenßen i Hersleff, Christenn Madtzenn och Christen Mortenßenn i Starup, Nielß Mortenßenn och Peder Nielßenn i Wilstrop, Jørgen Nielßen och Sackariaß Hanßenn i Eltang, Laß Jesßen och Peder Jesßenn i Eistrop, att di i dag otte dage gaff loughlig warsell deriß sogne- och bymend, en huer till deriß buopeell, huer i deriß forordnit sogner och byer, att suare ridefougden och deelfogdenn paa Kongl. Maytz. weigne her till tinget i dagh.

(35)

/24r/ Noch hiemmellet Peder Wlff(?) i Wyff och Madtz Knudtzenn *ibid.*, att di och i dag otte dage gaff deriß sognemend warsell till deriß buopel och at suare ridefougden och deelfogden her i dag.

(36)

Hanß Staffennßenn i Aldmind effter forskr. warsell tillsagde meenig herridtmend, att dee lader deriß broer och weye ad landweyenn bliffue ferdiggjort, sasfrembt dee derfor iche wille lide och stande till rete som wed bør effter otte dageß forløb.

(37)

Item beschyltde for:ne Hanß Staffennßenn, deellefouget, Hanß Madtzenn i Hersleff for herridtzfannen(?), hand for wfredtztidenn till sig annammit och ey igien fra sigh laffuerit, (och) formindte hand burde dend fra sig igien att lauere saa god, (som) hand dennd annamit, eller der for at lide och stande till rette som wed bør, och war derpaa domb begierendiß. Saa mødte ingenn till giensuar, huor for sagenn bleff opsatt vdi sex wger.

(38)

Iligemaader beschyltde (delefogden) Jenß Jepßen i Tolstrup och hanß høstrue Anne Bertelßdatter for slag och saar, di haffuer giort Kiersten Christenßdatter aff Tolstrup effter klage /24v/ och siønß windiß indhold, som till siette(?) vgerß dag schall bliffue fremlagt, (och) formindte, (att) di deriß bøder der for bør att wdlegge till Kongl. Maytz. effter loughen inden 15 dage eller werre namb wndergiffuenn. Saa mødte ingenn till giensuar, huorfor sagen bleff opsatt wdi sex wger.

(39)

Jenß Jørgenßen domer i effterschr. sag:

Jachob Lauridtzenn, hußfouget, effter forskr. affhiemmellet herridtzwarßell fremlagde sit schrifftelig indleg, lydendiß: Efftersom ieg wnderschreffuene haffuer ladet warßelgiffue Hanß Hanßenn i Stenderup och Knud Terchelßenn i Lildballe, efftersom hanß formand S. Hanß Bull i Lildballe haffuer werit kierche werger for Eltang kierche med for:ne Hanß Hanßenn i Stenderup, saa giffuiß dennom till sag for for:ne kiercheß reigennschaber i forbi-gaaende aaringer at forklare och richtighed giøre som forswarligt kannnd werre, eller derfor stande till rette och lide som wed bør, for huiß schade kierchenn der offuer kunde lide for saadann deriß forsømmelße och wachtsomhed, effter ofte paamindelße tilforn sched ehr, och er herpaa domb begierindeß /25r/ aff heridtzfougden eller huem rettenn besidendiß worder. *Actum* Colding, den 15. februari 1662. Jachob Lauridtzenn Bech. Och var hereffter domb begierindiß. Saa mødte ingenn till giensuar, huor for sagen bleff opsatt vdi sex wger.

(40)

Løffuerdagenn denn 22. februari ano 1662.

Otte windißmennd: Nielß Pederßenn i Møßwraa, Peder Olluffßenn i Høystrup, Mogennß Nielßenn i Wilstrop, Søffrin Nielßenn i Bramdrop, Jørgenn Michelßenn *ibid.*, Hanß Hanßenn i Stenderup, Tyge Jenßenn i Hersleff och Christen Iffuerßenn i Wyff.

Opneffnd till schiff i Schouffßgaard effter S. Hanß Olluffßenn till worderingßmend Mogenß Nielßenn i Wilstrop, Tord Lauridtzenn, Iffuer Jenßenn och Peder Hanßen *ibid.* att møde paa onßdag middag vdenn forsømmelße.

(41)

Iligemaader opneffnd till schifft effter S. Søffrinn Madtzenn i Eltang till /25v/ worderingbmend Hanß Bull i Eltang och Hanß Iffuerßenn ibid. och att møde der paa aastedenn paa onßdag morgen vdenn forsømmelße.

(42)

Huilche for:ne otte dannemend alle wonde, att di saae och hørde her i dag for domb stod Jenß Jørgennßenn, nu boendiß i Tyffkier her i herit, och Bergette Jenßdatter ibid., som huer seerdelliß wandt och kundgiorde wed eed med opragt finger effter *recessen*, att di hoß war paa Wasßneßgaard mandagen den 21. octob. sidstforledenn vdi for:ne Wasßneßgaardß stalld, och daa same for:ne dag och tid saae och hørde, det Søffrin Raßmußen Bunde, ladkarll der sammestedtzt, pludtzelig offuerfaldt Raßmuß Anderßen i Engelstborig vdi Øster Lisbierig herit, och slog hannom med enn stangh femb blaa saarmaaall och schade paa hanß krop, tuinde blaa slag paa hanß høyre armb och it blaa slag paa den venster armb, item it blaa slag paa hanß ene axsell och it blaa slag paa hanß wennster side, och alle di slag blaa. Och ehr det dend same saarmaall och schade, som siønßmennd haffuer siønit och derom giort deriß affhiemmell beschreffuenn till Øster /26r/ Lisbierig herridtzting denn 6. *novemb.* sidstforledenn, och nu her i dag for domb er lest och paaschreffuenn, och iche for:ne Raßmuß Anderßenn forbrød sig i nogenn maader imod for:ne Søffrinn Raßmußenn Bunde, medennß hand pludtzelig offuerfaldt hannom wschuldig och wbrødig i alle mader. Hiemmellet med opragt finger och eed Anderß Raßmußenn i Engelstborig och Jørgenn Lauridtzenn i Wgelbølleu, att di i dag 3 wger sidstforledenn gaff for:ne Søffrin Raßmußenn Bunde, ladkarll paa Wasßneßgaard, item Michell Rasßmußenn Koch der sammestedtzt louglic warsell for dette winde, som Raßmuß Annderßenn aff Horstrop paa for:ne Raßmuß Anderßennß weigne vdi Engelstborig nu her i dag tog beschreffuenn, om for:ne Søffrin Raßmußenn wille haffue noget dertill at suare.

(43)

Huilche for:ne otte dannemend alle wonnde, att di saae och hørde her i dag for tingßdomb fremstod for:ne Bergette Jenßdatter i Tyffkier, som wandt och bestod wed eed med opragte finger effter *recessen*, att det led, som Eßpenn Anderßen paa /26v/ Wasßneßgaard haffuer hafft Raßmuß Anderßenn Tømmer i Engelstborig i forfølgening for med ranßforfølgening, det war hendiß och hendiß S. affgangene mandß, Laß Raßmußenß, leed, och haffde selff ladet det giøre och hengt for gydenn till deriß gaard, (som) dee paaboede, och iche det tilhørde enten for:ne Espen Anderßenn eller hanß hosbond i ringeste maader, och ombad hun for:ne Raßmuß Anderßen, der hun fløtte(?) fra samme sted, att hand wilde forware samme leid och andet, huiß der war wed hußet, att det iche schulle bliffue bortstollenn. Iligemaader wandt Jenß Jørgenßenn i Tyffkier vdi ligesuorne eed hannom om same led at werre beuist sandferdig vdi alle mader, ligesom for:ne Berget Jenßdatter der om wondet haffuer.

(44)

Hiemmellet med opragt finger och eed Anderß Raßmußenn vdi Engelstborig och Jørgenn Lauridtzenn i Wgelbølle, att di i dag 3 wger sidst forledenn louglic warßell gaff Welb. Erich Roßennkrantz paa Wasßneßgaard, som samme gaard tilhører, item for:ne Eßpenn Anderßenn, der samestedtzt, louglic warßell. Noch samme for:ne dag gaff di Olluff Bertelßenn i Rodeschoff, /27r/ Søffrinn Poffuelßenn i Engelstborig, Anderß Pederßenn i Escherod och Nielß Søffrinßenn ibid., enn huer aff dennom louglic warßell till deriß buopeelle, for dette winde, som for:ne Raßmuß Anderßenn nu her i dag paa for:ne Raßmuß Anderßenn Tømmermandß weigne aff Engelstborig tog beschreffuenn.

(45)

Forschreffne tuinde winder toug Raßmuß Anderßenn i Horstrop beschreffuen paa for:ne Raßmuß Anderßen Tømmermandß weignne aff Engelstborig effter schrifftelig fuldmagt. (46)

Løffuerdagenn denn 1. martij anno 1662.

Otte windeßmend: Gregerß Tamßenn i Nebbell, Laß Madtzenn i Hartte, Ebbe Madtzenn i Høyrup, Knud Jepßenn ibid., Jenß Pederßenn i Møßwraa, Hanß Jesßenn i Bramdrop, Madtz Poffuelßenn i Horstrop och Poffuell Antoni ibid.

Dend sagh imellom hußfougden och dee Biertmend om det weid, dee haffde soldt aff deriß schoff, med beuilling fremdeliß opßat 8 dage.

(47)

/27v/ Nielß Pederßenn i Møßwraa i dommerß sted i dag vdi heridtzfougdenß affwerelße.

Huilche forskreffuene otte trofaste dannemend alle sandregtelig wonde paa deriß gode trou och rette sandhed, att di saae och hørde her i dag for domb stod Jørgenn Michelßenn i Bramdrop och Jenß Jørgenßenn ibid., att di den 7. *augusti* 1660 war med herridtzfougden,

deellefougden och schriffuerenn forsammellet till registrering och wordering vdi Coldingh effter Søffrinn Nielßenß høstrue i Bramdrop S. Elßa Pederßdatter till Hendrich Heggelundß, huor deriß guodtz for krigßfolcheniß plønderi war indsatt, offueruerendiß for:ne Søffrinn Nielßenn samt dend S. quindiß datter Doritte Hanßdatter med sinn morbroder och lauguerge Jørgen Pederßen i Biertte, som och andgaff att haffue en broder wed naffinn Peder Hanßen, som er wdenn landtz, och daa bleff dennom effterschreffuene guodtz och formoffue paauiß att registre och wordere som følger: Den S. quindiß liffschorne kleder war /28r/ 1 sailß schiørt och 1 fiffschafftiß trøye wort for 10 sk., sengekleder: 1 huoddion, 1 gamell pude, 1 gamell lindenn diøn, 1 gamell vlden sengkleder, til hobbe worderit for penge 2 sldr., tiin: 7 tallerchener, 2 fade och en kaskenn wog 10“ schaallb., huer lb. sat for 6 sk., ehr 1 sldr. – (minustegn) 1 sk., 1 lidenn fyrschuffue 1 rix daller och en suort egekieste 2 sldr., 1 gamell kobbergryd och enn lidenn mesßingkiell tilhobe sat for 12 sk.. Item andgaff Søffrinn Nielßenn att haffue lauerit Peder Hanßenn i Biert 1 brøgkiell, stor till 3 fierdinger, och till Jørgenn Pederßenn i Bierte 1 gamell linden diøn. Her forudenn haffde for:ne Søffrinn Nielßenn 2 brune hopper, worderit for penge 18 sldr. Noch andgaff (han) att haffue saaedt fiere schiper biug, huer schip sede sat for 1 sletdlr., er penge 4 sldr. 1 gamell wogenn med sinn behøring sat for 1 sldr., 1 haandøx och 1 boløx for 2“ sk. Beløber saa forskreffuene worderit guodtz i peng 32 sldr. 3 sk. 4 Huor imod for:ne Søffrinn Nielßenn andgaff sinn bortschuldig giæld, att hand war schuldig till Hendrich Jachobßenn, borger i Koldingh, for husleye i denne krigßtid penge 1 rdlr. och londte penge 2 sldr.. Item ehr schuldig till Tammiß Lauridtzenn, tienendiß Peder /28v/ Bredall i Kolding, londte penng 11 slet dlr., noch till Peder Bredall selff penge 8 sletdlr. Item ehr schuldig till Jep Michellßenn ibid. 5“ sldr. Jørgenn Pederßenn fremlagde en *contragt*, som Søffrinn Nielßenn haffde giort imellom sig och sinne stibbørnn, lydendiß, att Søffrin Nielßen haffuer wdloffuit till dennom, som ehr Peder Hanßenn, Hanß Hanßenn och Dorite Hanßdatter, huer 20 rixdlr., ehr 60 rixdlr., och pigenn en forsuarlig seng saa god som 16 rixdaller, 2 kør och 2 stude, med huiß wiider samme *contragt* i sig selffuer wduisßer, *daterit* Kolding denn 4. *aprilii anno* 1653. Fougder och schriffueren for deriß wmag offuer denne registrering och wordering 4 rixdlr., fortort dißemedeller tid 1 sldr. Beløber forskreffuene giæld, forudenn bem:te børnß fordring, penge 35 sldr. Her foruden fremwiste for:ne Søffrinn Nielßenn sin egen seng, som hand paaligger, huilchenn hand formindte sig vden nogenn registrering att motte beholde effter gamell sedwanne, huilchet Jørgen Pederßen paa børnenß weigne och samtychte. Wiidere guodtz eller formoffue berete for:ne Søffrin Nielßenn wed høyeste (eed) <ey> att haffue beholdt fra dene feide tid och krigßfolchiß plønderi. /29r/ Att saa paa aastedenn *pascerit* som forschr. staar, det bad for:ne worderingßmænd dennom Gud till hielper paa. Her foruden wandt och bestod vdi ligesuorne eed for:ne Jørgen Michelßen, Jenß Jørgenßen och Hanß Hanßenn Nebbell i Biert och Hanß Staffenßen i Aldmind, Kongl. Maytz. deellefouget, att det ehr dennom i Gudtz sandhed fuld witterligt, det for:ne Søffrinn Nielßenn war i forleden feide tid forjaget fra huß och hiemb, och bleff hannom fra røffuit ald hanß leffuendiß kretter saauel som mestendeell det andet sin formoffue, huilchet aldt formeget en huer her i eighen ehr beuist. Hiemmellet med opragt finger och eed Jenß Nielßenn i Bramdrop och Nielß Tommesenn ibid., att di i dagh otte dage gaff Jørgenn Pederßenn i Biert, Peder Moug(?) ibid. och Doritte Hanßdatter i Lildballe med sinn lauguerge louglig warsell till en huer deriß buopeell imod denne affsigt at suare her i dagh, item beuiste med fremlagt landtz tingß warsell zeddell, aff Wiborig landtzting wdgiffuenn den 15. *januari* sidstforleden, indholdendiß daa der att werre steffnit och warßelgiffuen wed Werner Christenßen och Nielß Hanßenn i Wiborig Peder Hanßen, /29v/ barnefød i Bramdrop, huad heller hand ehr indenn eller wdenn landtz, imod dette affsigt och winde att suare her i dagh, huilchen same zeddell, som her i dag for domb bleff lest och paa-schr., i sig selffuer wiider wduisßer.

(48)

Huilche forskreffuene otte trofaste dannemend alle sandregtelig wonde paa deriß gode trou och rette sandhed, att di saae och hørde her i dag for domb stod Hanß Hanßenn Bull i Eltang och Hanß Iffuerßenn ibid., som vandt och kundgiorde her i dag for domb stod (!) wed eed med opragte finger effter *recessenn*, att di denn 26. *februari* sidstforledenn war med herridtzfougdenß fuldmechtig Jenß Jepßen i Lildballe, deellefougden Hanß Staffenßen och schriffueren samt ridefougden Jachob Lauridtzenn, Kongl. Maytz. slotzfouget paa Koldinghuß, forsammellet i Eltangh till registrering och schiff effter S. Søffrinn Madtzen vdi en hytte, som den S. mandtz quinde haffde faaet opreyst paa deriß affbrendte bygsted, offueruerendiß den S. mandts effterleffuersche Marin Christenßdatter med sin tiltagenn lauguerge, for:ne

Hannß Staffenßenn deellefouget och daa bleff andgiffuen och paaust som følger: /30r/ 1 gammell wdschaarinn kieste vden log, sat for penge 3 mk., 1 schrinn for 2“ mk., 1 gamell øx for 10 sk., 2 tin tallerchener 1 mk., 1 tinfad 12 sk., 2 gammell hiull 1“ mk., 1 ildsche 1 ildklouff 1 mk., 1 jerngryd 2 mk., nogen gamell sengekleder, (som) for:ne Marin Søffrinß paaligger, wort for 1 rdlr., 1 schip rogsede for 1 sldr. Ehr saa tilhobbe i penge 5 dlr. 1 mk. 5 sk. Wiidere guodtz eller formoffue berette for:ne Marin Søffrinß ey att haffue beholdenn fra fienderniß røffueri i nogenn ma(a)der. Der effter bleff eschet och kraffuit effterschreffuene bortschuldigh gield: Hanß Hanßenn Nebbell i Bierte lod fodre effter haandschrifft *daterit* den 4. *novemb. ano* 1651 penge 16 sldr. Jenß Jepßen, schomager i Horstrop, lod fordre for 4 schip tør rog 1 rd. Hanß Christennßenn i Eltang fodrit effter trende haandschrifftter, till hanß S. fader Christen Hanßenn wdgiffuen, paa 28 sldr. Noch fodrit, som Marin Søffrinß war beuist, penge 3 sldr. Somon (Simon?) Pederßenn i Kolding fodrit effter regsck. bog 11 mk. 2 sk., som S. Søffrin Matzenn war hanß formand, S. Peder Wdßenn, plegtig, Borgmester Simon Dour(?) i Kolding lod fodre effter haandschrifft, *daterit* den 2. *februari* 1654 peng 55 sldr., till S. Iffuer Jachobßen vdgiffuen. /30v/ Fougder och schriffueneren for deriß wmag och rettighed penge 4 rixdlr. Bedrager sig saa forskreffuene bortschuldig gield i penge 110 sldr. 1 mk. 2 sk. Och efftersom der ey fandtiß nogenn løßøre, gielden med att afflegge, beuilgede och samtychte *creditorerne*, att forskreffuene ringe deell guodtz, som ehr i penge 5 dlr. 1 mk. 5 sk., bleff wdsatt till fougder och schriffuerpenge. Och effterdi att landtzenß fiender haffde bortrøffuit den S. mandtz guodtz och formoffue och affbrendt deriß gaard, dee paabuode, tilmed i elendighed i feide tiden bortdøde, war hun høylig forarsaget <till>, att hun daa offuer schiffte wedersagde arffue och gield effter sin bedm:te S. hoßbond Søffrinß Matzenn och ey effter hannom wille arffue eller gielde i nogen mader. Att saa paa aasteden *pascerit* som forskreffuit staar, bad for:ne worderingßmænd dennom Gud till hielper paa. Och nu for retten paa hindiß weigne wedersagde for:ne Hanß Staffenßen same arffue och gield.

(49)

Hiemmellet med opragt finger och eed Matz Pederßenn i Eltang och Anderß Nesßen wed Eltang kierche, att di i dag 14 dage louglig warßelgaff Her Nielß Nielßen /31r/ Bøg Wad i Stenderup, Peder Matzzen i Eltang, Mette S. Christen Hanßenß *ibid.* med hindiß laugwerge, Anderß Hanßenn i Biert, Søffrinß Hanßen, Hanß Hanßenn Nebbell *ibid.*, Sane(?) Pederßenn i Koldingh, Anne Berttelßdatter *ibid.* med hindiß lauguerge, Margrette S. Lyder Hendrichesß *ibid.* med hindiß lauguerge, borgemester Mortenn Panch *ibid.*, Søffrinß Danscher, Peder Nielßen, Jenß Palleßen, borgemester Simonn(?) Dune(?) *ibid.*, Knud Terchelßenn i Lildballe och Jenß Schomager i Horstrup till en huer deriß buopeelle, om dee haffde noget imod dette affsigt och tingßuinde att suare her i dagh. Her forudenn beuiste (de) med fremlagt landtztingß warßßell zeddell, aff Wiborig landtzting vdgiffuit den 15. *januari* sidst forledenn, daa der att werre steffnit och warßelgiffuen for:ne Søffrinß Matzzenß datter Marin Søffrinßdatter, barnfød i Eltang, med hindiß lauguerge, saa och alle bem:te S. Søffrinß Matzzenß giendener och *creditorer*, huad heller dee findiß indenn eller wden landtz, for det schiffet och dets affsigt her i dag, huilchet samme warsell zeddell, som her i dagh for domb bleff lest och paaschreffuen, i sig selffuer wiider wduisßer.

(50)

/31v/ Huilche forskreffuene otte trofaste dannemend alle samdregtelig wonde paa deriß gode trou och rette sandhed, att di saae och hørde her i dag for domb stod Tord Lauridtzen i Wilstrop, Mogenß Nielßenn, Iffuer Jenßen och Peder Hanßenn *ibid.*, som wandt och kundgiorde wed eed med opragte finger effter *recessen*, att dee denn 20. *februari* sidst forledenn war med hußfougeden Jachob Lauridtzen, herridtzfougdenß fuldmegtig Jenß Jepßen i Lildballe, deellefougden och schriffueneren forsamelet wdi Schoffßgaard till registrering, wordering och schiffet effter S. Hanß Olluffßenn vdi dend S. mandß effterlatte huß och buoe, offueruerindiß denn S. mandtz effterleuersche Karinn Knudßdatter med sin tiltagen lauguerge Nielß Pederßenn i Møßwraa och hindiß børnn Jenß Hanßen, Sidßell Hanßdatter och Kierstenn Hanßdatter med deriß farbroder och formønder Anderß Olluffßen i Wilstrop, och daa bleff andgiffuenn och dennom paawiist som følger. Queg: 1 suortheilmit stud vngnød, worderit for 4 sldr., 1 blachet quey wngnød, /32r/ worderit for penge 3 sldr., 1 sped kalff for 3 mk., 1 gammell halff wogenn 2 mk., 1 gamell wldenn diøn 12 sk., rogseede 1 tønd, der aff ehr 3 schip i giødland, huer schip seede satt for 1 rdlr., och 5 schip seede i biugstob, huer schip seder der aff sat for 1 sldr., er saa 9“ sldr. Karinn Hanßkuon andgaff, att for:ne Anderß Olluffßenn haffde till sig annamet och beholdenn aff hindiß och hindiß S. hoßbondß penge 60 rix dlr., som bem:te Anderß Olluffßenn dennom selff haffde hensat vdi forwaring, huilchet

Anderß Olluffßenn wedgich och bekiende saa i sandhed att werre. Item berette Karin Hanßkuon, att Hanß Christenßen i Eltang ehr plegtig till boenn for 12 schip tør rog, schipen 1 mk., ehr penge 2 rix dlr., saa och Iffuer Jenßenn dennom plegtig for 5 schip rog 5 mk., och Bertell Hanßenn i Horstrop for 1 schip rog 1 mk. Bedrager sig forskr. guodtz penge och tilstand *in suma* 112 sldlr. 1 mk. 12 sk. Der imod bleff eschet och kraffuit bortschuldig giæld som følger: Karin Hanßkuon andgaff att werre schuldig till sinn broder Lauritz Knudtzenn penge 11 sletdlr. /32v/ Hindiß suend Hanß Søffrinßenn fodrit aff sinn tiende lønn penge 14 sldlr., som Karenn Hanßkuonn wedgich. Anderß Olluffßen fodrit 15 sldlr., som Karinn Hanßkuon wedgich, (at) hannd haffde londt hinde i denn stachet fred. Item wedgich for:ne Karinn Hanßkuonn at werre schuldig till S. Peder Wdßenß arffuing i Kolding 4 sldlr. Denn S. mandß søster Mette Olluffßdatter fodrit effter schifftebreff, *daterit* aar 1646 den 4. *juni*, att hindiß bem:te S. broder er bleffuenn hinde plegtig for hindiß arffuepart effter hindiß S. foreldre wdi guodtz och formoffue 12“ dlr. 11 sk. och for hindiß andpart aff sølffuit 9 sldlr., her forudenn ehr (hun) hinde plegtig effter *contragts* tingbuinde penge 50 sldlr., som ehr vdsted her aff tinget løffuerdagen denn 22. *novemb.* 1645. Bliffuer saa bem:te Mette Olluffßdatterß fordring til hobbe penge 71“ sldlr. Fougder och schriffueren fodrit for deriß wmag och rettighed offuer schiffte penge 4 rixdlr. Bedrager sig saa ald dennd fordrende giæld penge 120“ sldlr. 11 sk. Och efftersom giældenn beløber sig /33r/ høyre ind guodtz och formoffuen 8 sldlr. 1 mk., bleff der affkortet aff huer dallerß forskreffne bortschuldig giæld 5 schilingher. Bleff saa giort wdleg for det andet som følger: For:ne Mette Olluffßdatterß fordring bliffuer saa 66 sldlr. 11 sk., Anderß Olluffßenß fordring bliffuer 13 dlr. 3 mk. 5 sk. och Lauritz Knudtzenß bliffuer 10 dlr. 10 sk., som ehr tilhobbe penge 60 rix dlr. 10 sk. Dennom bleff derfor tilsatt de 60 rixdlr. For:ne Anderß Olluffßenn bekiender att haffue annamet i redepenge och denn gammell vldenn diøne for 12 sk. Hanß Søffrinßenß fordring bliffuer 12 dlr. 3 mk. 10 sk., der till wdsatt rogseedenn for 8“ dlr., 1 halff wogen for 2 mk. Tilstand hoß Hanß Christenßen i Eltang for 3 sldlr., 1 sped kalff for 3 mk., och dermed bleff hand benøyet. S. Peder Wdßenß høstru bleff tilsatt till sin betalling den queye for 3 sldlr. Tilstand hoß Bertell Hanßen i Horstrop 1 mk. Till fougdepenge vdsat det stud wngnød for 4 sldlr. Tilstand hoß Iffuer Jenßenn, som ehr 5 mk. Wiidere guodtz och formoffue fandtiß der iche /33v/ wdi boen eller bleff paaust att registre, wordere eller gjøre wdleg aff i nogen mader. Och efftersom (det) befandtiß vdi forskr. schifftebreff, (som?) bem:te Mette Olluffßdatter fremleger, att S. Hanß Olluffßenn schulle haffue till sig tagenn tuinde sinne brødriß arffueloder, som er vdenn landtz, och wiidiß ey, huor aff ehr bleffuenn, bleff derfor deriß broder Anderß Olluffßenn tilspurt, om hand noget paa deriß weigne wille fordre, huortill hand igienn suaret, att hand inttet der aff i nogenn mader wilde fordre, paa det hanß for:ne søster Mette Olluffßdatter kunde bekomme sine penge vden for stor affkortning, och formindte derhoß, att dee kom aldrig igienn. Att saa paa aasteden ehr *pascerit* som forskreffuit staar, det bad for:ne worderingßmænd dennom Gud till hielper paa. Hiemmellet med opragte finger och eed Hanß Søffrinßen i Schouffßgaard och Lauritz Knudtzenn i Wilstrop, att di paa onßdag war 14 dage gaff for:ne Mette Olluffßdatter med hindiß laugerge louglig warsell /34r/ i Kolding, huor hun tiener, item for:ne Anderß Olluffßenn i Wilstrop, Nielß Poffuelßen *ibid.*, samt hanß datter Sidßell Nielßdatter, till enhuer deriß buopeell. Noch warsellgaff di paa mandagenn nest tilforne Marinn Olluffßdatter i Andkier med sin hosbonnde Gregerß Christenßenn och Hanß Olluffßen i Egom till deriß buopeelle, alle for dette schiffte att suare till och dets affsigt her i dag. Beuiste och med fremlagt landtzingß warsell zeddell, aff Wiborig landtzing wdgifuenn den 15. *januari* sidst forledenn, som tillholder, att Werner Christenßenn och Jenß Hanßen i Wiborig daa der steffnit och warsellgaff bem:te S. Hanß Olluffßennß brødre, som ehr vden landtz, som ehr Bertell Olluffßen, Staffen och Morten Olluffßønner, alle fød i Schouffßgaard, dee wmøndig med deriß lauguerger, for dette registrering, wordering och schiffte och for dets affsigt her till tinget i dag (att suare), huilchet same warßell zeddell, som her i dag for domb bleff lest och paaschreffuenn, i sig selffuer wiider wduisßer.

(51)

Huilche forskreffuene otte trofaste dannemænd alle sandregtelig wonde paa deriß gode trou och rette sandhed, att dee saae /34v/ och hørde, her i dag for domb stod Tygge Jennßenn i Hersleff, Nielß Poffuelßen, Hannß Tommeßenn, Joenn Jepßenn, Jeß Tommeßenn och Nielß Jennßenn, som wandt och kundgiorde wed eed med opragte finger effter *recessen*, att dett ehr dennom i Gudtz sandhed fuld witterligt, att S. Bertell Hanßen aff Hersleff Enmerche wdi forledenn feide tid bortdøde, och hanß effterleuersche Doritte Laugeßdatter gandsche och aldeeliß intet guodtz eller formoffue beholdt fra denne forleden bedrøffuelig krigßtid, wndtagenn

enn koe, som dee i dag, før ting holdtiß, worderit for penng 12 sldr. Det bad dee dennom Gud till hielper paa. Och nu for retten fremkom Hanß Jenßenn paa sin feste enche, for:ne Doritte Bertelß, weigne paa den enne, och Hanß Hanßen aff Bouballe Mølle paa sinn broderß, bem:te S. Bertell Hanßenß, börnn, nemblig Peder och Marinn Bertelßdatter, deriß weigne paa denn andenn side, och kiendtiß dennom saalediß om samme kue att werre forennit, att for:ne Hanß Jenßenn schall samme kue beholde och giffue sinne forschr. tilforhaabende stibbørenn /35r/ tilhobbe 12 sldr., som hand loffuit for sig och sinne arffuing(er) att betalle dennom schadisløß huer sinn andpart, naar dee bliffuer 16 aar gammell. Her forudenn sig tilforplegdet (hand) samme tuinde börnn imedellertid att forsiøne med føde, klede, ere och lære, som hand kand och will forsuare for Gud i himmellen, en christen øffrighed och andre gott erligt folch, och saa lenge schall och deriß forschreffne penge stande rindtesløß. Huorpaa dee toug huer andre i haand och loffuit fast och wbydelig att holde, efftersom forschr. staar, i alle mader. Hiemmellet med opragt finger och eed Klauß Søffrinnßenn och Klauß Pederßenn i Horstrop, att di i dag 14 dage gaff for:ne Hanß Hanßenn i Bouballemølle louglic varsell till hanß hußwerelße och buopeell, item samme dag louglic warsellgaff Jennß Michelßenn i Hersleff till sinn buopeell for dette winde att suare her i dag. Och stod for:ne Hanß Hanßen med bem:te Hanß Jenßenn till wedermolsting, der dette winde gich beschreffuen.
(52)

/35v/

Løffuerdagenn denn 8. martij anno 1662

Otte windißmend: Nielß Pederßenn i Møbwraa, Knud Terchelßenn i Lildballe, Peder Iffuerßenn i Starup, Tord Lauridtzenn i Wilstrop, Anderß Olluffßenn ibid., Tygge Jenßen i Hersleff, Hanß Madtzenn ibid. och Jenß Jepßenn i Tolstrop.

Herridtz warsell affhiemmellet ved eed med opragt finger effter *recessenn* Jørgen Pederßenn i Eltang och Sackariaß Hanßenn ibid., Knud Jenßen i Raade Wad och Christen Michelßen i Stubdrop, Nielß Søffrinßen i Nebbell och Anderß Jørgenßen ibid., Peder Jørgenßen i Wyff och Madtz Knudtzenn ibid., Christenn Mortenßenn i Starup och Christenn Madtzen ibid., Jenß Jepßen i Horstrop och Jenß Søffrinnßenn ibid., Hannß Jenßenn i Hersleff och Peder Jenßenn ibid., Hanß Hanßenn i Bramdrop och Iffuer Nielßenn ibid., Lauridtz Anderßenn i Donß och Hanß Strengesßen i Aldmind, att di i dag otte dage gaff alle herridtmend louglic warsell till deriß buopeelle at suare deellefougden her i dag.
(53)

/36r/ Hiemmelet med opragt finger och eed Peder Nielßenn i Tyffkier och Jenß Søffrinßen ibid., att di i dag otte dage gaff slotdzheren louglic varsell for Coldinghuß port och forkyndede slotdzfogdenß tienner samme warbell, om Hanß Welb. Strengthed wille haffue noget imod winder at suare, (som) Christen Raßmußen achter at tage beschr. Iligemader gaff Søffrinn Søffrinnßenn i Tyffkier louglic varbell till hanß buopeell och forkyndet hanß søster same warbell imod winder at suare Christen Raßmußenn her i dagh.
(54)

Huilcje forschreffuene otte trofaste dannemennd alle sandregtelig wonde paa deriß gode trou och rette sandhed, att di sae och hørde her i dagh for domb stod Bertell Nielßenn i Tyffkier, Hanß Jørgenßenn, Anders Pederßenn, Poffuell Michelßenn, Poffuell Pederßenn, Anderß Suder och Henning Nielßenn ibid., som wandt och kundgiorde wed eed med opragt finger effter *recessenn*, att det ehr dennom i Gudtz sandhed fuld witterligt, att S. Iffuer Søffrinßenn, Søffrinn Brocheß formand i Tyffkier, haffuer altid giordt och holdenn wedlige den gierde for sin gaard och imellom det bunde buolligß tofft, Hanß Jenßen Schreder paboer, /36v/ och samme krongaardß kaalgaard, som er fra fuortenn, der løber igiemmell byenn och till øster enden paa forschreffne kolgaard, sidenn den S. mand lod gaarden bygge paa den sted, denn nu staar, wlast och wkiert, och iche dee, som haffuer tilhørt same bunde buollig, haffuer nogenn tid giort noget aff forschreffne Søffrinn Brochiß buogierde i nogenn mader. Det bad dee dennom Gud till hielper paa. Warsell forschreffuen.
(55)

Hiemmellet med opragt finger och eed Hanß Hanßenn i Bramdrop och Iffuer Nielßen ibid., att di i dag otte dage gaff Søffrinn Marquorßenn, møller i Slottenß Mølle, louglic warbell till hanß buopeell imod domb at suare Hanß Staffennßenn paa Kongl. Maytz. weigne her i dagh. Hor offuer for:ne Hanß Staffennßen hannom beschylde for sinn landgielde, hand effter *comissariernis* affsigt ehr tillagt for forleden aar at wdgiffue, nemblig malt 14 td.“ schip, formindte, hand burde at betalle inden 15 dage, eller derfor werre namb wndergiffuen. Saa mødte for:ne Søffrinn Møller och begierde opstand, huorfor det med beuilling bleff opsatt wdi 14 dage.

(56)

/37r/ For:ne Hanß Staffennßenn effter forschr. indfördte herridtzarsell tilsagde meenige herridtzmend, att dee schulle lade deriß kobbell gierder bliffue ferdige om Slottenß March, saafrembt dee derfor iche wilde lide och stande till rette som wed bør.

(57)

Item dennom tilsagde, saa mange som iche haffr giort deriß broer och weye ferdig, att dee ochsaa lader dennom inden otte dage bliffue ferdig, saa frembt dee der for iche wilde straffeß.

(58)

Noch tilsagde saa mange, som rester med høe och weid, att dee det straxen lade bliffue ydt och laffueret, saa frembt dee der for iche wille pandtiß och straffeß for wlydighed. (59)

Huilche for:ne otte dannemend alle wonde, att dee saae och hörde her i dag for domb stod Hanß Staffennßenn i Aldmind, Kongl. Maytz. deellefouget, Hanß Hanßen Nebbell i Biert, Jørgenn Pederßenn, Hanß Anderßenn *ibid.*, Iffuer Nielßenn i Bramdrop och Hanß Nielßen i Eistrop, som wandt och kundgiorde ved eed med opragt finger effter *recessenn*, att det ehr dennom i Gudtz sandhed fuld witterligt, att Hanß Hanßen Tordßenn /37v/ i Bramdrop bleff i forleden feide tid tit och ofte wdplöndrit och forjaget aff fienderne och krigßfolch och i ynchelig maade frarøffuit ald sit guodtz och formoffue, saa hand der wdoffuer ehr komen till achterß och gera(a)den i største armod, huorfor, dersom fremene(?) medlidig christene wille beuiße barmhiertighed imod hannom med en rinng almyste, war slig enn welgierning, som ey aff Herren bliffuer wbelønnet. Och war Jachob Lauridtzenn Slotzfouget till wedermollsting, der dette winde gich beschr.

(60)

Gregers Tomßenn i Nebbell eschet domb imod Jenß Michelßenn i Wyff for 30 rixdlr., (som) hanß søster Giertrud Tommißdatter haffde lauerit hanß moder, S. Mette Michelß, till troer hende i forwaring effter sit indleg, som i dag sex wger vdi opsettelßenn i tingboggenn findiß indfört, som ehr den 25. *januari* sidst forledenn, och der offuer nu irettelagde itt tingßuinde, her aff tinget wdsted denn 9. *februari* 1661, indholdendiß, att daa for otte mend haffuer wondenn Jenß Jepßenn i Lildballe, Hanß Nielßenn i Aldmind, Søffrin Anderßenn Schreder och Iffuer Hanßenn *ibid.* /38r/ wed eed med opragte fingre effter *Recessen*, att di denn 6. *februari* nest tilforne war worderingßmend paa schiff effter S. Michell Basße i Wyff och hanß høstrue, S. Mette Michelß, och daa fordret for:ne Gregerß Tommeßenn der paa schiff 30 rixdlr., som hanß søster Giertrud Tommißdatter haffde lauerit dee S. folch i forwaring, och daa bleff hand aff arffuingerne beuilget ./ effterdi hand ingenn beuiß haffde derpaa ./ att hand for samme 30 rixdlr. bleff tilsatt i huiß penge, Wyff kierche war bem:te S. Michell Basße plegtig, sinn betalling att søge effter schifftebreffuits wiider indhold, med mere samme tingßuinde, som her i dag for domb bleff lest och paaschreffuenn, i sig selffuer wduisßer, och effter diß leighighed war for:ne Gregerß Tamßen nu i dag endelig domb begierendiß effter sin forindföerte opsettelßiß indhold, och formindte ydermiere, det for:ne Jennß Michelßenn hannom burde att betalle forschr. 30 rixdlr. med sin paagaende omkostning och schadegiold, eller der for lide deelle och widere tiltalle. Saa mødte for:ne Jenß Michelßenn och fremeschet, om Gregerß Tomßenn haffde hanß haandschrift paa /38v/ samme penng, hand daa dend wilde fremlege, huortill Gregerß TomSenn igien suaret, att dersom Jenß Michelßenn wilde benegte, att hand ey haffde giffuenn hannom sinn haandschrift paa samme penng, daa wilde hand lade sagenn falde, huilchet Jenß Michelßen iche kunde eller wilde. *Med flere* ord och talle dennom derom imellom faldt. Och bleff derpaa saalediß sluttet: Daa effterdi for fougden med tingßuinde beuißeß, att bem:te S. Michell Basßeß børn och arffuinger haffuer wedgaet, att deriß S. foreldre haffuer annammit til troer hende wdi forwaring forschreffuene 30 rixdlr., huor for dee haffuer ladet Gregerß Tomißen wdsette i huiß tilstand, S. Michell Basße haffde hoß Wyff kiercke, huilchet for:ne Jenß Michelßenn sig sidenn haffuer tiltagen, och hand saauelsom andre kierche werger her paa leenit giort regenschab for itt aarß indtegt, saa kierchenß schyldighed ey bliffuer saa meget som paa schiff andgiffuit ehr, tilmed Jenß Michelßenn ey kand benegte, att hand jou paa same penng haffde giffuenn sinn haandschrift, som i forleden feide tid ehr bleffuen borte, /39r/ widste fougden iche retter derom att kiennde, ind for:ne Jenß Michelßenn jou bør forschreffuene penng att betalle inden 15 dage, eller derfor lide deelle och wiidere tiltalle.

(61)

Jachob Lauridtzenn Hußfouget begierde domb imod Jørgenn Pederßenn i Biert, Hanß Anderßenn och Hanß Olluffßenn Raffn *ibid.* for, (at) de haffde hoggen och soldt en schipper

aff Callingborre weid aff deriß wschiffte felliß schoff Dreinnß, och formindte, (at) dee derfor burde att lide och stande till rette effter sin opsettelßiß indhold, i dag syff wger indført och med beuilling opsatt till i dagh. Det med at beuisße fremlagde hand weluisße borgemestere och raadß domb, aff Colding raadstue wdgifuen Anno 1661 denn 17. *decemb.*, som iblandt anden widtløffthged formelder, att Hanß Lauridtzen, schipper aff Kallingborig, daa haffuer suaret och bekiendt, att hand haffde kiøbt nogenn føringß weid aff for:ne Jørgen Pederßen, Hanß Anderßen och Hanß Raffnn i Nørbiert, som hand actet sig hiem till Kallingborig med, som kand werre hen ved tyffue leß aff gammell rodenn windfelder, /39v/ och formelder sluttningenn paa same dom saalediß, och effter sagenß beschaffenhed befindiß, att forskreffne schipper Hanß Lauridtzen Giermandtzen aff Callingborig der fra att werre kommen med hanß førinde schmacke och herpaa Colding reed andlanget, siden igien denn 29. *novemb.* sidstforleden leddig wdlagt epter toldsedellenß formeldingh, sidenn att werre indlobbenn paa en vloglig haffnn vnder Coldinghusleenn wed Dreinß land, och sig der tilforhandellet och indtagenn till lading enn andeell brendeweid, som iche her paa Kongl. Maytz. toldsted er angiffuenn, (end) mindre fortoldet, enten till wdførbell paa fremmede steder, heller dermed i andre Rigenß *provintzer* at føre, saa och med samme schibberum siden imod forbud och hanß forloffuenßmand Soene(?) Pederßen wilge och minde fra landet løbenn, och till Meddelfar derpaa hanß førige Coldinger toldsedell ladet schriffue, menß iche befindiß, (at) enten hand saadan hanß lading haffuer andgiffuenn, ey helder derfor toldet, huoreffter forskreffne schibberom med deß ladingh /40r/ igienn wdi Meddelfarsund er andtastet och hid paa reddenn opført. Wiide wi derfor iche effter diß leiglihed her wdinnden anderlediß att kiende, ind jou for:ne schipper Hanß Giermandßen sig i denne sag haffuer forseet, och hanß førinde smache sampt wfortoldet och wandgiffuende ware derfor effter told *ordinantzens* 25. och 26. artichel att werre forbrut effter samme dombß wiider indhold, huor aff for retten bleff lauerit reigtig *copie*, som her i dag for domb bleff lest och paaschreffuen. Och effter diß forberø(r)te leiglihed war for:ne Jachob Lauridtzen Hußfouget endelig domb begierendiß. Saa mødte for:ne Jørgenn Pederßen, Hanß Anderßen och Hanß Raffnn och dertill suaret, at dersom det kand dennom offuerbeuißeß, det (= at) dee haffde hoggenn noget wlogligt, schoffuenn till schade, wilde de suare dertill, huor imod Jachob Lauridtzen dennom tilspurde, om dee kunde nechte, att dee iche haffde soldt forskreffuene wdschibbede weid, eller om dee haffde nogen forloff at wdschibbe forskreffne weid, hilchet dee iche kunde sige imod i nogenn maader. /40v/ *Med flere ord* och talle dennom derom imellom faldt. Daa effterdi for mig irettelegiß en Colding raadstue domb, huor aff erfariß, att schipper Hanß Lauridtzen aff Callingborig haffuer tilforhandellet sig en lading weid aff for:ne Jørgen Pederßen, Hanß Anderßen och Hanß Raffnn, som hand haffuer indtaget for Dreinß land, och befindiß same Dreinß schoff at vere wschiffte felliß schoff, och ey haffuer hafft det i lodtzeigerniß minde, same weid at wdschibbe el[ler] bortselge, huilchet dee iche helder for retten kunde fragaae, widste fougden iche retter der om att kiende, ind dee jou, nemlig for:ne Jørgen Pederßen, Hanß Anderßen och Hanß Raffn, bør der for att lide och stande till rette effter forberørte høylofflig *Christiani* 3. *Recess* 30. *artichell*, som wed bør.

(62)

Klauß Pederßen i Horstrop eschet och begierde domb imod Nielß Pederßen i Møßwraa for hanß moder Lonne Pederß, att hand sig haffuer tilforplegt att giffue hinde aff den gaard, hand paabuor, der hunn dend for hannom oplod effter tingßuindiß indhold, som i dag sex wger findiß indført wdi opsettelßenn, och formindte /41r/ indnu som tilforne, (at) hand same sin forplegt burde at holde och effterkome och hinde betalle, huiß hun aff samme afftegt *resterit*, schadisløß, och war derpaa nu i dag endelig domb begierendiß. Saa mødte for:ne Nielß Pederßen och der imod irettelagde sit schrifftelig suar, lydendiß: Efftersom Klauß Pederßen i Horstrop mig vnderschreffuene tiltaller for afftegt, (som) ieg haffuer wdloffuit att giffue hanß moder Appellonne Pederß, huilchet ieg aarlig haffuer hinde effterkommit, till fienderne kom i landet, effter hindiß egenn nøye. Der effter frarøffuede fienderne mig min guodtz och formoffue, tilmed reent affbrente gaardenn, jeg schulle giffue samme afftegt aff, som enhuer dißwere ehr beuist, och sidenn, der Gud gaff oß den ønskelig fred, haffuer ieg med armod och stor besuering faaet nogenn ringe bygning paa steden, som ieg neppelig kand helstre mig min fatig høstrue och smaa børnn wdi, och ey indnu er kommen saa till auffling, att ieg haffuer noget korn synderlig, huerchenn att lidde eller saae, menß maa det borge, laane och haffue hoß fremite folch. Her foruden ehr same gaard ichonn ringe paa aufflingh att giffue saa stor /41v/ afftegt, som iche kand saaeß till vden 10 schip rog, 10 schip biug, 2 td. are, 2 schip boget och auffles 20 laß høe. Begierer derfor gierne, att mig motte giffueß *respit* och effter-

ladelße paa samme afftegt, indtill ieg kunde auffle noget, baade till min wnderholding och føde, saa och haffue noget at giffue Kungl. Maytz. till schyld och landgilde, och noget till hindiß afftegt. Formeener effter slig min bedrøffuelig wilkor, som Klauß Pederßen eller nogen ey kand imod sige, att ieg for hanß tiltalle bør quit at vere, emedenn Hanß Kungl. Maytz ey noget aff mig begierer, paa det ieg kunde bliffue ved bem:te affbrendte sted, igien att opbygge effterhaandenn, huilchet min gunstig Her Slotzherre, Welb. Her Stien Bilde till Kierßgaard, mig haffuer suaret, saa att schulle schee. Er derfor begierendiß, att dette mit korte suar motte andseeß, leßiß, paaschriffuiß och indføriß i huiß for retten vorder affsagt. *Actum* Møßwraa, den 8. *martij anno* 1662. Nielß Pederßen egenhaandt. Och effter diß leiglighed bød dee dennom /42r/ i rette paa begge sider. *Med flere ord* och talle dennom derom imellom war. Daa effterdi for fougden i rettelegiß tingßwinde, som indholder, huiß for:ne Nielß Pederßen haffuer wdloffuit och sig tilforpleget att giffue bem:te Appelonne Pederß till hindiß aarlig afftegt och wnderholdningh, for(di) hun denn crongaard i Møßwraa for hannom haffuer affstandenn, (som) hand nu ibuor, widste hand iche imod same forplegtiß tingßwinde att kunde sige, menß Nielß Pederßenn burde denn at holde och effterkomme, eller der for stande till rette, som wed bør.

(63)

Løffuerdagenn denn 15. *martij anno* 1662.

Otte windißmend: Nielß Pederßenn i Møßwraa, Jenß Jørgennßenn i Bramdrop, Tygge Jennßenn i Hersleff, Søffrinn Jennßenn *ibid.*, Gregerß Tamßenn i Nebbell, Peder Iffuerßenn i Starup, Nielß Poffuelßenn i Hersleff och Hanß Tommeßenn *ibid.*

Hiemmellet med opragt finger och eed Søffrinn Tomßen i Heiselballe och Peder /42v/ Søffrinnßenn i Starup, att dee i dag 14 dage gaff S. Peder Olluffßenß høstrue och arffuing i Starup, nemblig Marinn Pederß, Anne Pederßdatter med sin hosbond och rette werge Peder Iffuerßenn och Kierstenn Pederßdatter med sinn lauguerge, louglig warbell till deriß buopeell imod domb att suare Christen Hanßen Haard, barnefød i Starup, eller hanß fuldmegtig her till tinget i dagh. Saa for rettenn fremkom fornumstig mand Anderß Jørgennßenn i Kolding, Kongl. Maytz. ridefouget till Koldinghußleenn, och paa bem:te Christen Hanßen Haardß weigne fremlagde enn schrifftelig fuldmagt, lydendiß: Kiendiß ieg Klauß Pederßen Ladhoff, borger och indwaahner i Kiøbennhaffnn, och gjør hermed witterligt, att ieg fuldmagt gjør och giffuer Erlig och Welacht (Mand) Kristen Hanßen Haar aff Callundborig paa mine wegne at annamme och opberge aff Peder Olluffßen vdi Starup, vdi Koldinghußleenn liggende, penge itt hundrede slette daller med diß forfaldenn rendte och rendtes rindte, som ehr min høstrue Anne Søffrinnßdatterß resterinde arffuepart effter hindiß S. foreldre, som Peder Olluffßenn i formønderschab hafft haffuer, som med en wel forseiglet tingßuinde, /43r/ wdsted aff Jerloff herritzting den 22. *octob.* aar 1653, med wiidere tingßuindiß wdførlig och klarlig indholds formeldingh ehr att beuisße, som for:ne Christenn Haard med laffuerit er, samt alle schifftebreffue och *documenter*, som lyder paa min for:ne kiere høstrueß arffuedeell och Peder Olluffßennß wergemaall, der fore jeg *ut supra* befuldmegtiger Christen Hanßen Haar her wdindenn at lade och gjøre paa min och min kiere høstrues weigne, med mindelighed pengenne (at) annamme, eller och Peder Olluffßenß arffuinger wed rettenn derfor att søge, ligeuiß som ieg selff personlig i alle maader till stede kunde werre, formodendiß, att øffrigheden der paa stedenn mig her wdinden beforder wiidere widtløfftighed eller omkostening at forekomme. Deß till ydermeere windißbyrd haffuer ieg mit zignete wndertrøcht och med egenn haand her hoß schreffuit, och wenlig ombedit Erlig och Welachte Mand Søffrin Michelßen, borger i Kiøbennhaffnn, och Tammiß Bonum(?) aff Callundborig med mig till witterlighed att wnder-schriffue. *Haffnie*, den 3. *februari anno* 1662. Klauß Pederßen Ladehoff eghondt, Søffrinn Michelßen eghaand, Thomiß Bonum(?) eghaand. /43v/ Och fandtiß der paa samme fuldmagt ydermeere schreffuit saalediß: Efftersom denne giæld effter fuldmagt mig ehr offuerdragenn, och ieg for wechtig aarsag iche selffuer min ret kand søge, daa ombediß och befuldmegtigeß Anderß Jørgennßenn, ridefouget udi Coldinghußleenn, denne sag paa mine weigne att vdføre wed loug och rette. Kolding, den 2. *martij anno* 1662. Christen Hanßen Haard egenhaandt. Huilchet same fuldmagt, som her i dag for dom bleff lest och paaschreffuenn, i sig selffuer wduisßer. Der effter irttelagde for:ne Anderß Jørgensenn forskreffuenne tingßuinde, aff Jerloff heritz ting wdgiffuen onßdagen den 12. *octob. anno* 1653, som iblant andet formelder, att for:ne Peder Olluffßenn i Starup daa for retten haffuer kiendiß att werre for:ne Anne Søffrinßdatter schyldige itt hundrede slette daller, som er denn sidste rest aff alle, huiß arffueloder och andet, som hun baade effter hindiß S. foreldre och i andre mader kand werre ret

arffueligenn tilfaldenn och berettiget, och aff Peder Olluffßenn kand haffue att fordre till samme dag i alle moder, huilche for:ne 100 sldr. for:ne Peder /44r/ Olluffßenn daa haffuer tilforplegt sig och sinne arffuing(er), en for alle och alle for enn, redelig och well att fornøye och betalle for:ne Anne Søffrinßdatter eller hindiß arffuingher till S. Mortennß dag dernest effter it aar schadisløß i alle maader, och effter samme dagß dato schall alle, huiß schifftebreffue samt andre *documenter*, som lyder paa huiß arffuepart eller andet, for:ne Peder Olluffßen paa bem:te Anne Søffrinßdatterß weigne vnder wergemaall hafft haffuer, ingenn krafft haffue, menß magtißløß och død i alle maader och iche andseeß i nogenn domb och rettergangh i nogenn mader, och naar for:ne Anne Søffrinßdatter eller hindiß arffuinger eller werge annammer den sidste rest, som ehr 100 sldr., daa schall hun eller dee selff personlig paa Brusk herridtzting giffue och giøre for:ne Peder Olluffßenn eller hanß arffuinger en nøyachtig rigtig quittering och auffkald for aldt sammen, huiß hand for hinder haffuer werit schyldig i alle maader. Med meere widtløfftighed samme tingßuinde, som och her i dag for domb bleff lest och paa-schreffue(n), i sig selffuer /44v/ wdformelder. Och effter diß forberørte leiglighed satte for:ne Anderß Jørgenßen i ald rette och formindte, /. at effterdi for:ne S. Peder Olluffßen haffuer tilforplegt sig eller sine arffuing, en for alle och alle for enn, forschr. 100 dlr. att betalle for:ne Anne Søffrinßdatter eller hindiß arffuing schadisløß /./, det Peder Iffuerßen, som haffuer den S. mandß datter till echte, och tilmed hendiß gaard och eigendomb bruger och besider, bør forschreffuene 100 sletdlr. med sin paaløbendeß rindte och rindtiß rinte och schadegieldd att erlege och betalle indenn 15 dage, eller och der for haffue namb och wordering i hanß buo, guodtz och eigendomb, huor dett findiß, effter *Recessenn*, huorpaa hand war domb begierendiß. Saa mødte for:ne Peder Iffuerßenn och war opstand begierendiß, huor for sagenn bleff opsatt vdi sex vger.

(64)

Hiemmellet med opragt finger och eed Peder Jørgenßenn i Wyff och Madtz Knudtzenn *ibid.*, att dee i dag maanit gaff Peder Michelßen i Wyff loughlig warsell till hanß buopeell imod deelle att suare Her Jenß eller hanß fuldmegtig her i dagh. Hanß Staffennßenn Deellefouget paa bem:te /45r/ Her Jenßenß (= Jenßeß) weigne i Hersleff hannom beschyltde for 1 rix dlr., hand effter Kongl. Maytz. forordning tillkom at vdgiffue, for hand och hanß høstrue kom i echteschab samell. Saa møte Peder Michelßen och frembød 24 sk. och formindte, (at) Kongenß forordning meldet ey om meere, huor for det med beuilling opsatt vdi otte dage.

(65)

Hiemmellet med opragt finger och eed Gregerß Hanßenn i Trelde och Madtz Pederßenn i Weilby, att di paa tißdag sidstforleden var otte dage lauglig mundelig warbelgaff Hanß Hanßenn Nebbell i Biert wed Eldboherridtz ting imod domb att suare Lauridtz Pederßenn aff Igschoff her till tinget i dagh. For:ne Lauridtz Pederßenn beschyltde forschreffuene Hanß Nebbell for adschielligt, hand ehr hannom plegtig. Det med at beuiße irettelagde hand først it tingßuinde, aff Eldboherridtz ting vdsted den 4. *martij* sidstforledenn, indholdendiß daa for rettenn att haffue wondet wed eed med opragte finger effter *Recessenn*, Wusße Hansdatter i Fredrichßodde att *anno* 1655 om sommeren daa bar hun hiøleer fra Egeschoff och till Biert och laffuerit dem till Hanß Hanßenn Nebbell samestedtz, huilche hiøleer for:ne Lauridtz Pederßenn i Egeschoff hinde lauerit, /45v/ och fich hun ingenn penge med sig tilbage derfor. Anne Tueßdatter i Egschoff haffuer och wondet same tid, at det er hinde i Gudtz sandhed fuld witterligt, att imeddellertid polacherne laae i Bierge herrit, daa bekom for:ne Hanß Hanßen Nebbell aff berørte Lauridtz Pederßen, som daa war i Stouby, tou halffue ottinger smør, som schulle koste 9 slmk., och brød for 3 mk., huilche penge daa iche bleff betald. Gregerß Hanßen i Trelde och Anne Madtzdatter i Egeschoff wed eed med opragte finger haffuer daa bekrefftet for:ne Anne Tueßdatterß winde, huortill for:ne Hanß Nebbell haffuer suaret, att hand haffde bekommit aff for:ne Lauridtz Pederßen tuinde hiøller, och iche hand kunde retter mindiß, ind hand jou lod denn ene bere hiemb till hannom igien, men en plougschynding(?) aff denn enne laae hiemme i hanß huß, men dee tuinde halffue ottinger smør och det brød for 3 mk. kunde hand iche fragaae joe at haffue bekomitt och iche wbetald, och haffuer Lauridtz Perßen daa igen der till suaret och suorin paa siell och sallighed, att hand fich ingen aff hiølleerne igienn tilbage, iche heller betalling derfor, huilchet same tingßuinde, som her i dag for domb bleff lest och paa- /46r/ schreffuenn, i sig selffuer wiidere wduisßer, noch fremlagde it tingßuinde, och aff Eldboe herridtzting wdsted denn sidst affuigte 4. *februari*, som tilholder daa for tingß domb haffuer wondenn wed eed med opragte finger effter *Recessenn* Tamiß Hanßenn i Weilby, att hand neruerinde hoß tilstede war vdi hanß eget huß i Weilby ungefer for otte aarß tid sidenn, daa hørde och saae hand, at Hannß Nebbell i Biertte affkiøbte Lauridtz Pederßen i Egschoff nie

galtsuin, och schulle for:ne Hanß Nebbell giffue hannom for støchet aff dee 7 suin toe slete daller, och trei slette daller for støchet aff dee tou suin, och drach for:ne Tamiß Hanßenn lei-kiøb med dennom om same 9 suin, och iche hand saae, bem:te Hanß Nebbell gaff forschr. Lauridtz Pederßenn nogenn penge for samme suin, menß loffuit hannom sin betallingh for dennom. Hanß Tammeßenn i Weilby wed eed och opragte finger haffuer och daa bekrefftet same winde i alle ord, som for:ne Tamiß Hanßen for hannom wondet haffuer. Med meere same tingbuinde, som her i dag for domb bleff lest och paaschreffuen, i sig selffuer vdformelder. Och effter diß forberørte omstendighed /46v/ satte for:ne Lauridtz Pederßenn i ald rette och formindte, det forschreffuene Hanß Hanßen Nebell burde att betalle hannom forschr. 9 suin, tuinde hiølleer, smør och brød, som forbemelt ehr och hand aff hannom haffuer bekommen, shadesløß indenn 15 dage, eller der for lide namb aff sinn buo och guodtz, huor dett findið. Saa mødte iche nogenn till giensuar, huorfor sagenn bleff opsatt wdi sex wger.

(66)

Huilche forschreffuene otte trofaste dannemend alle samdregtelig wonde, att dee saae och hørde her i dag for domb stod Bertell Marquorßen Møller i Gudsøemølle, som fremlagde, lod lesbe och paaschriffue en forplegt aff Anderß Pederßen i Wyff, lydendið: Kiendið ieg mig Anderß Pederßenn i Wyff och hermed witterlig gjør, det ieg haffuer och tilforplegter mig eller mine arffuing(er) att betalle Bertell Marquorßen Møller i Gudsøemølle dee 17 rixdlr. *deponerit* penge effter derpaa forhuerrfuet dombß indhold, daterit den 23. *martij* 1661, nu till Woldborig dag førstkommendið, vden schade och schadisløß i alle moder, och efftersom her nu iche ehr trøcht papiir tilstede, daa ydermeere tilforplegter /47r/ jeg mig, att det (? jeg?) wiidere wed tingbuinde nu paa løffuerdag førstkommer schall gjøre for:ne Bertell Møller forwaring och forsicherung, att dette saaledið wdenn suig och bedrag holdið och effterkomið schall, som forschreffuit staa. Till witterlighed med min egen haand wnderschreffuit, och wenlig ombedet Erlige Mand Hanß Høy Herridtzfouget, Nielß Pederßenn i Møßwraa, Tygge Jenßen i Jersleff, Hannß Madtzenn *ibid.* och Gregerß Tomßen i Nebbell med mig till witterlighed att wnder-schriffue, och dennom dertill fuldmagt giffuer. *Actum* Wyff, denn 8. *martij* 1662. Anderß Pederßen, Hanß Høy, Nielß Pederßen, Hanß Madtzen, Thyge Jenßen, G. T.(?) med egen hender vnder-schreffuit. Och nu for retten fremstod for:ne Anderß Pederßenn och sin forschr. haandschriift stadfestet och sig tilforplegter same 17 rixdlr. *diponerit* penge at betalle effter forschreffne dombß indhold, som her i dag for retten bleff lest och paaschreffuen, for:ne Bertell Møller till S. Woldborig dag førstkommendið wdenn schade och schadisløß i alle mader. Och stod for:ne Anderß Pederßen till wedermolsting, der dette winde gich beschreffuenn. (67)

/47v/ Huilche forschreffuene otte trofaste dannemend alle samdregtelig wonde paa derið gode trou och sandhed, att dee saae och hørde her i dag for domb stod Peder Klaußen i Horstrop, Bertell Hanßenn, Madtz Poffuelßenn, Jenß Hanßen, Jenß Jenßenn *ibid.* och Jenß Christenßen i Schyggebierig, att di denn 14. *martij* sidst forledenn war med herridtzfougden, deellefougden och schriffuerenn till siøn i Tyffkier till noget jord, leggendeß till det bunde wering (? waaning?), Hanß Jenßen Schreder ibuor, och Christen Raßmußenn och hanß søster Anne Suendß, saauelsom hanß broderdatter Karin Pederßdatter tilhørrer, och der aff siøne och wdlede, huor gierdenn om same jord med rette schall staae, som i forleden feidetid er bleffuenn øde, efftersom dee dertill aff tinge ehr lo(u)ligen opneffnd. Och daa fremlagde for:ne Christenn Raßmußenn for dennom en schøde, som her aff tinget ehr wdgiffuen aar 1587 løffuerdagenn, som war S. Mortenß dagh, som indholder, att Jenß Nielßen, barnfødt i Tyffkier, aff Ydsted i Schaane haffuer daa for retten paa sin egen moder och tuinde søstererß weigne soldt och schødt Poffuell Jenßenn och hanß høstrue Karin Poffuelß derið lod och arffuepart wdi det eigendomb i Tyffkier, som Nielß /48r/ Jenßenn ibuode och hand haffde kiøbt aff Hanß Pederßenn i Schauffbølling och Tamiß Tomßen, som daa buode i for:ne Tyffkier, som wender paa Nielß Tygeßenß tofft med den øster ende och med denn wester ende paa denn magefuort, som løber igiem mell byenn, och ehr paa lengelße fiere och fyrge tyffue gader med en gad sex allenn langh, och paa bredelße med same gad elluffue gader effter samme schødeß wiidere indhold, som paa aastedenn for dennom, saauelsom nu i dag for domb bleff lest och paaschreffuenn. Och daa effter forschreffuene schøde gjorde dee en gad sex allenn langh och begyndte wed øster endenn paa samme jord lige fra denn crongaardß toffteschiell, (som) Christenn Pederßenn och Peder Jachobßenn nu i feste haffuer, och molde lige i wester 44 gader, som fandtið at vende lige paa fuorten effter schødenß indhold, och saa molde dee fra denn norde side lige fra den sted, som lodtzeigerne i byenn berette, att gierdenn schulle staae imellom same jord och gadenn, och i synder paa trinde(?) steder offuer jordenn 11 gade med same gad, och daa gich same maall till nordenden paa Søffrin Brochiß salßhuß, och sidenn dereffter satte (de) stager,

hulchet(?) paa den øster ende gich offuer paa /48v/ det jord till Søffrinn Brochiß crongaard, (som) haffuer werit indgiert 17“ judsche allenn och lige for hanß salßhuß 10“ allen och wed den wester ende 4“ allenn, hulchet for:ne Christen Raßmußen sig fuld och fast wedkiennde effter forschr. schøde paa sin egen och medarffuingß weigne att werre komen fra deriß forschr. eigendombß jorde och bør der till igien att følge vden forhindring i alle mader. Her foruden befandtiß, att for:ne Søffrin Brocheß kaalgaardßgierde war wdsatt paa forschr. jord paa bredelße wed huer ende 11 staffuer gaard och paa lengelße 37 staffuer gaard. Att saa er siønit och *pascerit* bad forschreffne mend dennom Gud till hielper paa. Hiemmellet med opragt finger och eed Peder Nielßenn i Tyffkier och Jenß Søffrinßen *ibid.*, att dee i dag 14 dage war for Coldinghuß port och lauglig warßellgaff slodtzheren, Erlig Welb. Mand och Streng Rider Her Stien Bilde till Kierßgaard, och forkyndet hußfougdenß tiener same warßell, om Hanß Velb. Strenghed wilde haffue noget imod dette siøn och winde att suare her i dag. Item gaff dee i dag otte dage for:ne Søffrin Broch louglig warßell till hanß buopeell, och imod dette winde att suare her i dag. Ilige- /49r/ maader same dag warßelgaff (de) alle lodtzeiger, nembliq Poffuell Michelßen i Tyffkier, Anne Suendß, Peder Jachobßenn, Christen Pederßenn, Bertell Nielßenn, Hanß Smed, Christen Raßmußen, Jenß Jørgenßenn, Anderß Pederßenn Suder, Anderß Pederßenn Wellingh, Raßmuß Pederßen, Madtz Nielßenn, Hanß Jørgenßen, Poffuell Pederßenn, Anderß Pederßenn, Jenß Christenßen, Peder Uen..., Henning Nielßenn, Jachob Pederßenn, Peder Christenßen *ibid.*, Hanß Kuod i Horstrop, Nielß Basße, Madtz Anderßenn och S. Nielß Sandmandß arffuingh(er) *ibid.* till en huer deriß buopeell, om dee haffde noget imod dette siøn och winde at suare her i dag. Och stod Welfornehme Mand Jachob Lauridzen Bech, slodtzfouget paa Coldinghuß, paa lenßmandenß weigne och Søffrin Broch paa sin egen weigne till wedermollsting, der dette winde och siønß affsigt gich beschreffuenn. Noch hiemmellet for:ne warßellmænd, att di och same tid gaff alle forschreffuene warßell imod domb att suare Christen Raßmußen paa sin egenne och medarffuing(er)ß veigne her i dag. Huor offuer for:ne Christen Raßmußen satte i rette och formindte, att effterdi hand beuisßer med gammell schøde, huor Bret /49v/ och lang deriß bundejord bør att werre, det samme jord igien bør att følge hannom, hanß søster Anne Suendß och broderdatter Karin Pederßdatter igien till det buolig, Hanß Schreder paabuor, och dennom ehr arffuelig tilfalden, lige efftersom hannom det aff siønßmænd ehr tillmold, wdenn hender, forfang och schade i alle mader, och for:ne Søffrinn Søffrinßen Broch bør att lide och stande till rette for huer staffuergaard, hand wloglig haffuer giert och satt paa same jord, effter loughen. Saa mødte for:ne Søffrin Søffrinßen och benegtet wed høyeste eed ey att haffue sat same gierde. Daa for tilfald bleff sagenn opsatt wdi sex wger.

(68)

Mandagenn denn 24. martij.

efftersom daa ting holdtiß for helligdageß schyld, *anno 1662.*

Otte windißmænd: Nielß Pederßenn i Møßwraa, Christenn Raßmußen i Tyffkier, Hanß Hanßen Bull i Eltanngh, Nielß Simonßenn i Gudsøe, Nielß Poffuelßenn i Hersleff, Hanß Tommesßenn *ibid.*, Anderß Olluffßen i Wilstrop och Knud Anderßenn i Høyrup.

/50r/ Christenn Mortenßenn i Starup stod her i dag for domb och paa sin sogneprest Her Albrettiß weigne laugbød første ting ald, huiß lod och anndpart hannom tilhørde i Peder Brunß bundgaard i Starup, och det till fæderne och møderne slegt effter laugenn.

(69)

Hiemmellet med opragt finger och eed Madtz Madtzenn och Hanß Hanßenn i Stenderup, att di paa løffuerdag nu sidst war otte dage gaff Søffrinn Jenßenn i Hersleff louglig warßell till hanß buopeell imod domb at suare Tomiß Madtzenn i Stenderup her i dag. For:ne Tomiß Madtzenn beschyldte Søffrinn Jenßen for noget bliffuer hand hannom schyldig effter it forplegts tingßuinde, her aff tinget wdsted aar 1660 denn 6. octob., (og) formindte, hand burde hannom att betalle, huiß derpaa resterit, inden 15 dage eller derfor were namb vndergiffuen. Saa mødte ingenn till giensuar, huor for sagen bleff opsatt wdi sex wger.

(70)

Søffrinn Marquorßenn Møller i Slottenßmølle begierde Hanß Staffenßen Deellefouget domb offuer for hanß mølleschyld, hand wdi aar aff Welb. *comissarier* ehr lagt for /50v/ att wdgiffue effter slodtzschriffuerenß, Anderß Madßenß, derpaa vdgiffuene restandt, som her i dag for domb bleff lest och paaschreffuen och effter opsettelßiß indhold i dag 14 dage indført, och war nu i dag endelig domb begierendiß. Saa mødte for:ne Søffrinn Møller och derimod irettelagde sit schrifftelig suar, lydenndiß: Efftersom ieg wndereschreffuene tiltalliß for schyld och landgielde aff det øde och affbrendte møllested, som ieg paa min egen bekostning haffuer

ladet igienn bygge, efftersom ieg ingen hielp dertill kunde erlange, menß haffuer sat mig i stor, widtløfftig giæld for samme biugning, saa ieg fattig mand iche kand offuerkome baade at bygge Kongenn bygning och giffue schyld, efftersom der er slett ingenn fortieniste, och (jeg) iche kand ner fortienne saa meget, som ieg derpaa kand bekoste, till det kand bliffue ferdig bygget, er derfor gierne begierindiß, att ieg saa lenge motte forschaaniß, eller ieg min øffrighed der till om hielp kand søge och medlidighed for min andtwendte bekostning kunde erlange, och er gierne begierindiß, att dette mit suar motte leßiß, paaschriffuiß och indføriß i huiß for retten /51r/ der om worder affsagt. Colding, den 24. *martij anno* 1662. Søffrin Marquorßen, eg-haanndt. Daa effterdi for fougden irettelegeß forbem:te Anderß Madtzen Slotzschriffuerß wnderschr. *restantz*, huor udi formeldiß, att for:ne Søffrinn Møller war lagt aff Welb. *comissarierne* att wdgifffue dette aar till schyld aff sinn mølle malt 14 tdr. “ schip, widste fougden iche retter, ind hand ioe det bør att yde och lauere inden 15 dage eller der for lide namb aff sin buo och guodtz effter *recessen*.

(71)

Hiemmellet med opragt finger och eed Hanß Jenßenn i Hersleff och Christenn Jepßen i Høyrup, att di i dag otte dage gaff Knud Jepßenn i Høyrup och hanß høstrue Barb(r)ai Staffenßdater louglig warßell till deriß buopeell imod dom att suare Hanß Staffenßen Deellefouget her i dagh. Huoroffuer for:ne Hanß Staffenßen dennom beschyldte effter schrifftelig fuldmagt for effterschreffuene, dee ehr Anne Jepßdater i Børup plegtig: Først ehr Knud Jepßenn hinde schyldig for it aarß løn 5 mk. förind fienderne kom i landet, noch ehr hanß høstrue, for:ne Barbrai Søffrinß, hinde plegtig for it aarß lønn och hun hinde afftiendte det aar, fienderne war her i /51v/ landet indkomen, och schulle giffue hinde der for 4 sldlr. 1 mk., it par skou och 2 allen hör blargarn. Her foruden ehr hun hinde plegtig 1 rix daller, som war hendiß løn det aar, den liden fred var sluttet, effter same fuldmagtß wiider indhold, som her i dag for domb bleff lest och paaschr. Satte i rette och formindte, (at) for:ne Knud Jepßen och hanß høstrue burde att betalle forschr. Anne Jepßdatter hendiß bem:te tiende lønn, saa och betalle for:ne Hanß Staffenßen 1 rdlr., hand hannom plegtig ehr, indenn 15 dage, eller der for lide namb aff sin buo och guodtz, huor det findiß. Saa mødte ingen till giensuar, huor for sagenn bleff opsatt vdi sex vger.

(72)

Hanß Staffenßen Deellefouget paa Karin Hanßdatterß weigne i Fredsted toug effterschreffuene schiffteß affsigt beschreffuenn:

Huilche forschreffuene otte trofaste dannemend alle samdregetlig wonde paa deriß gode trou och rette sandhed, att dee saae och hørde her i dag for domb stod Christen Dyneßenn i Fredsted och Peder Jepßen Smed ibid., som wandt och kundgiorde wed eed med opragte finger effter *Recessen*, att dee denn 20. *martij* sidstforledenn /52r/ war med ridefougdenß søn och fuldmegtig, herridtzfougden, deelfougden och schriffueren forsammet i Fredsted till registrering och schiffte effter S. Hanß Jepßen och hanß høstrue S. Karinn Hanßdatter, som bege i forledenn feidetid bortdøde, offueruerindiß dee S. folchiß børnn Karinn Hanßdatter med sin tilltagenn laugerge, for:ne Hanß Staffenßen Deellefouget, och hendiß broder Nielß Hanßenn, som er sinn egenn werge. Och daa foregaff deriß forschr. børnn, att der ey war beholden noget aff deriß S. foreldriß guodtz eller formoffue fra denne bedrøffuelig feide tid, menß war aff fienderne borthrøffuit vndtagen en gamell kieste, worderit for 1 slmk., och haffde for:ne Karin Hansdatter med stor armod och besuerlighed faaet 2“ schip rog saaed i bygstobbe, huer schip seede deraff sat for penge 1 sldlr., ehr saa tilhobbe 11 mk. Dereffter bleff eschet och kraffuet bortschyldig giæld som følger: Peder Mortenßenn i Fredsted fodrit effter haandschriffte, till S. Søffrin Nielßen ibid. vdgiffuit, paa 2 sldlr., *daterit* den 8. *augusti ano* 1652. Fougder och schriffueren fodrit for deriß wmag och rettighed offuer schiffte 4 rixdlr. /52v/ Och iche der daa bleff eschet eller kraffuit wiidere giæld i nogen mader, efftersom derom nogle gange bleff paarobt och tilspurt, huor for same ringe guodtz bleff imod giælden *liquiderit*, och war iche till huer dallerß giæld vden 1 mk. 6 sk., som dee och war med benøyet och annamit penge for aff bem:te børnn, och dennom quitterit. Att saa paa aasteden er *pascerit*, som forschreffuit staar, det bad forschr. worderingßmend dennom Gud till hielper paa. Hiemmellet med opragt finger och eed Christen Mortenßenn i Starup och Iffuer Christenßenn ibid., att dee paa løffuerdag war 14 dage gaff for:ne Peder Mortenßenn och S. Hanß Haardß børnn och arffuinger i Starup lauglig warßell till deriß buopeelle for dette schiffte at suare till och detß affsigt her i dagh.

(73)

Huilche forschreffuene otte trofaste dannemend alle samdregetlig wonde paa deriß gode trou och rette sandhed, att di saae och hørde her i dagh for domb stod Hanß Christenßen i Hartte, Laß Jesßenn i Eistrop, Peder Hanßen i Paaby och Jenß Raßmußen i Hartte, som wandt

och kundgiorde wed eed /53r/ med opragte finger effter *Recessen*, att dee denn 21. *martij* sidst forledenn war med ridefougden Jachob Lauridtzenn Bech, Kongl. Maytz. slodtzfouget paa Koldinghuß, herridtzfougden och schriffuerenn forsammellet i Harte till registrering och schiff effter S. Madtz Pederßenn, som i forledenn feide tid bortdøde, wdi Jenß Nielßennß huß och gaard, huor hanß fattig effterlatte høstrue war till huße, nemblig Kierstenn Madtzkuon, efftersom deriß gaard, (som) de paabuode, i same wfredztid ehr bleffuenn affbrenndt, och deriß guodtz och formoffue dennom frarøffuit, offueruerinndiß for:ne Kiersten Jørgenßdatter med sin tiltagen laugwerge, forbem:te Jachob Lauridzen Slodtzfouget samt deriß børnn Laß Madtzenn i Harte paa sinn egenn och søster Buold Madtzdatterß veigne, saa och den S. mandß stibson Jenß Nielßenn paa sin egenn och søster Marin Nielßdatterß weigne. Och daa bleff paa- uist effterschreffne ringe guodtz, som hun fattig quinde inndnu haffde beholdenn: 1 jerngryde, 1 liden koberkiell, wort for 2“ mk., 3 tin fad och 3 tintalerchen[er], worderit for 2 mk., 1 gamell sønderhoggen kieste for 1 mk., sengekleder: 4 wldenn /53v/ diønner, 1 lindenn huoddiøn, 1 wldenn huoddiønne, 2 gammell sengkleder och 2 blargarnß lagenn, tilhobbe worderit for 2“ sldr., och 2 hønder for 2 mk. Er saa tilhobbe i penge 3 rixdlr. ÷ 8 sk. Widere guodtz eller formoffue berette for:ne Kierstenn Madtzkuon wed sin høyeste eed ey att haffue till att registre eller wordere i nogen mader. Der effter bleff eschet och kraffuit bortschuldig gielt: For:ne Jenß Nielßenn fodrit effter tingßuinde, wdsted aff Malt herridtzting denn 13. *juni* aar 1646, som indholder, att hanß for:ne stibfader, S. Madtz Pederßenn, haffde til sig anamit och wdloffuit for:ne Jenß Nielßen for huiß, hand kunde tilfalde effter sin S. fader Nielß Tueßenn, penge 45 sldr., for en senng 10 sletdr., for en kieste 6 sldr., med sinn forfaldenn rindte. Fougder och schriffueren fodrit for deriß wmag och rettighed offuer schiff 4 rix dlr. Och efftersom der ey fandtiß løbøre, gielden med att afflegge, beuilget for:ne Jenß Nielßen, att forskreffuene ringe guodtz, som bedrager sig iche vdenn 3 rdlr. (÷) 8 sk., bleff fougderne och schriffuerenn tilsatt for deriß vmag. Att saa paa aasteden *pascert*, som for- /54r/ schreffuit staar, det bad for:ne worderingßmend dennom Gud til hielper paa. Hiemmellet med opragt finger och eed Jep Pederßen i Paaby och Nielß Pederßenn i Hartte, att dee paa fredag war 14 dage gaff borgemester Hanß Nielßenn i Mari Ager och Marin Søffrintrolds(?) *ibid.* med hendiß børn och deriß lauguerger alle warsell louglig till deriß buopeell och forkyndet borgemesterß tiener same varbell och talde mundelig med for:ne Marin Søffrinß for dette schiff att suare till for:ne dag(?) och till detß affsigt her i dag. Item warßelgaff di paa løffuerdag otte dage Hertwig Knudßenn i Koldingh, om hand haffde noget imod dette schiff eller dets affsigt at suare her i dag. Item beuiste med fremlagde landtztingß warsell zeddell, aff Wiborig landtzting vdgiffuit den 12. *februari* sidst forledenn, som formelder daa der att werre steffnit och warßelgiffuenn affgangen Jenß Søffrinßenß arffuinger, som tilfornn tiende Lauridtz Boißen, slodtzschriffuer paa Coldinghuß, huad heller di ehr inden eller vden landtz, for dene registrering och schiff och dets affsigt, om nogen aff dennom wilde haffue noget der till att suare. Laß Madtzen tog dete affsigt beschreffen.

(74)

/54v/ Huilche forskreffuene otte trofaste dannemend alle wonde paa deriß gode trou och rette sandhed, att dee saae och hørde her i dag for domb stod Jørgenn Michelßenn i Bramdrop, Søffrinn Nielßenn, Christenn Hanßenn och Madtz Laugeßenn *ibid.*, som wandt och kundgiorde wed eed med opragt finger effter *Recessen*, att dee denn 19. *martij* sidst forledenn war forsammellet med ridefougden Jachob Lauridzen, Kongl. Maytz. slodtzfouget paa Koldinghuß, herridtzfougden Jenß Høy, deellefougden Hanß Staffennßenn i Aldmind och schriffueren vdi Bramdrop till registrering och schiff effter S. Peder Jørgenßenn och hanß høstrue, S. Mette Pederßdatter, som begge i forleden feide tiid ere bortdøde fra it lidet pige- barnn, offueruerindiß samme barn Anne Pederßdatter med sin oldefader och formønder Peder Søffrinßenn Buch i Schierup och hendiß farbroder Jenß Jørgenßenn i Bramdrop. Och efftersom de S. folchiß guodtz och formoffue i forleden feidetid ehr bortrøffuet och deriß eigendombß gaard, (som) de paabuode, nederbrøt och øde, fremlagde for:ne Peder Buch itt /55r/ tingßuinde det med att beuisße, her aff tinget wdsted aar 1661 denn 9. *martij*, indholdendiß, att daa for otte mend haffuer wondenn Hanß Staffenßenn i Aldmind, deellefouget, Hanß Nielßen *ibid.*, Laß Madtzenn i Hart, Anderß Olluffßen i Wilstrop, Peder Michelßenn i Wyff, Jenß Staffenßenn i Biertte, Jørgenn Jørgenßen i Raadewad, Peder Jørgenßen i Wyff, Staffen Hanßen i Lildballe (og) Christen Pederßen *ibid.*, att det war dennom i Gudtz sandhed fuldt witterligt, att bem:te S. Peder Jørgenßenn och hanß høstrue, S. Mette Pederßdatter, i forledenn krigßtid bortdøde vdi armod, aff aarsag, att ald deriß guodtz och formoffue er dennom aff fienderne och krigßfolchet frarøffuit, och deriß selffeigergaard, dee paabuode, nederbrøt och ødelagt, item, at

dee S. folch effterlod dennom it pige barnn, huilchet oldefaderenn Peder Søffrinßenn aff faderlig medynch till sig annammit, och det siden forsiøner och opholder, och iche for:ne Peder Buch bekom noget med same barnn aff dets S. foreldriß guodtz eller formoffue i nogenn maader, huilchet same tingbuinde i sig selffuer vduißer, som daa paa aastedenn, saauelsom i dag, for domb bleff lest och paaschreffuenn. /55v/ Aff dets aarsag opgaff bem:te Peder Søffrinßenn paa samme sin dater barnß weigne sine foreldriß bundeguodtz och eigenndomb for deriß gioldener och *creditorer*, som dee dennom till betalling for deriß fordrende giold kand søgge. Dereffter bleff eschet och kraffuit bortschuldig giold som følger: Hanß Jesßen i Bramdrop fodrit effter haandschrift penge 100 dlr., *daterit* denn 10. *novemb. anno* 1651, till hanß S. fader Jeß Hanßenn wdgiffuit. Anderß Jørgennßenn i Coldingh, Kongl. Maytz. ridefoget till Coldinghuß, fodrit paa sin høstruemoder Karin S. Søffrin Haardß weigne effter haandschrift, *daterit* den 24. *januari anno* 1657, penge 23“ sletdlr. Nielß Jepßen i Strandhuße fodrit effter schifftebreff effter S. Jep Hanßenn i Strandhuße, som bleff holdenn aar 1656 den 30. *januari*, penge 19“ sletdlr. Madtz Laugeßen Feerup /56r/ i Bramdrop fodrit penge 5 sldlr., som arffuinger wedgich att werre beuist. Jenß Jørgenßenn i Bramdrop fodrit paa sin broder Jenß Jørgenßennß børnß weigne aff Lildballe effter haandschrift, *daterit* denn 13. *juli* 1655, huorppaa resterit 20 slet dlr. For:ne Jenß Jørgenßen fodrit selff effter enn dombß indhold, her paa tinget affsagt den 9. *martij* 1661, som ehr forhuerrffuit effter *contragt*, haandschrift och opschriften paa huiß, S. Peder Jørgenßen ehr hannom plegtig, som kand sig beløbe 133 slet daller 8 sk. med diß gaaende rindte och *interesse*. Jep Michelßenn i Ødeß Bramdrop berette att haffue betald till S. Peder Jørgenßen 18 sldlr. paa S. Jeß Hanßenß børnß weigne, (som) hand war verge for, huorppaa dee haffde hanß haandschrift, huilchenn hand ey igien haffuer bekommenn och derfor kraffuer, indtill hand sin haandschrift igien bekommer, huilchet arffuingerne war beuist och derfor samtychte det att indföriß. Fougder och schriffueren fodrit for deriß wmag och rettighed offuer schiff 4 rix dlr., och dette schiffteß bekostning 1 rix dlr. Bedrager sig saa forskr. giold 353“ sldlr. 8 sk. /56v/ For:ne Hanß Jesßen i Bramdrop fremlagde schiffteß affsigt effter S. Hanß Iffuerßenn i Wrandrop, wdsted aff Aandst herridtz ting torßdagenn den 9. *octob. anno* 1656, som iblant andet formeldte, att S. Peder Jørgenßen och hanß broder, S. Jeß Jørgenßenn i Lildballe, haffuer annamit wnder wergemaall och formønderschap Jeß(?) Hanßenß tuinde sønner, Iffuer och Jenß Jesßønner, deriß *patrimonium*, som deriß morbroder, bem:te S. Hanß Iffuerßenn, tilforne haffde hafft wnder wergemaall, som war i penge 507 dlr. 3 mk. 9 sk. 12 alb., huoraff S. Peder Jørgenßenn haffde opbaarin denn enne drengß, Jenß Jesßeß, wergemaall, huilchet hanß broder, for:ne Hanß Jesßen, offuer schiffte, saauelsom nu for rettenn bekiende paa sin bem:te broderß weigne att haffue annamit haandschriften for, som S. Peder Jørgenßenn ochsaa bekom effter S. Hanß Iffuerßenn effter forberørte schifftebreffß indhold, och derfor aldeelliß quitterit for:ne S. Peder Jørgenßenß arffuing(er) for forskreffuene wergemaall och loffuit der for igien att giøre sin bem:te broder Jenß Jesßøn /57r/ reigtig rede och regenschab, om Gud will, hand igienn kommer tillstedde, wden forfang och schade i alle mader. Och efftersom der ey befandtiß nogenn røringdiß guodtz effter dee S. folch, som kunde komme deriß gioldener och *creditorer* till betalling, bleff dee der fore henuist deriß betalling at søge i deriß bundeguodtz och eigenndomb, huor det findiß, effter lauglig derpaa følgende medfart, wden till fougde(-) och schriffuerrpengenne, huor till bleff wdsatt noget løß gamell tømmer aff hußennne, som ehr nederbrøt paa gaardßsteddenn, och (som) ellerß kunde bliffue bortstollen, huilchet for:ne Jenß Jørgenßen till sig annamit och loffuit fougderne och schriffueren at betalle, och derfor haffuer same løße gamell tømmer att giøre sig saa nøttig, hand bedst kann, och fandtiß der trei smaa ege blocher, huilche Jenß Jørgenßenn lod sig med benøye for schiffenß bekostningh, och fandtiß der igien paa gaarden aff bygningen aff laden 4 fag huß, forhogen och forderffuit, noch aff same huß 5 fag, som offuerdeellen ehr gandtsche aff, och aff det wester huß 7 fag, som offuerdeellenn /57v/ er och gandtsche borte aff dog (skrivefejl for och?) for forhogen. Att dette saalediß paa aasteden *passerit* ehr som forskreffuit staar, det bad bemelte worderingßmend dennom Gud till hielper paa. – Hiemmellet med opragt finger och eed Jenß Pederßenn och Nielß Tammeßen i Bramdrop, att dee paa løffuerdag war 14 dag (gaff) Karin S. Søffrin Haardß i Colding (och) Nielß Pederßenn Kremmer *ibid.* lauglig warsell till deriß buopeelle, item same dag warselgaff Nielß Jepßen i Strandhuße, Hanß Jeßen i Bramdrop, Christenn Hanßenn *ibid.*, Jenß Jørgenßen och Madtz Laugeßen *ibid.*, alle till deriß buopeelle, for dette schiff 4 suare till forskreffuene dag och till detß affsigt her i dag. Her forudenn fremlagde (de?) landtztingß warsell zeddell, aff Wiborig landtzting wdgiffuenn den 29. *januari* sidstforledenn, indholdendiß daa der att werre steffnit och warselgiffuen aff

Mouridtz Lauridtzenn och Werner Christenßen i Wiborig alle bem:te S. Peder Jørgenßenn och Mette Pederßdatter deriß gieldenner och *creditorer*, huad heller di ehr inden eller wdenn landtz, dee wmøndig med deriß /58r/ lauguerger, for registrering, schifft, opsigelße och wedersigelße samt diß affsichts winde, som Peder Buch paa sin datter barn Anne Pederßdatter achter att forhuerffue och tage beschreffuenn, med wiidere same warbell zeddell, som her i dag for domb bleff lest och paaschreffuenn, i sig selffuer wduißen. Och stod for:ne Jenß Jørgenßen i Bramdrop och Hanß Jesßenn till wedermolsting, der dette winde gich beschreffuenn. Och toug for:ne Peder Buch det paa sin daterbarnß veigne beschreffuen. – Jenß Jørgenßen och Hanß Jeßen 1 gienp.
(75)

Løffuerdagenn denn 29. martij (1662)

indfaldt paaskeafftten, och bleff derfor ingen ting holdenn.

Løffuerdagenn denn 5. aprilli anno 1662

Otte windißmend: Knud Terchelßen i Lildballe, Ebbe Madtzenn i Høyrup, Knud Anderßenn, Hanß Jenßenn *ibid.*, Bertell Nielßen i Tyffkier, Søffrin Nielßen i Bramdrop, Hanß Jeßenn *ibid.* och Hanß Tamßenn i Hersleff.

/58v/ Affhiemmellet wed eed med opragte finger effter *recessenn* effterschreffuene heridtzvarbell Laß Jeßenn i Eistrop och Christenn Michelßen i Stubdrop, Jørgen Anderßenn i Nebbell och Nielß Søffrinßenn *ibid.*, Hanß Laßen i Donß och Lauridtz Anderßenn *ibid.*, Christen Madtßenn i Starup och Christenn Mortenßenn *ibid.*, Peder Jørgenßen i Wyff och Madtz Knudtzenn *ibid.*, Jenß Jepßenn i Horstrop och Jenß Søffrinßen *ibid.*, Madtz Laugeßenn i Bramdrop och Iffuer Nielsen *ibid.*, Jørgenn Nielsen i Eltangh och Sachariaß Hanßenn *ibid.*, att dee i dag otte dage loughlig gaff huer deriß forordnede sogner och byer till en huer deriß buopeelle for schoffsiøn och dets affsigt her i dagh.
(76)

Huilche for:ne otte dannemend alle wonde, att dee saae och hørde her i dag for tingß domb fremstod Hanß Hansen Nebbell i Bierthe, Hanß Anderßenn *ibid.*, Jenß Jepsen i Lildballe, Jenß Jørgenßen i Bramdrop, Peder Hanßenn i Paaby, Jenß Hanßenn *ibid.*, /59r/ Hanß Pederßenn *ibid.* och Iffuer Iffuerßenn i Wyff, som wandt och kundgiorde wed eed med opragte finger effter *recessenn*, att dee den 2. och 3. *aprilli* sidstforledenn war med Erlig, Welfornehme Mand Jachob Lauridzen Bech, Kongl. Maytz. slodtzfouget paa Colding Huß pch ridefouget her i herrit, wdi herridtzfougdenß, schouff riderenß, deellefougdenß och herridtzschriffueren deriß hoßwerelße till siøn till alle schoffuene her wddi Bruskherrit, efftersom dee dertill afftinge war loughlig opneffndd att siøne och forfare, huiß der war hoggenn wforwiist siden Philippi Jackobi dag *ano* 1662, och befandtiß saae effterfølger: Hardtschoff rodhoggenn 10 bøger till 4 laß, Raade Waad schoff rodhoggenn 14 bøger till 6 laß och 2 riß eger till et halff laß, noch styffnit till 1“ laß, paa Hospitalenß rodhoggenn 3 bøger till 2 laß, Stalderupgaardtz schoff rodhogen 25 bøger till 9 laß och 3 eger till 2 laß, styffnit eg till it laß och bøg till it laß, Nebbellschoff rodhoggenn en bøg till et laß, som lodtzeierne berette att were paa Jon Laßenß bundschoff, Fredsted schoff i Haffgaard rodhoggenn 1 eg till en laß, och i /59v/ Fredsted Blaakier rodhoggen 6 riß eger till 3 laß, som lodtzeierne berette dee fierre att werre hoggen paa Christenn Nielßenß schoff och dee 2 paa dee Wyff ottinger, Wyff schoff rodhoggenn 6 riß eger till 3 laß och 3 eger till tømmer, denn ene till 2 sparer och dee 2 till fiere løßholter, som lodtzeierne berette dee 2 eger der aff att were paa bondenß och den ene till dee 2 løßholter paa Cronenß, noch rodhoggenn 3 bøger till 2 laß, Horstrop schoff rodhoggenn 2 riß bøger till it laß, huilchet lodtzeierne berete att were paa S. Nielß Sandmandß schoffßpart, och styffnit bøg till it laß, Møßwraa schoff rodhoggenn 2 riß eger till it laß. Lild Balle schoff Raffnholt rodhoggenn 11 eger, som aff lodtzeierne berettiß der aff dee sex att werre hoggenn till pallisatter, dee tou paa Knud Terchelßenß bundschoff till it laß, dee tou paa Michell Hanßenß ødegaards schoff till it laß, och den sidste paa Elßa Jørgenß schoff till it laß, i Svikier rodhoggenn 2 eger, som och bleff beret att werre kommen till pallesatter, her forudenn rißbøger till it laß, Hersleffschoff /60r/ styffnit bøg till 2 laß, Tyffkier schoff styffnit en laß bøgh, Eltanghschoff i Kaabellenn rodhoggenn en egh till et laß och i Houiß rodhoggenn 4 rißbøger till enn laß, Sten derup schoff i Westerker rodhoggenn 2 riß eger till it laß, 1 bøg till it laß och styffnit bøg till en halff laß, Høyrup schoff rodhoggenn enn bøg till it laß, Gudsøe schoff rodhogen 3 riß eger till itt laß, Biert schoff i Dreienß rodhoggenn 5 bøger, som aff lodtzeierne bleff berett den ene att werre hoggenn och agenn till Fredrichß Odde till yde weid och den andenn bøg hogen till en siill, som

bleff lagt i stienbroen paa adelweyen, dee andre trei bøger kunde der haffue werit 3 laß weid wdi, Bramdropschoff i Nørschoff rodhoggenn 3 riß bøger till it laß, som beretiß att werre ydt till Fredrichß Odde, noch enn for fornit eeg till et laß, i Synderschoff paa Christen Hanßenß hoggen en eeg till it laß, paa Hanß Jesßenß 1 bøg till it laß, och paa Hannß Tordßenß en bøg till it laß, item styffnit paa Bramdrop kiercheß schoff bøg till 2 laß och paa Kolding kiercheß schoff rodhpgen 2 bøger till itt laß, /60v/ Wilstrop schoff rodhoggenn en riß bøg till it halff laß, Dyrhaffuenn wed Coldinghuß fandtiß en ringe deell hoggenn, som bleff beret soldatterne der legger indquarterit i Kolding haffde giort, her forudenn war der wdi enn haffgaard, som S. Olluff Raffnn tilforne i feste hafft haffuer, huorudi fandtiß rodhoggenn fiere riß egger, och sidenn kunde dee inttet <viider> paafinde till wplegt vdi schoffuene att werre hoggenn siden sidst forledenn schoffsiønn wforwiist. Och dee samptelig till wedermolsting, der dette schoffsiønnß winde gich beschreffuen.

(77)

Jachob Lauridzen hußfouget effter forschr. warbell satte i rette imod Hanß Olluffßenn Raffnn i Bierthe, att effterdi der befindiß effter forhen indførte schoffsiønnß indhold att werre hoggenn wforwiist i en enghaffue Cronnen tillhörig, som hanß fader, S. Olluff Raffnn, i feste haffde, fiere wnge treer, imedellertid dee dend haffuer hafft wnder haand och heffd, om hand derfor bør att lide och stande till rette, for Cronenß enmerche och haffue hand slig wloglig /61r/ schoffhog haffuer wdi beganget, effter *recessen* och forordningen, och war herpaa domb begierindiß. Saa mødte ingen till giensuar, huorfor sagenn bleff opsatt wdi sex wger. (78)

Noch satte hußfougden i rette imod Jørgen Pederßenn i Bierte och formindte, att effterdi dee windfelder ehr bleffuenn borte, som laae i Dreinß och forgangenn aar ehr siønnit och forbødenn sig nogenn med same windfelder at befate, och befindiß, (at) for:ne Jørgenn Pederßenn tit och ofte haffuer kiørt och indnu daglig dag kiører weid till Colding, och schoffuene forøder, och bortselger imod forbud, Kongl. Maytz. forordninger och slotzherenß zeddell, att hand derfor bør till same windfelder att suare, lide och stande till rette som wed bør, huor paa hand war domb begierindiß. Saa mødte for:ne Jørgenn Pederßen och haffde inttet der till att suare, huorfor sagenn bleff opsatt wdi sex wger.

(79)

For:ne otte dannemend alle wonde, att di saae och hørde her i dagh for domb stod Jørgen Pederßenn i Biert och sig beklaget, att hand ey kunde bekomme weid wduist, som dee andre hanß nabuor. Saa fremstod Mortenn /61v/ Hering, schouffrider, och Hanß Staffennßenn i Aldmind, deellefouget, och der till suaret, att dee haffde werit i Biertschoff och wdwidst enn bøgefelde till for:ne Jørgenn Pederßenn, Hanß Anderßenn och Hanß Olluffßen Raffnn, huilchenn Jørgen Pederßenn sidenn igienn affhoug merchet aff, och begierde, dee wilde merche dee stubber, som dee haffde hoggenn det weid fra, dee haffde soldt till schibweid. Och suaret Jørgenn Pederßenn dertill igienn och bekiende, att det same tid bleff saa sildig paa afftenen, och derfor houg hand same merch aff igien. Och stod Jørgenn Pederßenn till wedermolß ting, der dette winde gich beschr.

(80)

Noch satte hußfougden i rette och formindte, effterdi der ingen ehr paa Stallderupgaard, menß ehr øde, och der findiß saa meget hoggenn paa schoffuenn, att dee, som nest boer der wed, nemblig i Hart sogenn, bør same schoffhog at betalle och der for stande till rette, som wed bør. Saa mødte ingenn till giensuar, huorfor sagenn bleff opsatt vdi sex wger. (81)

/62r/ Hiemmellet med opragt finger och eed Nielß Pederßenn och Peder Anderßen i Piedsted, att dee paa mandag war 5 wger gaff Peder Tyggeßenn i Follerup louglig warbell till hanß buopeell imod winder at suare Jenß Høg, herridtzfouget, her till tinget i dag. (82)

Jenß Jepßenn i Lildballe domer till effterschreffuene winde:

Huilche forschreffuene otte trofaste dannemend alle samdregtelig wonde paa deriß gode trou och rette sandhed, att dee saae och hørde her i dag for domb stod for:ne Jenß Høg, herridtzfouget, som fremlagde, lod lesße och paaschriffue enn schrifttelig kundschab lydendiß: Anno 1662 denn 31. *januari* war wi wnderschr. Christenn Tommeßenn i Øbbening, Lauridtz Søffrinßen och Søffrinn Nesßenn i Rangstrup wdi Colding offuerwerrendiß tilstede, hørde och saae, det for:ne Jenß Høg och Peder Tyggeßen i Follerup gjorde ny forlig med huer andre om dend gield, for:ne Peder Tyggeßenn war bem:te Jenß Høg schyldig paa sin /62v/ S. faderß weigne och haffde domb paa hannom for, saawelsom ochsaa om huiß, dee selff haffuer werit imellomb. Daa, formedelst klammer och trette kunde bilegiß, bleff dee saalediß forennit, att Peder Tyggeßen schulle giffue och lauere till Jenß Høggh, saa snart hand hiemkomb eller i det sieniste indenn otte dage effter dene dagß dato, tuinde haandschriffter, en fra Tygge Pederßenn

i Follerup paa 12 sldlr. och enn paa Staffenn Bull ibid. paa 7 sldlr., och dersom saa war, (at) Staffenn iche wilde giffue for:ne Jenß Høg ny beuiß paa for:ne 7 sldlr., som hand nøyeß med, daa loffuit Peder Tyggeßenn selff samme 7 dlr. till Jenß Høg med redepennge strax att betalle, saa schulle ald iring och trette, der haffuer (dem) imellom werit till dene dag, werre död och magtesløß och iche komme huer andre till hender eller schade i nogenn moder. Att dette saalediß ehr *pascerit*, som forskreffuit staar, och wiidere till tinge, om behoff giøriß, /63r/ wed woriß høyeste eed will were gestandig. *Actum* Rangstrup, den 24. *februari* 1662. Huilchet samme wnderschreffuene kundschab i sig selffuer wiider wduisßer. Och tilbød for:ne Jenß Høg bem:te Peder Tyggeßenn nu for rettenn, att dersom hand forschr. forlig kunde imodsige eller wed høyeste eed benegte, wille hand lade sagenn falde och iche begiere enn schilling derfor i nogenn moder. Och stod Peder Tyggeßenn till wedermolßting och inttet der till wille suare.

(83)

Huilche forskreffuene otte trofaste dannemend alle samdregetelig wonde paa deriß gode trou och rette sandhed, att dee saae och hørde her i dag for domb stod Hæderlig och Wellerde Mand Her Albret Jachobßenn, sogneprest till Starup och Nebbell sogner, och loughlig laugbød den selffeiger bundegaard i Starup, Peder Brun forne paa buode, med ald sin rette tillegelße, och det till fæderne och møderne slegt effter loughenn. Om nogenn wilde hannom aff same bundegaard vdløße, eller kiøbe med hannom, schulde dee were den nest, huilchet hand och tou ting mest tilforne /63v/ giort haffuer. Saa mødte Madtz Andersenn aff Bur soggen i Lundenesleen och imod samme laugbød bød sølff och penng. Dereffter fremlagde for:ne Her Albert Jachobßenn itt warßell zeddell, aff Wiborig landtzting vdgifuit denn 26. *februari* sidstforledenn, indholdendiß daa der att werre steffnit och warßellgiffuenn aff Werner Christenßenn och Peder Anderßenn i Wiborig Christian Albretßenn, Hanß Christenßenn, Christenn Christenßen, Abild Christenßdatter och Giertrud Christenßdatter sampt alle andre, som kand werre *interesserede* vdi forskreffuene Peder Brunß førige bundegaard i Starup, dee wmøndige med deriß lauguerger, huad heller dee er inden eller wdenn landtz, imod dette laugbods winde och schøde dereffter att tage beschreffuen, att suare her till tinget i dagh, huilchet samme warßell zeddell, som her i dag for domb bleff lest och paaschreffuenn, i sig selffuer wiidere wduisßer.

(84)

Huilche forskreffuene otte trofaste dannemend alle samdregetelig wonde paa deriß gode trou och rette sandhed, att dee /64r/ sandelig saae och hørde her i dag for domb stod Hæderlig och Wellerde Mand, forskreffne Her Albret Jachobßenn, sogneprest till Starup och Nebbell sogner, som lydelig for retten ihaandtoug Madtz Anderßenn aff Bur sogen i Lundeneß leenn och med sin fri wilge och fuldberaad hou aldeelliß solde, schøtte och fuldkommellig affhendet fra sig, sinn høstrue Margrete Hanßdatter och alle deriß arffuinger indtill for:ne Madtz Anderßenn, hanß høstrue Marenn Anderßdatter och alle deriß arffuinger ald dend lod, deell, rett eller rettighed, (som) dee(?) kunde haffue eller werre tilberettiget vdi denn selffeiger bundegaard i Starup, Peder Olluffßenn Brun tilforne paabuode, effter adkombstenß indhold, som hannom derpaa aff bem:te Her Albert ehr lauerit, det were sig forskreffuene gaard wdi huß och bygning, gaard och gaardstedder, abbeldgaard, homellgaard och kaalgaard, aggere och enge, schoff och march, fuorte och fellit, stue och støche, stort och liddet, fischewand och feegang, woitd och tørt, slet inttet wndtaggenn wed huad naffnn det neffniß kand, som for:ne Peder Brun till same gaard nødt, /64v/ och hør och bør dertill att legge med rette i alle mader. Och bekiende for:ne Her Albret Jachobßenn paa sin egen och bem:te høstrueß weignne, att dee for samme deriß eigendombß andparter haffde annamit och opbaarin aff for:ne Madtz Anderßenn och hanß for:ne høstrue deriß fulde nøye och redelig betalling effter deriß egen wilge och minde effter(?) deriß kiøbebreffß wduisßening, som her i dag for domb bleff lest och paaschreffuenn, huorfor hand kiendtiß sig, sinn høstrue eller arffuing(er) nu her effter ingenn lod, deell, rett eller rettighed att haffue wdi eller till for:ne bundegaard i Starup, menß det her effter schall och maa følge for:ne Madtz Anderßenn, hanß for:ne høstrue Marenn Anderßdatter och deriß arffuinger for it fuldt, frit och fast enchende eigendomb, ey schyldendiß och wigiennkallendiß, till euig tid, och tilforplegtet hand sig eller sinne arffuing(er) att fri, frelße, hiemelle och fuldkommelig tillstaae for:ne Madtz Anderßen, hanß høstrue eller arffuing(er) forskreffne eigendomb efftersom forskreffuit staar for alle och huer mandtz paatalle, som derpaa kand /65r/ talle med rette i nogenn maader, ydermeere sig och sinne arffuing(er) tilforplegtet, att huiß saa schiede, det dog Gud forbyde, att forskreffuene eigenndomb bleff for:ne Madtz Anderßenn, hanß for:ne høstrue eller arffuing frawondenn wdi nogenn domb eller

rettergang for derið wanhiemmelß brøst eller forsømmelßið schyldt, daa schall dee inden sex wger dereffter wdlegge dennom saa gott eigendomb och saa welbelegenn schadisløß i alle mader, item bekiende (han) same eigenndomb att werre lauglig laugbødenn trei samfelde ting for denne <schøde> effter tingbuindið indhold, i dag tilforne paa tinget wdsted till fæderne och møderne slegt effter lougen. Och stod for:ne Her Albret Jachobbenn till wedermolsting, der denne schøde gich beschr.

(85)

Hanß Staffennßenn, deellefouget, begierde domb offuer Hanß Madtzenn i Hersleff for herridtzfanen effter opsettelßið indhold, den 15. *februari* indført, och formindte endnu som tilforne, att bem:te Hanß Madtzen burde herridtzfanen igien att schaffe tilstede och fra sig leffuere saa /65v/ god, (som) hand den annammit, eller derfor lide och stande till rette som wed bør, huorpaa hand war nu i dag endelig domb begierindið. Saa mødte for:ne Hanß Madtzenn och fremeschet, om Hanß Staffenßen haffde nogen fuldmagt att talle om samme fane, effterdi ald herettet haffde dend betald och (den) derfor hørde herittet till. Saa opstod Jenß Jepßen i Lildballe och Christen Iffuerßenn i Wyff och dertill suaret, att dee for derið personn wilde giffue Hanß Staffenßenn fuldmagt paa samme sag att talle. Dereffter fremlagde Hanß Madtzenn sit schrifftelig suar, lydendið: Efftersom ieg fattig karll Hanß Madtzen i Hersleff ehr warbelgiffuenn till Brusk herridtzting att suare andlangende heridtzfanenn, som ieg war befallet att føre och mig aff offuerste Beenefeld lauerit noget for feidetidenn, huilchen fanne jeg wd-førde till Colding med andet voriß guodtz i Welbem:te obberste Benefelds huß, der at bliffue vdi forwaring for plønderi, huor dend saauelsom woriß guodtz och formoffue ehr bleffuen aff polacherne borttagenn, som mange /66r/ got folch ehr witterligt, huilchet ieg wed min høyeste eed, siell och sallighed bekreffter i Gudtz sandhed att werre, och formeener mig derfor for bem:te Hanß Staffenßenß tiltalle, (som) hand mig wfornøden paafører, bør quit att werre, och er gerne begierende, att dette mit korte suar motte for retten andseeß, leßið, paaschriffuiß och indføriß i huiß, (som) for retten *pascerer*, och mig saa igien tilstillið. *Actum* Hersleff den 4. *april* ano 1662. Hanß Madtzen eghaandt. Huor offuer dee bød dennom i rette paa begge sider. Med flere ord och talle dennom derom imellom faldt. Daa effter tiltalle, giensuar och den sagß leilighed, saa och effterdi for:ne Hanß Madtzenn haffuer till sig annammit forskr. herridtz-fanne, huilchet hand och iche imodsiger, och ey hand med nøyachtig windiðbyrd giører noget beuißligt, huor same fane ehr aff bleffuen, sig i nogenn moder till befrielße, widste fougden iche retter derom att kiende, ind for:ne Hanß Madtzenn jou bør igien att schaffe tilstede forschreffuene, eller derfor lide och stande till rette som wed bør.

(86)

Jenß Jepßenß sag i Tilstrop fremdeelliß opsatt wdi 14 dage.

(87)

/66v/

Løffuerdagenn denn 12. *april* anno 1662.

Otte windißmend:

Nielß Pederßen i Møßwraa
 Søffren Simonßen i Donß
 Christenn Madtzenn i Starup
 Hanß Søffrinßenn ibid.
 Tomiß Lauridzen i Møßvraa
 Jenß Pederßenn i Høyrup
 Nielß Jepßenn ibid. och
 Michell Jenßenn i Wyff

Sex høringh:

Madtz Anderßen i Horstrop
 Raßmuß Pederßen i Tyffkier
 Poffuell Pederßenn
 Søffrin Søffrinßenn
 Hanß Jørgenßen ibid.
 och Søffrin Mogenßenn i Wyff

Hiemmellet med opragt finger och eed Jenß Jepßen i Horstrop och Morten Lauridzen ibid., att dee i dag otte dage gaff Peder Christennßenn Heilß i Tyffkier louglig warbell till hanß buopeell imod domb at suare Hanß Staffenßen i Aldmind, deellefouget, paa Kongl. Maytz. weigne her i dag. Hanß Staffenßen hannom beschyldte for 24 dageß arbeit, hand haffuer forsømbt vdi Coldinghußeß wrtehaffue aff det buollig, hanß S. fader paa buode i Tyffkier, effter gardenerenß zeddell, som her i dag for domb bleff lest och paaschreffuenn. Formindte, hand burde for same forsømmelße att lide, stande till rette, /67r/ och derforuden giøre hereffter dend seedwaanlig gierning eller derfor att stande till rette och lide som wed bør. Saa mødte for:ne Peder Heilß och dertill suaret, att same buollig laae øde, och tilmed tilhørde ichonn halffpartenn aff det, menß haffde en broder vden landtz, som arffuer det med hannom, som burde derfor att haffue warbell, førind nogenn lougmaall om same huß ganger beschreffuit, formindte sig derfor for tiltalle quit att werre. Daa for tilfald bleff sagen opsatt vdi sex wger. (88)

Noch affhiemmellet forschreffne Jenß Jepßenn och Mortenn Lauridzenn i Horstrop, att

de i dag otte dage gaff arffvingerne till <det> bundwerring i Tyffkier, Hanß Jenßen Schreder paabuor, nemblig Christenn Raßmußenn i Tyffkier, Anne Suendß med sin lauguerge och Karin Pederßdatter med sin hosbond, for:ne Hanß Schreder, louglig warßell till deriß buopeelle. Noch samme dag warßelgaff siønßmend, som haffde werit till siøn paa same buolligeß jord, nemlig Jenß Christenßenn i Schyggeberrieg, Peder Klaußenn i Horstrop, Bertell Hanßen, Madtz Poffuelßenn, Jenß Jenßen och Jenß /67v/ Hanßenn ibid., imod winder att suare Jachob Lauridtzenn Hußfouget her i dagh, och till enhuer deriß buopeelle.

(89)

Huilche forskreffuene otte trofaste dannemend alle samdregetelig wonde paa deriß gode trou och rette sandhed, att dee saae och hørde her i dag for retten fremkom Erlig Welfornehme Mand Jachob Lauridtzenn Slodtzfouget, som i rette lagde en steffning, indholdendiß att haffue her hid till tinget i dag i rette steffnit lodtzeigerne i Tyffkier for deriß sandhed att winde och were geständig, huad dennom er beuist om det jord i Tyffkier wed dennd crongaard, Søffrin Broch ibuor, och siønßmend den 14. *martij* sidstforledenn tillmolde Christen Raßmußen hannß medarffuing effter en gamell schøde fra bem:te crongaard och till det bundebuollig, Hanß Schreder paabuor effter tingßuindiß indhold, den 16. *martij* nu sidst wdsted, och om same jord iche aldtid haffuer fuldt till forskreffuene crongaard, siden dee enn huer lengst kand mindiß, och <om> ladehußet haffuer standen paa same jord, som i forleden wfredtztid ehr bleffuen /68r/ ødde, med wiidere same steffningß indhold. Saa fremstod Hanß Jenßenn Kuod i Horstrop, som wandt och kundgiorde wed eed med opragt finger effter *recessenn*, att hand iche haffuer kiendt eller widst nogenn schiell imellom for:ne Søffrin Brocheß tofftejord eller gaard och det bundebuolligeß jord, Hanß Jenßenn paabuor, iche heller wed, huor meldgierdenn der imellom schall werre i nogenn maader; menß iche hand haffuer hørte, (at) der haffuer werit nogenn trette derom, det bad hand sig Gud till hielper paa. Dernest wandt vdi ligesuorne eed Anderß Pederßen Suder och Poffuell Pederßenn i Tyffkier, att det haffuer med werit, menß S. Iffuer Søffrinßen leffuede, efftersom det ehr deriß søster, hanß effterleffuersche, som(?) nu haffuer bem:te Søffrin Broch, att sette det ladehuß, som nu ehr nederbrøt, till forschr. crongaard, som war noget for den anden suensche feide; menß huad det bleff sat paa bondenß eller cronenß, det widste dee iche. Och vandt for:ne Poffuell Pederßenn ydermeere, att hand hørde nogen tid dereffter, det Christen Raßmußenn paaanchet, att forskreffne ladehuß waar sat hanß bundjord for ner. /68v/ Saa wandt Peder Nielßenn ibid. wed eed med opragte finger, att hand iche widste nogen schiell imellom forskreffuene jord, menß hand haffr hørte, att bem:te S. Iffuer Søffrinßen och for:ne Christenn Raßmußenn giorde *acort* med huer andre, førind S. Iffuer Søffrinßen opbygte denn crongaard paa dend sted, denn nu staar, att dersom Iffuer Søffrinßen bygte noget wed wester paa forskreffuene bundejord for beleighdeltz schyld, wilde hand igiengiffue hannom saa meget jord østen gaarden lige effter gad och maall. Noch wandt Hanß Jørgenßenn ibid. wed lige eed, att hand iche widste nogenn schiell imellom forskreffne jorder och iche helder, huor lunge forschr. ladehuß haffuer werit bygt, som nu ehr øde och bortte. Anderß Pederßenn och Peder Wonni <ibid.> wandt och bestod wed deriß høyste eed, att dee enhuer kand mindiß vdi 16 aar och haffuer <daa same lade> standen paa for:ne jord, som deß bygsted indnu wduißer, menß hueß jord dend stod paa, eller nogen schiell imellom forschr. jord, det widste dee iche. Och for det sidste wandt Henning Nielßen /69r/ och Jenß Christenßenn ibid., att dee mindiß same lade att haffue standenn vdi 14 aar, menß iche de widste, huad heller dend stod paa cronenß eller bundeß (jord), och iche heller <widste> dee nogenn schiell imellom forschr. jord at vinde om. Och stod for:ne Christenn Raßmußen med Søffrin Broch till wedermolsting, der dette winde gich beschreffuenn. Christen Raßmußen gienp(art).

(90)

Hiemmellet med opragte finger och eed Hanß Christenßenn i Donß och Jørgenn Christenßenn ibid., att dee i dag maanit louglig warßelgaff Jenß Michelßenn i Wyff till hanß buopeell imod deelle att suare Gregerß Tomßenn i Nebbell her till tinget i dagh.

(91)

Huilche forskreffuene otte trofaste danne[mend] alle samdregetelig wonde paa deriß gode trou och rette sandhed, att dee saae och hørde her i dagh for domb stod Gregerß Tomßen i Nebbell, som begierde deelle offuer Jenß Michelßenn i Wyff for 30 rixdaller, (som) hanß søster Giertrud Thomißdatter haffde laffuerit hanß S. foreldre till troer hende i forwaring, effter enn dombß indhold, her paa tinget affsagt den 8. *martij* sidstforledenn, /69v/ som i sin sluttening saalediß formelder, att effterdi for fougden med tingßuinde beuißeß, att S. Michell Basßeß børen och arffvinger haffde wedgaet, att deriß S. foreldre haffuer annammit till troer

hende i forwaring forschr. 30 rixdlr., huorfor dee haffuer ladet Gregerß Tommeßenn wdsette i huiß tilstannd, S. Michell Basße haffde hoß Wyff kierche, huichet for:ne Jenß Michelßenn sig siden hafffr tiltaget, och hand saauelsom andre kierche werger her paa leenit giort regenschab for it aarß indtegt, saa kierchenß schyldighed ey bliffuer saa meget som paa schifft andgiffuit er, tilmed Hanß Michelßenn ey kand benegte, att hand jo paa same penge haffde giffuenn sinn haandschrift, som i forleden feide tid er bleffuen borte, widste hand iche retter derom at kiende, end for:ne Jenß Michelßen jou bør forschreffuene penge att betalle indenn 15 dage eller derfor lide deelle och widere tiltalle. Med meere forschr. domb, som her i dag for retten bleff lest och paaschreffuen, i sig sellfuer vduisßer. Och effter diß leiglighed war for:ne Gregerß Tommeßen nu i dag sit fierde ting /70r/ høringßdeelle offuer for:ne Jenß Michelßen begierende, och efftersom for:ne Jenß Michelßen iche retter for sig for forschreffuene penge, wdsted(t)e herridtzfougden deelle offuer hannom, huorfor dee sex høring, nemblig Madtz Anderßenn i Horstrop, Raßmuß Pederßenn i Tyffkier, Poffuell Pederßen, Søffrin Søffrinßen, Hanß Jørgenßen ibid. och Søffrin Mogenßen i Wyff meldet hannom feld att werre, effterdij hand ehr loughlig forfuld till fierde tingh. Och stod for:ne Jenß Michelßen till wedermolßting, der dette winde gich beschr. Warsell for:ne. Jenß Michelßen 1 gienp.

(92)

Hanß Staffenßenn, deellefouget, tilsagde och adwarit saa mange, som wedkomer, her i her[rit], att dee schulle lade deriß kobbelgierder bliff[ue] ferdig paa slottenß march, saafrembt dee der for iche wilde stande till rette som wed bør, huortill suaret Hanß Madtzen i Hersleff, Knud Jepßenn i Høyrup, Simon Pederßenn, Knud Anderßenn, Madtz Tomeßen ibid. och siden menige(?) mend, saa mange (som) tilstede war, paa deriß egen och dee andre herridtmendß weigne, att dee iche kunde for deriß armodß schyld kome deriß ringe auffll affsted, iche heller /70v/ faa deriß egen buogierder gierd(e)t, huorfor dee iche helder kunde kome affsted och gierde paa andre steder, førind dee kunde komme noget bedre paa færde(?), huor effter for:ne Hanß Staffenßenn war tingßuinde begierende.

(93)

Hanß Pederßenn i Møßwraa paa Soffie Nielßkuonß weigne i Wilstrop opkruffuit schifft effter hindiß S. hoßbonde Nielß Mortenßen paa mandag førstkommer, som ehr rettTrøndingß-dagh, om nogen haffde noget der att fordre, di daa wille møde och deriß giæld andgiffue. Wdneffnd till worderingßmend: Tord Lauridzen i Wilstrop och Mogenß Nielßenn ibid. (94)

Løffuerdagenn denn 19. aprilli anno 1662.

Otte windißmend: Jenß Jepßenn i Lildballe, Knud Terchelßenn ibid., Nielß Pederßen i Møßwraa, Ebbe Madtzen i Høyrup, Knud Anderßenn ibid., Knud Ibßenn ibid., Hanß Jenßenn ibid. och Nielß Poffuelßen i Hersleff.

/71r/ Hiemmellet med opragt finger och eed Jachob Pederßenn och Peder Hanßenn i Colding, att dee denn 26. *martij* sidst forledenn loughligen warßelgaff Marin Frißdatter, S. Mester Rasmusß Hammerß effterleuersche udi Ribe, sampt hindiß sønn Klauß Raßmußenn med hanß formynder och lauguerge imod winder att suare Lauridtz Jenß[en] i Colding her till tinget i dagh.

(95)

Huilche forschreffuene trofaste dannemend alle sandregtelig wonde paa deriß gode trou och rette sandhed, att dee saae och hørde, her i dag for domb stod Erlig, Welforstandig Mand Lauridtz Jenßenn, borger och indwoner i Colding, som fremlagde, lod lesße och paaschriffue enn wnderschreffuene winde och kundschaß, som lyder saalediß: Kiendiß wi wnderschreffuene, nemblig Simon Nielßenn [i] Gudsøe och Nielß Simonßen ibid., att efftersom Lauridtz Jenßen, borger och indwaaner i Colding, ehr woriß windisbyrd begierindiß andlangende en haandschrift, som wi hoß war wdi Medelfar, som bem:te Lauridtz Jenßen haffuer wdgiffuenn till Mester Raßmuß Klaußen i Ribe paa 100 rixdlr., *daterit* Medelfart anno 1656 den 9. *aprilis*, och samme for:ne 100 rixdlr. ehr resten aff dee 500 /71v/ rixdlr., som for:ne Lauridtz Jenßen schulle wdgiffue for denn gaard i Fredrichßodde, som hand der haffuer kiøbt, och samme haandschrift ehr iche for nogen anden giæld ind for forberørte gaard. Dette ehr wi gestandig, huor behoff giøriß. Till witterlighed med woriß merche wnderschreffuit. *Datum* Gudsøe den 19. *martij* anno 1662. Huilchet same vnderschreffuene kundschaß i sig sellfuer vduisßer. Och nu for retten fremstod forschreffne Simon Nielßenn och Nielß Simonßenn och dete deriß forberørte winde fuldkommellig ved deriß høyeste eed med opragte finnger bekrefftet i ald sandhed att werre som schreffuit staar i alle mader. Det bad dee dennom Gud till hielper paa. Warßell for:ne. Och stod for:ne Nielß Simonßen och Simon Nielßen till wede-

molsting, der dette winde gich beschr.

(96)

Huilche forschreffuene otte trofaste dannemend alle samdregetlig wonde paa deriß gode trou och rette sandhed, att dee saae och hørde her i dag for domb stod Tord Lauridzen i Wilstrop, Mogenß Nielßenn, Iffuer Jenßen och Nielß Poffuelßenn *ibid.*, som wandt och kundgiorde wed eed med opragte finger effter *recessenn*, att dee denn /72r/ 14. *aprilli* sidst forledenn war med heridtzfougdenß fuldmegtig Hanß Staffenßenn i Alsmind, deellefouget, och schriffueren forsammet i Wilstrop till registrering och schiff effter S. Nielß Mortenßenn, som effter hannom war rett trøndingßdag, efftersom dee dertill aff tinge war loughlign oppkruffit, offuererindiß dennd S. mandß effterleuersche Soffie Otteßdatter med sin tiltagen lauguerge Nielß Pederßenn i Møßwraa sampt hendiß stibbørnn Anne Nielßdatter med sin morbroder och lauguerge Peder Jørgenßenn Smed i Winding, Karin Nielßdatter och bege deriß barnn Doritte Nielßdatter med deriß ombeden werge, for:ne Hanß Staffenßenn, deellefo[ugget], och efftersom dend S. mandß guodtz och formoffue bleff hannom i forledenn feide tid [fra]røffuet och det buollig, hand paabuode, rendt affbrenndt, saa deriß guodtz och formoffue der offuer war gandsche ringe, som følger: den S. mandß hiuller redschab, nemblig en reiß naffuer, worderit for 1 mk.(?), en døffling naffuer for 1 mk., 1 jeggi naffuer for 12 sk., 1 schare øx for 1 mk., /72v/ 3 suare jenn wort for 1 mk., suarelad och bolt satt for 2 mk., 1 gammell ege kieste for 2 mk., 1 gammell egeschrinn for 1 mk., 1 gamell fyr mielcheschab for 10 sk., 1 gamell hønne 4 sk., nogle ringe senge kleder, (som) den fattig quinde och børnen paaligger, som ehr 2 gamell wldenn diønner, 1 sengklede och 1 gamell blaagarnß laggenn, tilhobbe wort for 1 slet dlr. Er saa tilhobbe i penge 3“ slet dlr. 10 sk. Wiidere guodtz eller formoffue fandtiß der iche, ey helder bleff paaust att registre eller wordere i nogenn ma(a)der. Dereffter bleff eschet och kruffit bortschuldig gielt som følger: Hanß Henningßenn i Wilstrop fodrit effter haandschrift, *daterit* denn 4. *januari ano* [16]57 penge 16 slet dlr., Her Christen i Taffloe lod fordrer for huiß hand haffde forstracht till S. Nielß Mortenßenn ligß begiengelße, som kand beløbe penge 10 mk., Anderß Olluffßen i Wilstrop fodrit londte penge 9 mk., som for:ne Soffie Nielßkuon wedgich och war beuist, fougder och schriffueren for deriß wmag och rettighed offuer schiff 2 rixdlr. Beløber saa forschreffuene bortschuldig gielt i penge 23“ slet dlr. 1 mk. /73r/ Och efftersom for:ne Soffie Otteßdatter ey haffde wiidere beholdenn fra denne feidetidß plønneri, ind nu andgiffuit ehr, som ey ner kunde tilstreche gielldenn med att aflegge, forarsagediß hun for slig hendiß armodß schuld, att hun for forschreffne gieldenner och *creditorer* opgaff for dennom buo, guodtz och formoffue, saa hun ey effter sin bem:te hosbond, S. Nielß Mortenßenn, wilde arffue eller gielde i nogen mader. Huor wdoffuer heridtzfogden sig erbød att wilde imellom deelle forschreffne *creditorer*, huiß ringe guodtz der fannndtiß. Huor till Hanß Hennigßen suaret, att effterdi hand inttet andet kunde faae, wilde hand lade det (ene?) med det andet forbliffue och inde(?)haffue saa imellom schiffte dee forschreffne ringe guodtz imellom dee andre giel[dener]. Till Her Christen i Taffloe hanß fordring b[leff] wdsat det gammell schrin for 1 mk. och schabet for 10 sk., huor med hanß fuldmegtig lod sig benøye. Anderß Olluffßen i Wilstrop affslog sine penge till 1 slmk., som hannom bleff tilsat at annamme i sengeklederne. Det øffrig guodtz, som ehr lige 3 slet dlr., bleff wdsatt till fougdenß och schriffuerenß rettighed offuer sch[iff], /73v/ huor med dee paa alle sider gierne var tilfredß. Att saa paa aasteden effter forschr. S. Nielß Mortenßenn ehr *pascerit* som forschreffuit staar, det bad for:ne worderingßmænd dennom Gud till hielper paa. Dereffter for rettenn paa bem:te Soffie Otteßdatterß weigne wedersagde hindeß werge, for:ne Nielß Pederßen, baade arffue och gielt effter hendiß bem:te S. hoßbonde Nielß Mortenßenn, saa hun effter hannom for sinn armodß schuld huerchen kunde eller wilde arffue eller gielde i nogenn mader, och der-effter <var> tingbuinde begierindiß. – Hiemelet med opragte finger och eed Poffuell Hansen i Wilstrop och Lauridtz Knudtzenn *ibid.*, att dee i dag 14 dage (gaff) for:ne Hanß Henningßenn, [And]erß Olluffßen och Peder Nielßen i Wilstrop loughlig warbell for deriß hußwerrelße och buopeell, item warbellgaff dee i dag 3 wger for:ne Peder Smed i Winding till hanß buopeell, alle for dette schiff och wedersigelße att suare till forschr. dag och till dets affsigt her till tinget i dag. Och stod forschr. worderingßmænd med for:ne Nielß Pederßenn till wedermolsting, der dette winde gich beschreffuen.

(97)

/74r/ Hanß Staffennßenn i Aldmind, Kongl. Maytz. deellefouget, begierde domb offuer Jennß Jepßenn i Tolstrop och hanß høstrue Anne Bertelßdatter for slag och schade, dee haffuer giort Kiersten Christenßdatter i Tolstrup den 3. *septemb.* sidst forledenn, satte i rette och formindte, dee burde deriß bøder och sagefald att wdgiffue till Kongl. Maytz. ligesaaa høyt och

meget, som dee till for:ne Kierstenn Christenßdatter haffuer wdloffuit, daas dee der om ehr bleffuen forennit, och derpaa irettelagde deriß schrifftelig forlig och *contragt* imellom dennom, oprettet denn 11. *januari* sidstforleddenn, som till meening indholder, att for:ne Jenß Jepßen daa [i] Hersleff prestegaard er bleffuen for[ligt] med for:ne Kiersten Christenßdatterß søn(?) och formønder om for:ne slagßmaall, so[m] dee for:ne dag hinde giort haffuer, saa hand loffuit derfor att giffue hinde 15 sletdlr., dee halffue penge till fastelaffuen at betalle och dee halffue penge till paaske først kommendiß schadißløß, och derforuden stille øffrighed tillfredtz, huiß dee i denn sag will haffue med att bestille, /74v/ med meere samme *contragt*, (som) aff bem:te Jenß Jepßen er wnderschreffuenn och her i dag for domb bleff lest och paaschreffuenn, i sig selffuer wdformelder. Och war for:ne Hanß Staffenßen Deelefouget nu i dag domb begierendiß, efftersom sagen tilforne denn 15. *februari* er gangen i opsettelse, och nu med beuilling <er> opsatt till i dag effter tingbogenß wiuder indhold. Saa mødte for:ne Jenß Jepßenn och dertill suaret, att hand ey haffuer slagenn for:ne Kiersten Christenßdatter, menß huiß forlig, hand haffuer giort med hinde, ehr paa sinn høstrueß weignne, paa det hand mindte sig trette att bliffue foruden och derfor kunde werre i rollighed. Medt flere ord och talle dennom derom imellom [fa]ldt. Daa effter tiltalle, giensuar och den sagß leiglighed, saa och effterdi for [m]lig irettelegiß for:ne Jenß Jepßennß wnderschreffuenne forlig, som vdi dannemendß offuerwerelse er giort och wnderschreffuenn, att hand schulle giffue for:ne Kiersten Christenßdatter for samme slagßmaall 10 rixdlr., widste fougden iche retter, ind hand jou och bør for sinn sagfalds bøder til Kong. Maytz. att tilfredtzstille øffrigheden indenn [15] dage eller derfor lide namb.

(98)

/75r/

Løffuerdagenn denn 26. aprilli anno 1662.

Otte windißmendt: Nielß Pederßenn i Møß Wraae, Jenß Jepßenn i Horstrop, Gregerß Thomsenn i Nebbell, Knud Jepßen i Hersleff Høyrup, Simonn Pederßenn *ibid.*, Jennß Jørgennßenn *ibid.*, Bertell Hanßenn i Horstrop och Peder Klaußenn *ibid.*

Hiemmellet med opragt finger och eed Jørgen Nielßenn och Sackariaß Hanßenn i Eltang, att dee i dag otte dage gaff prestenß medhielper[e] i Eltang sogenn, nemblig Hanß Hanßen i Stenderup och Jørgenn Pederßenn i Biert, louglig war[bell] till deriß buopeell imod domb at suare [huß]fougden Jachob Lauridtzenn her i dagh. Huor offuer for:ne Jachob Lauridtzenn Hußfougett imod dennom irettelagde sit schrifftelig indleg, lydendiß: Efftersom sig enn meget stor wschiehellighed wdi Eltang kierce ehr tildragenn noget før prestenn, Her Nielß Nielßen Bøgwad, reigste till Kiøbennhaffnn, /75v/ som wiidere med windisbyrd achteß at beuißes, saa giffuiß prestenß medhielper(e) i same sogen till sag, nemblig Hanß Hanßenn i Stenderup och Jørgenn Pederßenn i Bierte, som saadan forargelße haffuer forduldt och iche giffuit det tilkiende, huorfor setteß wdi rette for herridtzfourgdenn eller huem retten betienner, om for:ne medhielperer for slig deriß forsømmelße iche jou billigen bør att straffeß effter *recessens* første bogs andet capitell, och dereffter for slig deriß offuerbersell att lide och stande till rette som wed bør, och er herpaa en retmeslig domb begierendiß. *Actum* Colding den 26. *aprilli* [16]62. Jacob Lauridzenn Bech. Saa mødte for:ne [Han]ß Hanßenn i Stenderup och dertill suaret, [att] huiß wschichelighed i kierchenn ehr *pascerit*, [e]r deriß sogneprest Her Nielß tilkiendegiffuit, formindte sig der for quit at werre. Saa for tilfald bleff sagenn opsatt wdi sex wger.

(99)

Løffuerdagenn den 3. may anno 1662.

Otte windißmend: Nielß Pederßen i Møßvraa, Iffuer Jenßen i Vilstrup, Hanß Hanßen Bull i Eltang, Knud Anderßenn i Høyrup, Ebbe Madtzen i Høyrup, Nielß Jepßenn, Knud Jepßen *ibid.*, Søffrin Mogenßen i Wyff.

/76r/ Jachob Lauridzenn Hußfougde tilspurde Marin Jenßdatter aff Bierte, efftersom hun haffuer andgiffuen ey at kunde bekomme nogen werge att suare for sig, huad hun haffuer att werre werge for, huortill hun inttet kunde suare, och iche helder hun kunde benegte, att hun joe haffuer gangen att tegget, efftersom hun selff stod till wedermolstingh.

(100)

Hiemmellet med opragt finger och eed Madtz Christenßen och Klauß Søffrinßen i Hersleff, att dee i dag otte dage gaff Iffuer Nielßen i Hersleff louglig warbell till hanß buopeell och talde med en quindfolch der i hußet, He... Karenn, att suare Her Jenß Jenßen i Hers[leff] imod domb och deelle her i dag. For:ne Her Jenß hannom beschyldte for 1 td. byg, hand bekom aar 1658 den 12. may, derfor 4 sletdlr. at betalle till Michelß dag nest effter, den 19. juli londt

hannom 5 schip rog, som hand loffuit at betalle hannom 8 schip tør rog for igienn. Satte i rette och formindte, att hand burde hannom att betalle som det nu koster, eller derfor lide namb. Opsatt wdi sex wger.

(101)

/76v/ Hiemmellet med opragt finger och eed Jørgenn Nielbenn i Eltang och Sackariaß Hanßen *ibid.*, att dee i dag otte dage gaff Mogennß Mortenßen, tienendiß Her Nielß i Stenderup, louglig mundelig warbell till Her Nielßiß, att suare Jenß Søffrinßen i Starup her i dag.

(102)

Hiemmellet med opragt finger och eed Poffuell(?) Madtzenn(?) i Stenderup och Hanß Hanßen *ibid.*, att dee i dag otte dage gaff Tomiß Madtzen, Jesper Madtzen och Madtz Madtzen i Stenderup louglig mundelig warbell for deriß buopeell imod domb at suare Jørgen Lauridtzen i [Sten]derup her i dag.

(103)

Hiemmellet med opragt finger och eed ...ß Nielßen i Nebbell och Tomiß Jenbenn i Nebbellmølle, att dee i dag otte dage gaff Jenß Michelbenn i Wyff och hanß broder Hanß Michelbenn louglig mundelig warbell till deriß buopeell att suare Gregerß Tommeßenn her i dagh.

(104)

Hiemmellet med opragt finger och eed Jenß Hanßen i Biert och Tomiß Jepßen *ibid.*, att dee i dag otte dage gaff Marin /77r/ S. Bertell Hanßenß i Eltang louglig varbell till hindiß buopeell att suare Hanß Hanßen i Biert sampt hindiß laugerge for huiß, hand haffuer hende att beschylde.

(105)

Huilche for:ne otte dannemend alle wonde, att dee saae och hørde her i dag for domb stod Tygge Jenbenn i Hersleff, Hanß Tommeßen *ibid.* och Anderß Jørgennbenn i Nebbell, som wandt och kundgiorde wed eed med opragt finger effter *recessenn*, att dee denn 22. *apriili* sidst forledenn war med Gregerß Tommeßen i N[ebbel] och herridtzfougden i Jenß Michelbennß [huß] i Wyff att schulle gjøre bem:te Gregerß Tom[meßen] wdsett hoß hannom for 30 rix daller e[ffter] derpaa forhuerffuit domb och deelle ... bemeldingh, och daa formedelst gotfo[lcheß] forbønß schyld lod for:ne Gregerß Tomme[ßen] indnu beroe med samme wdsett till 3 vgerß dag dereffter. Och fandtiß der i boen fiere køer, en tyr och it kalff, en kieste och nogle senge kleder, huilchet for:ne Jenß Michelßen och hanß broder Hanß Michelbenn loffuit att schulle bliffue tilstede till forschr. 3 wgerß dagh, och daa Gregerß /77v/ Tommeßenn att werre sinn wdset och rett lige ner effter forschreffuene domb och deelle. Att saa i sandhed ehr, det bad dee dennom Gud till hielper paa. Saa fremkom for:ne Jenß Michelbenn och derill suaret och for<mente>, herridtzfougenn haffde giort hannom wret och for wild och wenschab wdsted domb och deelle offuer hannom. Warbell for:ne. Och stod for:ne Jenß Michelbenn och Hanß Michelbenn till wedermolsting, der dette winde gich beschr.

(106)

Forschreffuene Jørgenn Lauridtzen i Stenderup effter sin for:ne indfødte warbell beschyldte forbem:te Tamiß Madtzenn, Jesper Madtzen och Madtz Madtzenn for 12 rix daller, hand haffde [londt] dennom noget for paaske hellige dage ... redepenge, satte i rette och formindte, (at) [dee] hannom burde att betalle, eller derfor [li]de och stande till rette som wed bør. Saa mødte ingenn till giensuare, huor for sagen bleff opsatt wdi sex wger.

(107)

Hanß Hanßenn Nebbell i Biert beschyldte Maren S. Bertell Hanßenß i Eltang effter sinn forschreffuene indfødte warbell, beschyldte Marin S. Bertell Hanßenß i Eltang for 30 slette daller, som er den /78r/ forfaldenn rindte, hun bliffuer hannom plegtig aff 158“(?) sletdlr.(?), hand haffuer hindiß haandschrifter paa, som her i dag for domb bleff lest och paaschreffuen. Satte i rette och formindte, hun hannom forschr. 30 dlr. rindte penge burde att betalle indenn 15 dage eller der for lide namb aff sin buo och guodtz, huor det findiß, effter forordningenn. Saa mødte ingenn till giensuar, huorfor sagenn bleff opsatt wdi sex wger.

(108)

Hiemmellet med opragt finger och eed Jenß Jepßenn och Jenß Søffrinßenn i Horstrop, att dee i dag otte dage gaff Peder Christenß[en] Heilß i Tyffkier louglig mundelig warß[ell] till hanß buopeell imod winder att s[uare] Hanß Staffenßenn i Aldmind, Kongl. M[aytz.] deellefouget, her i dagh.

(109)

Huilche forschreffuene otte trofaste dannemend alle sandregtelig wonde paa deriß gode trou och rette sandhed att dee sandelig saae och hørde her i dag for domb stod Bertell Nielbenn i Tyffkier, Christen Raßmußenn, Henning Nielbenn, Søffrinß Søffrinßenn, Anderß Peder-

Benn, Hanß Jørgenßen /78v/ (och) Madtz Nielßenn *ibid.*, som wandt och kundgiorde wed eed med opragte finger effter *recessen*, att dett i ald sandhed ehr det, der stod paa det bundebuellig i Tyffkier, (som) Peder Christenßenn Heilß paabuode tillforne effter forleden wfredtztid: tuinde huße, som aff fienderne och krigßfolchet war forbrechet och forhoggen, huilche forbrechet hußtømmer for:ne Peder Christenßenn Heilß haffuer bortsoldt och bruger, och tilholder sig same bunde buelligß tilleggendiß jord, item och giorde ganggierning for (= før) wfredtztiden aff same buellig wdi Kongl. Maytz. wrtehaffue wed Coldinghuß. Det bad dee dennom Gud till hielper [paa]. Och stod for:ne Peder Christenßenn [Heil]ß till wedermolsting och dertill suaret, att der (var) flere, (der) haffde soldt huße och tømmer, ind hand. Warbell for:ne.
(110)

Christenn Raßmußenn i Tyffkier paa sin egen och syster Anne Suendß weigne och Hanß Jenßen Schreder i Tyffkier paa sinn høstrue Karinn Pederßdatterß weigne eschet och begierde domb effter deriß opsettelßiß indhold, den 15. martij sidst forleden indført, /79r/ belangende det jord, der er kommen fra deriß bundejord i Tyffkier och till den cronegaardß jord, Søffrinn Broch iboer, och deroffuer irettelagde enn schøde, *daterit* aar 1587, her aff tinget wdgiffuen løffuerdagenn som war Mortenßdag, som iblandt andet indholder, att Jenß Nielßenn, barneføð i Tyffkier, som daa war i Ydsted i Schaaneland, stod for domb paa sin egen och tuinde søstererß weigne Marinn Nielßdatter och Sidbell Nielßdatter, som hand daa war rett werge for, saa och paa sin moder Kierstenn Iffuerßdatterß weigne solde, schødte och affhendet fra sig och sin for:ne tuinde søsterer och moder och alle deriß arffuinger indtill Poffuell Jenßen, hanß høstrue Karinn Poffuellß och begi deriß [arff]juinger ald den lod, deell, rettighed och [eigen?]domb, som for:ne Marin Nielßdatter, saa och hand selff och sin for[:ne] moder kunde entenn arffue eller tilfa[ide] wdi denn eigendomb i Tyffkier, som er wdi huße och jord som Nielß Jenßenn ibuor, som hand kiøbte aff Hanß Pederßen i Schoubølling och Tomiß Tomißen, som daa buode i for:ne Tyffkier paa for:ne eigenndomb, som wender paa Nielß Tyggeßenß tofft med den øster ende och med den wester ende paa denn /79v/ magefuorte, som løber igiem mell byenn och er paa lengelße 44 gader med en gad sex allenn lang och paa bredelße 11 gader effter samme schødeß wiidere wiidtløfftighed. Dernest irettelagde it siønß winde, den 15. *martij* sidst forleden her aff tinget wdsted, som tilholder, att siønßmend haffuer tilmold for:ne Christen Raßmußen och hanß medarffuing same jord, huilchet same winde i sig selffuer vduißer. Noch irettelagde it gienparts tingßuinde, den 12. *apriili* her aff tinget wdsted, som medfører, huad lodtzeigerne i byen effter hußfougdenß indsteffnelße haffuer wonden i samme sagh. Med deß egen forklaring, [effter]schreffne schøde och winder, som her i dag [for] domb bleff lest och paaschreffuen, i sig [sel]ffuer medfører. Och effter diß omstendig[hed]er war for:ne Christen Raßmußen effter [den] for (= foran) indførde opsettelße och irettesettelße nu i dag endelig domb begierindiß. Saa mødte for:ne Søffrinn Broch och haffde intet andet dertill att suare, ind war sinn førige benegtelße gestandig. Iligemaader war Jachob Lauridtzen, slotzfouget, tilstede paa Kongl. Maytz. och slotzherrenß weigne, som iche helder haffde noget dertill /80r/ att suare eller fremlegge i nogen mader. Med flere ord och talle dennom derom imellom war. Daa effterdi for fougden irettelegiß forskreffne schøde, som formelder effter gad och maall, huor lang och bred bem:te eigendomb jord i Tyffkier schulle werre, som Hanß Jenßen Schreder paabuor, huilchet aff siønßmend ehr wdmold och omstaget effter forschr. siønßuindiß indhold, (og det) tillmed beuißeß med lodseigerniß winde der i byenn, att same jord ey haffuer werrit brugt till den crongaard, Søffrin Broch paabuor i rolig heffd effter lougen, widste (fougden) derfor iche imod samme schøde at kiende, menß forskreffuene jord, saauit for:ne schøde omformelder, bør att werre Christen Raßmußen och hanß medarffuing følgachtig, imen att s[ame] schøde wed magt staar. Huad sig bela[nger] de staffuergaard, Søffrin Broch paa [same] jord schulle haffue wdsat, daa effterdi [hand] det benegter, och ey noget derom giøriß [be]uißeligt, widste hand iche att tillfinde han[nom] noget derfor att lide, men bør derfor fri att werre.

(111)

Anderß Jørgenßenn, Kongl. Maytz. ridefouget, fordret domb offuer Peder Iffuerßenn i Starup paa Christen Hanßen Haardß /80v/ weigne aff Callingborig effter opsettelßiß indhold, denn 15. *martij* sidst forleden indført med fuld magt och tingßuinde, som her i dag for domb bleff lest och paaschreffuen, for 100 slet dlr. med diß forfalden rindte, rindteß rindte och schadegield, (som) bem:te Peder Iffuerßenß høstruefader S. Peder Olluffßen er Anna Søffrinßdatter plegtig bleffuen, nu boendiß i Kiøbenhaffn, effter hanß forschr. forplegtiß tingßuinde, och war derpaa nu i dag endelig domb begierindiß. Saa mødte for:ne Peder Iffuerßenn och der imod irettelagde sit schrifttelig suar, formeldendiß: Efftersom Anderß Jørgenßenn Ridefouget

mig wnderschreffne [paat]aller paa Christenn Haardß weigne for [nogenn] penge, (som) min høstrueß fader S. [Peder I]ff(uer)ßenn i Starup var Anne Søffrinßdatter [ple]gtig effter hindiß hosbondß fuldmagt, saa er dertill mit korte suar, att Anne Søffrinßdatter haffde burdt sine penge at haffue affdret till den *termin*, dee war wdloffuit att betalle, efftersom den S. mand haffde ret sig dereffter och war i stor adtraa, dennom att wille haffue afflagt effter sit løfte, saa hand derpaa kunde haffue bekomit nøyachtig auffkald, huilchet iche /81r/ scheid ehr, menß denn S. mand schadelig opholdet till nu, feidetidenn kom paa, saa hand wed dødenn ehr affgangenn, och same penge med ald andenn sinn guodtz och formoffue ehr bortrøffuit, saa hanß fattig høstrue och børnn i armod hannom effterleffuit, huilchet enn huer her i eignenn nochsom ehr beuist, och nu kommer och wilde fordre samme penge aff mig fattige mand, som ey effter hannom haff[uer] arffuit eller bekomit noget i nogen mader, menß inddragenn i hanß gaard och begyndt enn ringe ting att auffle, som baade ieg och den S. mandß høstrue och børnn kunde haffue voriß ophold aff, och iche alleniste fordrer hoffuitsumen, menß indoch rindte och rindteß [rindte], som hand iche haffuer wdloffuit, form[eener ieg], effterdi hun iche sine penge i retter ti[d haffuer] kreffuit eller ladet kreffue, förind fi[enden] och krigßfolchet dennom med ald anden [hin]deß guodtz och formoffue bortrøffuit och denn S. mandtz gaard *ruinerit* och for[derffuit], som nu siden till aufflingenß fortsettelse er bleffuen wdsatt, som for andenn giæld effter forordningenn igienn schall betalliß, det ieg bør for samme Anderß Jørgenßenß tiltalle quit att werre, som ehr befuldmegtiget /81v/ aff enn andenn fuldmegtig och well ehr i denn sted och bestillingh, saa hand ey burde med fremmit sagger att offuerfalde nogen fattig Kongl. Maytz. bunde, som bedre haffde forsuar fornødenn att kunde komme paa foede igienn effter forledenn den store ødelegelse, och er gierne begierindiß, att dette mit korte suar motte leßiß, paaschriffuiß och indføriß i huiß, for retten vdi den sag *pascerer*, och mig igienn saa tiltilliß. *Datum* Starup denn 3. maj 1662. Peder Iffuerßen eghaand. Huilchet same suar, som her i dag for domb det bleff lest och paaschreffuenn, i sig selffuer wduisßer. Huor offuer dee bød dennom i [re]tte paa bege sider. Med flere ord och [talle] dennom derom imellom faldt. Daa [effter] tiltalle, giensuar och dend sagß [lei]lighed, saa och effterdi for mig irecte[leg]giß bem:te S. Peder Olluffßen(s) forplegtiß tingbuinde, huor udi hand haffuer kiendtiß att werre bem:te Anne Søffrinßdatter plegtig hundret slete daller, som hand haffuer tilforplegt sig och sinne arffuinger, en for alle eller alle for enn, hinder att betalle schadisløß, som forbemelt ehr, widste fougden iche retter der om att kiende, /82r/ ind for:ne Peder Iffuerßenn, som haffuer denn S. mandtz datter till egte och besider hanß bundegaard, jou bør for:ne penge att betalle indenn 15 dage eller der for lide namb och wdwordering i hanß bou, guodtz, løbøre och eigenndomb, huor det findiß, effter forordningenn.

(112)

Løffuerdagenn denn 10. may anno 1662

Otte windißmend: Nielß Pederßenn i Møßwraa, Nielß Poffuelßenn i Hersleff, Tygge Jenßenn *ibid.*, Joen Jepßenn *ibid.*, Gregerß Tammeßen i Nebbell, Søffrinn Nielßenn i Bramdrop, Hanß Hanßenn Bull i Eltangh och Hanß Madtzenn i Hersleff.

Hiemmellet med opragt finger och eed [Jørgenn] Nielßenn i Eltangh och Sackariaß Hannßenn *ibid.*, att dee i dag otte dage gaff Anderß Hanßenn Mørck i Bierthe och hanß broder Hanß Hanßenn *ibid.* med sinn laugerge (warsell) imod domb att suare Her Jenß Jenßenn i Hersleff her i dagh. Huor offuer for:ne Her Jenß Jenßenn dennom beschylde /82v/ for 8 sletdr. 4 sk., som hanß S. fader Hanß Anderßenn resterit och war hannom schyldig bleffuen paa enn graa kou, hand aff hannom bekom aar 1658 denn 20. *apilli* effter sin regenschabß bogß indhold, satte i rette och formindte, dee hannom burde at betalle indenn 15 dage eller derfor haffue namb wdi denn S. mandtz buo och guodtz, huor det findiß, efftersom hanß bem:te tuinde sønner ehr paa hanß gaard vdi fellig bundenn buor effter hannom wschiff, huorpaa hand war endelig domb begierindiß. Saa mødte for:ne Anderß Hanßenn och der till suaret, [att] dersom hanß fader war Her Jenß noget [pleg]tig, haffde hand well hanß haandschrift ... for tilfald bleff sagenn opsatt wdi sex wger.

(113)

Hiemmellet med opragte finger och eed Nielß(?) Hanßenn och Hanß Christenßenn i Donß, att de i dag otte dage <gaff> Kongl. Maytz. slodtzfouget paa Coldinghuß Jacob Lauritzen Bech, ridefouget her i herrit, loughlig warßell till hanß buopeell imod siøn och siønß affsig att suare Peder Wagenßen(?) i Donß her till tinget i dagh.

(114)

/83r/ Huilche forschreffuene otte trofaste dannemend alle sandregtelig wonde paa deriß

gode trou och rette sandhed, att de saae och hørde her i dag for domb stod Iffuer Hanßenn i Aldmind, Peder Knudtzenn *ibid.*, Søffrin Simonßenn i Donß, Christenn Jørgenßen, Laurß Simonßenn och Jenß Søffrinßenn *ibid.*, som wandt och kundgiorde wed eed med opragte finger effter *recessenn*, att dee i dag, for (= før) ting holdtiß, war till siøn till denn crongaard i Donß, for:ne Peder Wagenßenn(?) nu i feste haffuer, och daa befindiß samme gaard wdi forledenn feide att werre bleffuenn gandsche ødde, saa der aldeelliß ingen bygning findiß paa steden i nogen m[aader], menß <ligger> noget gamell forbrechet och f...det <tømer>, som iche ehr wden enn ringe deel tienlig till nogen bygning. Her for[uden] er der ingenn auffill dreffuenn till samme gaard siden wfredtztiden, och der for befindiß jorden wbrøt, wden giødning och wbequemme till seed. Det bad dee dennom Gud till hielper paa. Och war Hanß Staffen[ßenn] Deellefouget till wedermolsting, der dette winde gich beschreffuenn. Varßell tilforne indført.

(115)

/83v/ Huilche forskreffuene otte trofaste dannemend alle samdregtelig wonde paa deriß gode trou och rette sandhed, att dee saae och hørde her i dag for domb stod Jenß Tøggerßenn i Nøtterup i Bierge herrit, som nu for retten saauelsom tilforne wedkiende sig enn suor(t)-stiørnit hoppe i fembte aar, som hand haffde funden hoß Madtz Tommeßenn i Donß, som och med samme hoppe war tilstedde, huilchenn war brendt paa laaren med it brende saalediß: HS (sammenslynget H og S), och(?) haffde samme brende, som fandtiß lige paa laaren, dermed att werre brendt, och bleff samme [hoppe] hannom tyffstollenn fra, huorfor [hand] nu selfftolffte sig den wilde tiluinde [effter] lougenn. Och saa fremstod Jørgenn ...rßenn i Nøtterup, Madtz Lasßen, Laurß ...ndtzenn, Nielß Raßmußenn, Nielß Jenßen *ibid.*, Jenß Tommeßenn i Kleiß, Terchell Tøgerßenn i Astrup, Jenß Frandtzen *ibid.*, Jenß Hanßenn i Bred, Poffuell Raßmußenn i Hilderod, Jenß Søffrinßen i Gram Rod, som med for:ne Jenß Tøggerßenn wandt och bestod wed deriß høyeste eed med opragte finger effter *recessenn*, att /84r/ forskreffuene hoppe ehr <bem:te> Jenß Tøgerßenß hoppe och hanß egenn föllopdrecht, som bleff hannom tyffstollenn fra otte dage for S. Woldborig dag om natter tide. Det bad dee dennom Gud till hilelper paa. Och stod for:ne Madtz Tommeßenn med samme hoppe till wedermolsting och der till suaret, att hand sig samme hoppe tilfortuschet loulig och erlig, som hand med sand windisbyrd, huilche (de, som) imedellertid war offueruerinde, wilde beuisße. Der effter for retten fremstod Erlig Velacht Mand Nielß Staalßenn i Balle, deellefouget offuer Schierildgaards bønder och tienner, som for:ne Jenß Tøgerßenn ehr ... tienner till, och tilspurde for:ne Mad[tz Tomme]ßenn, huorlediß hand war kommen ... samme hoppe, huortill Madtz Tomme[ßenn] suaret, att hand bekom den i deriß ... bye Donß aff en karll, som lod sig kalde Jenß Anderßenn, och sagde sig att haffue hiem i Wstrop, legendiß i Boller birch, och frabyte hannom samme hoppe for en suortstiørnit wrinsk hest, huilchenn hand och lauerite for:ne Madtz Tommeßenn i forwaring, /84v/ imedellertid hand reiste till Haddersleff, efftersom hand for hannom berette der att haffue en broder, som hand haffde noget att bestille med, och saa om otte dage dereffter wille hand komme tilbage igien och annamme forskreffuene hest i steden for hoppenn, dee haffde tuschet med huer andre, och iche dee daa haffde wiidere ord med huer andre der om i nogen mader. Huoroffuer bem:te Nielß Staalßenn satte i ald rette och formindte, att for:ne Madtz Tommeßenn burde att schaffe sin hiemmelßmand tilstede, som hand haffde bekomen [sam]me hoppe aff, eller och werne dennom [føl(?)g]achtig med hoppenn till den herrit [och] sted, gierninngenn ehr giort, och der ... och wndgielde, huiß loug och retten [med]fører. Huad sig andgaar den tusk, som for:ne Madtz Tommeßenn haffuer giort med dennd personn, som forbemeldt ehr, och samme personn, som neffniß Jennß Anderßenn, ehr effter Madtz Tommeßenß beretning bortte, saa iche wiideß, huor hand ehr aff bleffuenn, huor for for:ne /85r/ Nielß Staalßenn formeener, (at) forskreffuene wrinske suortstiørnit hest, (som) for:ne Madtz Tamßen haffuer sig affhendt och fratuschet, som for:ne Jenß Anderßenn hoß hannom haffuer forloben, bør att werre forbrut och aff herridtzfougden att annamiß i forwaring, till sagenß wddrag, efftersom denn och nu paa tinget war tilstedde. Der effter fremstod for:ne Madtz Tommeßenn med sine winder, nemblig Christenn Jørgenßenn Smed i Donß, Lauridtz Simonßenn, Nielß Hanßen *ibid.* och Christenn Christennßenn i Fredsted, som wandt och kundgiorde wed eed med opragte finger och effter *recessenn*, samt Wagen Pederßenn i Donß, att dee hoß war offueruerindiß [till]stede henn imod en trei wger forled[en i] Donß, der for:ne Madtz Tommeßen [tusket] sig forskreffuene hoppe till for en [wrinsk] hest aff enn karll, som lod sig kalde [Jenß] Anderßenn, och sagde sig att haffue hiemme i for:ne Wstrop, dog kand dee iche egentlig erindre, huilchenn dag det war paa, och er det dennd selßamme hoppe, som Jenß Tøgerßenn i Nøtterup hoß for:ne Madtz Tomßen haffuer

wedkiendt och hand i dag paa tinget sig tilwandt effter lougen. Och /85v/ loffuit bem:te personn, som lod sig kalde Jenß Anderßenn, daa i alle deriß paahør, att hand wilde werre for:ne Madtz Tommeßenn fulde fri hiemnell och tilstand till forschr. hoppe for alle och huer mandtz paatalle i alle mader. Att saa i sandhed ehr, det bad dee dennom Gud till hielper paa. Och effter diß leighighed formindte for:ne Madtz Tomßen sig for samme hoppe och bem:te Nielß Staalßen tiltalle quit att werre. Huor imod for:ne Nielß Staalßen formindte, effterdi der iche beuißeß med leikiøbb winder, [som] vdi kiøb och tusk effter rettenß gemeste [bør] att schee, tilmed iche helder windiß[mend(?) fuld]kommelig wed dag eller tid, huor same [tusk] ehr scheet, det <iche> slig Madtz Tomßenß [for]klaring bør noget at andseeß, menß (hand) [pl]jegtig at werre at forschaffe sig hiemnell till forschr. stollenn hoppe, eller derfor lide och stande till rette effter lougenn, som forbemelt ehr. Huortill Madtz Tommeßenn igiensuaret, att hand ydermiere will beuiße med nøyachtig leikiøbbwinde, huorlediß hand sig same hoppe tiltuschet, saa hand kom louglig till dennd. /86r/ Och der for fremkom Hanß Staffennßenn i Aldmind, Kongl. Maytz. deellefouget, och Iffuer Hanßenn ibid., som loffuit och godsagde for for:ne Madtz Tommeßenn, att hand ingensteds schulle rømme for denne sag, mennß till i dag 3 wger sig ydermeere befrie ved sandferdig leikiøbb winder, som war offuerwerinde imedeller tid dee drach leikiøb om samme hest och hoppe, paa det sagenn saa lenge kunde opstaa. Huor imod for:ne Nielß Staalßen <och> Jenß Tøggerßen war begierinde, att fougden wden wiider ophold wilde endelig schielle dennom ad, ydermeere trette och bekostning att forekomme, ... med for:ne Madtz Tommeßenn och war t... och formindte sig for wiidere trette och [bekostning] fri att werre, menß for:ne Hanß St[affen]ßenn Deellefouget formindte, att fo[r:ne] hest, som for:ne Jenß Anderßen haffuer [bort]wiget och forlobben, bør till Kongl. Maytz. att werre forbrutt. Med flere ord och talle dennom der om imellom faldt. Daa effterdi dee paa alle sider wden wiider ophold ehr endelig domb begierindiß, och for:ne Jenß Tøggerßen sig selftolffte forschreffuene hoppe haffuer tilwonden effter /86v/ lougenn, och Madtz Tommeßenn beuisßer med nøyachtig winder att haffue sig samme hoppe louglig tilfortusket aff en person, som lod sig kalde Jenß Anderßenn, tilmed stiller Hanß Staffennßen Deellefouget och Iffuer Hanßen i Aldmind till forloffuening, att hand sig ydermeere med reigtig leikiøbbwinder, som war offueruerinde imeddellertid hand med for:ne personn drach leikiøb om samme hoppe, huorfor fougden iche widste retter der om att kiende, ind bem:te Jenß Tøgerßen jou bør sin forschr. hoppe wden wiider [op]hold att werre følgachtig, och iche helder ... tildømme Madtz Tommeßen noget for forschr. tuskhandel att lide, menß der for fri at [werre], effterdi hand sig denn louglig haffuer [til]fortusket. Huad sig hestenn andgaar, (som) for:ne [Jen]ß Anderßen hoß Madtz Tommeßen haffuer ladet forbliffue och wnduigt, daa bør same forlobben hest till Kongl. Maytz. att werre forbrutt. Med forschr. domb war dee paa begge sider benøyet, och for:ne Jenß Tøggerßen selff sinn forschr. hoppe for retten annammit, och Madtz Tommeßen loffuit och sig tilforpleget papiiret och breffpennge vdi denne sag /87r/ att betalle for:ne Jenß Tøggerßen schadißløß, naar paaescheß.

(116)

Hiemmellet med opragt finger och eed Lauridtz Anderßenn i Donß och Jørgen Gregerßen i Almind, att dee i dag otte dage gaff S. Jørgen Pederßenß høstrue och arffuing i Møßwraa, S. Jenß och Jep Poffuelßenß arffuing ibid., S. Nielß Nielßenß høstrue ibid., S. Olluff Pederßenß arffuing ibid. och Nielß Pederßenß ibid. louglig warsell till deriß buopeelle, dee wmøndig med deriß lauguerger, imod domb at suare borgemester Simon Anderßen i Kolding och Søffrinn Dansken, borger ibid., her till tinget i dagh. Dernest hiemmellet Jørgenn Nielßen i Eltangh och Sackariaß Hanß[en] ibid., att dee och samme dagh louglig w[arsell]gaff S. Nielß Tußens høstrue och børn med deriß lauguerger, Mette S. Ollu[ffß] ibid. och hindiß børn med deriß lauguerger, ... Christenßen i Eltang, S. Søffrin Madtzenß høstrue och børnn ibid. med deriß lauguerger, S. Peder Hanßennß høstrue och børn ibid. med deriß lauguerger iligemaader imod domb att suare bem:te borgemester Simonn Anderßen och Søffrin Danschen her i dag. Noch hiemmellet Hanß Jenßen i Hersleff och Peder /87v/ Søffrinnßenn ibid., att dee och i dag otte dage gaff Peder Olluffsenn i Høyrup, S. Ebbe Nielßenß børn och arffuinger, S. Jenß Søffrinßenß sønn Tygge Jenßen i Hersleff, S. Hanß Pederßenß Bull ibid. hanß høstrue och børn, dee wmøndige med deriß lauguerger, iligemaader imod domb att suare for:ne borgemester Simon Anderßen och Søffrin Danschen ibid. her till tinget i dagh. Huor offuer dee imod alle forschreffuene fremlagde deriß schrifttelig indleg, lydendiß: Efftersom wi wnder-schreffuene paa woriß [egen]ne och med*interessere*ndis weigne haffuer [ladet] her till tinget indsteffne effterschr. ..., giffuiß enn huer till sag som følger: ...ß Tueßen i Biert effter trende haannd[schrift]er for hoffuitstoell och rindte penge ... sldr. 3 mk. 12 sk., Jørgen Pederßen i

Møßwraa effter haandschrifft, *daterit* Kolding den 12. *april* 1653, penge 10 sletdlr. med resterinde rindte fra *dato* 5 dlr. 2 mk. 8 sk., Ebbe Nielßen i Høyrup effter haandschrifft, *daterit* Colding den 13. *januari* 1657, penge 20 sletdlr., resterinde rindte fra *dato* 6 sletdlr. 1 mk., Peder Olluffßenn i Høyrup effter /88r/ haandschrifft, *daterit* Kolding denn 13. *januari* 1657 penge 5 sletdlr., rendte 6 mk. 4 sk., Hannß Christenßenn i Eltang effter haandschrifft, *daterit* Kolding denn 7. *martij* 1656, penge 13 sletdlr. rendten rester fra *dato* 4 sletdlr. 3 mk. 8 sk., Jenß Søffrinßenn i Hersleff effter haandschrifft, *daterit* Kolding den 19. *juli* 1653, penge 27 sletdlr., rentenn rester fra *anno* 1656 penge 10 sletdlr. 8 sk., effter regenschabß bog rede londte penge 1656 den 2. *martij* 12 sletdlr., Jenß Poffuellßenn och Jep Poffuellßenn i Møßwraa effter haandschrifft, *daterit* Kolding den 3. *may* 1653, penge 20 sletdlr., rendten rester fra *anno* 16... 8 sletdlr., 3 mk., Hanß Pederßen Bull i [Hersleff] effter haandschrifft, *daterit* Kolding den ... *anno* 1650, penge 14 sletdlr., huorfor ... till pandt 24 lod sølff, rendten rester [fra] ... *anno* 1656 penge 5 sletdlr. 1 mk., noch effter en andenn haandschrifft *sub dato* den 2. *martij* 1657 penge 15 sletdlr., rendten rester fra *dato* penge 4 sletdlr. 2 mk. 12 sk., Peder Hanßenn i Eltang effter beuiß, *daterit* Kolding denn 3. *april* *anno* 1657, penge 13 sletdlr. 8 sk., rendten rester fra *dato* 4 sletdlr. 4 sk., Nielß Nielßenn i Møßwraa /88v/ effter haandschrifft, *daterit* Kolding den 3. *may* *anno* 1654, penge 11 sletdlr., rendten rester fra *dato* 5 dlr. 2 mk., Olluff Pederßenn i Møßwraa effter haandschrifft, *daterit* Kolding denn 16. *augusti* 1643, och effter regenschabß bogh rester tillsammen penge 41 sletdlr. 2 mk. 7 sk., Nielß Pederßennß opdragelße i Møßwraa paa penge 8 sletdlr. 2 mk., 1658 den 11. *april* Mette Olluff Raffnß i Biert rede londt penge 5 sletdlr. Setter hermed vdi rette och formenner, att enn huer bør deriß forskr. *suma* att betalle indenn 15 dage effter [for]ordeningenn, och ehr herpaa domb be[gierin]diß aff herridtzfougden eller huem [som ret]tenn betiener. *Actum* Kolding den 10. ... *anno* 1662. Simon Anderßen eghaandt, [Søffr]inn Lauridzen Dansken eghaandt. Huilchet samme indleg, som her i dag for domb bleff lest och paaschreffuenn i sig selffuer vduißer. Och effter diß forberørte leiglighed war welbem:te borgemster Simon Anderßen och Søffrin Dansken domb begierindiß. Saa mødte ingenn till nogen giensuar, huor for sagenn bleff opsat wdi sex wger.

(117)

/89r/

Løffuerdagenn denn 17. may ano 1662

Otte windißmend: Nielß Pederßenn i Møßwraa, Gregerß Tomßenn i Nebbell, Bertell Nielßenn i Tyffkier, Hanß Hanßenn i Stennderup, Søffrinn Mogennßenn i Wyff, Nielß Poffuellßenn i Hersleff, Søffrinn Simonßenn i Donß och Hanß Jennßenn i Møß Wraa.

Hiemmellet med opragt finger och eed [Jør]genn Nielßenn i Eltangh och Sackar[iaß] Hanßenn *ibid.*, att dee i dag maanit [gaff] samptelig Strandhuß mend, saa man[ge som] buor och bygger i Strandhuß, loughlig w[arsell] till enn huer deriß buopeell imod d[omb] och deelle att suare Hanß Staffenßen i [Aldmind] Deellefouget paa Kongl. Maytz. weigne her i dag. Huor offuer for:ne Hanß Staffenßen begierde deelle offuer forskreffne Strandhußmend for deriß schyld och landgielde, dee med resterit for aar 1660 effter Welb. Slodtzherrenß zeddell, lyden-diß: Efftersom /89v/ dee, der buor i Strandhuße, haffuer wdi denne wfredtztid, saauelsom indnu, brugt deriß fischeri och næring ligesom vdi fredtz tide, daa befalliß hermed, att dee schall yde deriß schyld och landgielde effter jordbogen till schriffueren, och ellerß giøre arbeide som tilforne och seedwanligt ehr. *Actum* Kolding denn 26. *juni* *anno* 1660. Steen Bilde. Dernest irettelagde enn domb, som effter same zeddell forhuerffuit ehr och vdgiffuen her paa tinget den 2. *martij* 1662, som saalediß ehr sluttet, att effterdi for [foug]denn iretteligeß slodtzherrenß schriff[te]lig befallingh, att dee Strandhußmend [schall] yde deriß schyld och landgielde [effter] jordbogenn till schriffueren, och ellerß [giøre] arbeid som tilforne och seedwanligt [ehr] effter same zedelß wiidere formelding, daa widste hand iche retter derom att kiende, ind Welbem:te denn gode Mannd Slodtzherrenß zeddell jou bør att effterkommiß. Med meere forskr. befalling och domb, som i dag for retten bleff lest och paaschreffuen, i sig selffuer vduißer. Och effter diß leiglighed formindte Hanß /90r/ Staffennßenn, dee burde i dag derfor att lide deelle, effterdi dee findiß saa modtwillig och iche ville deriß forskreffne resterinde schyld betalle, och hand dennom haffuer loughlig forfuld till fierde ting. Saa mødt iche nogenn till giensuar, alligeuell dee trinde gange bleff paarobt. Daa effterdi dee iche indnu wdi Strandhuße er søgt med nambß domb, bleff de tilfundden deriß forskr. resterinde schyld effter slodtzherrenß schriffteelig befalling och dereffter forhuerffuit domb att betalle inden 15 dage effter jordbogenß indhold, eller derfor lide namb i deriß buo och g[uodtz] effter forordningenn.

(118)

Hiemmellet med opragt finger och [eed] Peder Jørgenßenn i Wyff och Madtz ... *ibid.*, att dee i dag otte dage gaff Jennß Michelßenn i Wyff louglig warßell till hanß buopeell imod domb at suare herridtzfougden Jennß Høgh her i dagh. Hendrich Jørgenßen i Wilstrop aff deellefougden Hanß Staffenßen paa Kongl. Maytz. weigne tilforordnit /90v/ i domerß sted vdi effterschreffuene sag, som herridtzfougden ehr andgaaende. Huor offuer for:ne Jennß Høg, herridtzfouget, effter forskr. warßell beschyldte forskr. Jennß Michelßenn i Wyff for nogle ord, hand hannom her paa tinget haffuer tilsagt for en sidendiß rett den 3. *may* sidst forleden, daa hand vdstedde itt tingßuinde imellom hannom och Gregerß Tommeßen i Nebbell, om huiß tuistighed dennom imellom ehr, och der offuer irettelagde schreffuene tingßuinde, som till meening indholder, att [daa] for retten haffuer wonden ved eed [med] opragte finger effter *recessenn* Tygge [Jen[ßenn i Hersleff, Hanß Tomeßen *ibid.* och [Ande]rß Jørgenßenn i Nebbell, att dee den [22.] *aprilli* sidst forleden war med for:ne Gregerß Tommeßenn och herridtzfougden i for:ne Jennß Michelßenß buo i Wyff att schulle gjøre bem:te Gregerß Tommeßen wdsett hoß hannom for 30 rix dlr. effter derpaa forhuerffuit domb och deelliß wiider bemelding, och daa formedelst gotfolcheß forbøn schyld lod for:ne /91r/ Gregerß Tommeßenn indnu beroe ued samme wdset till 3 wgerß dag dereffter, och fandtiß der i boenn fiere kør, en tyr och it kalff, en kieste och nogle senge kleder, huilchet for:ne Jennß Michelßenn och hanß broder Hanß Michelßenn loffuit at schulle bliffue tilstede till schreffne 3 vgerß dag, och daa Gregerß Tomßen at werre wdsett och rett lige ner effter forskr. domb och deelle. Att saa i sandhed ehr, det bad dee dennom Gud til hielper paa. Saa for:ne Jennß Michelßenn att werre fremkomen och der till suaret och formindte, (at) her[ridtz]fougden haffde gjort hannom wret [och(?)] for wild och wenschab wdsted domb och [deelle] offuer hannom. Med meere same tingßuinde(?), som her i dag for domb bleff lest och p[aa]schreffuen, i sig selffuer wduißer. Huorfor [bem:te(?)] Jennß Høg satte i ald rette och formindte, (at) for:ne Jennß Michelßenn burde schreffne ord att beuisße, det hand haffuer gjort hannom wrett eller for wild och wenschab enten vdsted domb eller deelle offuer hannom, eller och hand derfor bør att lide och stande till rette effter *recessen*, /91v/ och war derpaa domb begierendiß. Saa mødte Jennß Michelßenn och war begierende, att der nu vden <viider> opsettelße kunde bliffue dømbt dennom imellom, paa det sagen dermed kunde kome till endelighed. *Med flere* ord och talle dennom derom imellom war, daa effter tiltalle, giensuar och dennd sagß leiglighed, saa och effterdi for setfougden Hendrich Jørgenßen irettelegiß forskr. winde, som indholder, att Jennß Michelßen haffuer tilsagt Jennß Høg, herridtzfouget, for retten, att hand formeener, hand haffuer gjort hannom wret [och] for wild och wenschab wdsted domb och [deel]le offuer hannom, widste derfor iche [rett]er, ind for:ne Jennß Michelßenn jou bør ...e sine ord att beuisße, eller der for [lide] effter *recessenn*.

(119)

[Ha]nß Staffennßenn i Aldmind begierde domb paa Jachob Lauritzen slotzfougdeß weigne imod de Harte sognemend effter hanß iretesettelße och opsettelße, (som) i dag segs wger, nemblig denn 5. *aprilli*, er indført, belangende dee treer, som ehr hoggenn paa Stalderupgaardß schoff wforuist, som ehr rodhogen 25 bøgger till otte laß, /92r/ 3 eger till 2 laß och 2 laß styff weidt effter schoffsiønß windiß indhold, schreffne denn 5. *aprilli* wonden och affsagt, och efftersom forskr. Stalderupgaard er øde och vbesatt, formindte for:ne Hanß Staffenßen, deellefouget paa Kongl. Maytz. weigne, att dee Harte sognemend, som ehr nest derom beliggende, bør der till att suare och stande till rette for samme wlouglig schoffhog, som wed bør, och war derpaa nu i dagh endelig domb begierendiß. Saa bleff bem:te Harte sognemend paarobt første, andet och tridie gang, [mødte] dog iche, ey helder nogenn paa deriß w[eigne] her imod att suare eller dennom loug[lig at] erklere och wndschylde, huorfor ... bleff tildømbt till forskr. schoffh[og att] suare, och derfor deriß bøder att w[dgiffue(?)] som wed bør. (120)

Iligemader begierde bem:te Jachob Lauri[dtzen] slotzfougdenß fuldmegtig for:ne Hanß Staffenßen, deellefouget, domb offuer Hanß Olluffßenn Raffnn i Bierte for fiere eger, som ehr hoggenn i den haffgaard och lunke, hanß fader i feste haffde, och /92v/ hand effter hanß død i brug hafft haffuer, effter schoffsiønß formelding och sin opsettelßiß indhold, formindt(e?) och, (att) hand burde for samme eger att lide och stande till rette, som i cronenß enmerche ehr borthoggenn, som wed bør, effterdi hand dend nu till brug och heffd haffuer, och war der paa nu i dag endelig domb begierendiß. Saa mødte iche for:ne Hanß Raffn eller nogenn paa hanß weigne hannom till erklering i nogen mader, alligeuell derom trende gange bleff paaberobt, huor for [foug]denn iche widste hannom for samme ... att befrie, menß der for bør att [lide]

och stande till rette, som wed bør.
(121)

[Ind]nu begierde for:ne Hanß Staffennßenn [dom]b offuer Jørgenn Pederßenn i Bierte [fo]r dee windfelder, som laae i Bierte schoff Dreinß effter sin opsettelßiß indhold, for:ne denn 5. *april* indført, som ehr bleffuenn borte, formindte, att for:ne Jørgen Pederßenn, som i opsettelßen ehr rørt, bør till dennom att suare och der for lide och stande till rette. Saa /93r/ bleff for:ne Jørgenn Pederßenn paarobt første, andet och tridie gang, mødte och iche, ey helder nogenn paa hanß weigne her imod att suare hannom till erklering i nogen maader. Daa effterdi for:ne Jørgen Pederßenn iche møder eller sig i nogen mader er for erklerer, widste fougden iche retter, ind hand jou bør att gjøre forklaring offuer, huor same feld weid ehr aff bleffuenn, effterdi hand ochsaa ehr sognefouget, eller selff att stande till rette derfor.
(122)

Løffuerdagenn denn 24. may anno 1662

Otte windißmend: Jennß Jepßenn i Lildballe, Nielß Pederßenn i Møßwraa, Bertell Nielßenn i Tyffkier, Knud Terchelßenn i Lildballe, Søffrinn Mogennßenn i Wyff, Iffuer Nielßenn i Hersleff, Madtz Anderßenn i Horstrop och Christenn Dynneßenn i Fredsted.

Hiemmellet med opragt finger och eed Hanß Lasßenn i Donß och Peder Jenßen *ibid.*, att dee i dag otte dage gaff Madtz Tommeßenn i Donß och Nielß Tomßen *ibid.* /93v/ louglig warbell till deriß buopeell imod siønßwindiß affsigt att suare Hanß Staffennßenn, Kongl. Maytz. deellefouget, her i dagh. For:ne otte dannemend alle wonde, att dee saae och hørde her i dag for domb stod Hanß Hanßenn Nebbell i Bierte och Iffuer Nielßenn i Hersleff, som wandt och kundgiorde wed eed med opragte finger effter *recessenn*, att dee i dag 14 dage her wed tinget worderit en suortstiørnit hest, som war forlobben i Donß och dømbt derfor Hanß Kongl. Maytz. till, som dennom siøntiß kunde koste ... rixdlr.
(123)

[Hiem]mellet med opragt finger och eed Jørgen [Niel]ßenn i Eltang och Sackariaß Hanßenn *ibid.*, [att] dee i dag 3 wger gaff Marinn Jenßdatter [i Bie]rtte louglig warbell mundelig, som [hun] haffuer sin hußwerrelße, imod tilbod och tingßuinde der effter att suare Jachob Lauridtzenn Slotzfouget eller hanß fuldmegtig her i dagh. (124)

Huilche for:ne otte trofaste dannemend alle sandregtelig wonde paa deriß gode trou och rette sandhed, att dee saae och hørde her i dag for domb stod /94r/ for:ne Hanß Staffennßenn i Aldmind, deellefouget, som fremlagde, lod lesße och paaschriffue Erlig Welfornehme Mand Jachob Lauridtzenn Bech, Kongl. Maytz. slotzfouget paa Koldinghuß och ridefouget her (i) herrit, hanß schriftelig indleg, lydendiß: Efftersom Marinn Jenßdatter aff Bierterre haffuer ladit sig forlyde i Kiøbennhaffnn, der hun andholdt om denn cronggaard i Bierterre, jeg wnder-schreffuene i feste haffuer, att hunn kunde stille nøyachtig *cautionn*, dennd att opbygge och deraff giffue och gjøre dennd kongelig tyngde och schyldighed, [som] det sig bør, huor for tilbydeß i dag [paa] tridie ting for:ne Marinn Jenßdatter, [om] hun wilde eller kunde forschaffe eller [frem]komme med nogenn loughfast forloff[uer], som for hinde paa forschreffuene wilde godsigge och stande till rette, for huiß forsømmelße der wdindenn kunde schee i nogenn mader, och dersom nogen aff dee Bierterre mend findiß, som lader dennom tyche sligt att wille effterkomme, daa formeener jeg dennom dertill ey at werre /94v/ fuldkommen noch, effterdi deriß egenne gaarde legger ødde och iche kunde giffue Hanß Maytz. nogenn rettighed deraff, saa det bedre giøriß fornødenn, att dee schaffet forloffuer for dennom selffuer, och effterdi ieg ey kand werre tilstede, thi jeg paa Hanß Kongl. Maytz. weigne haffuer nødwendigt att bestille, daa giffuer jeg Hanß Staffennßenn, Kongl. Maytz. deellefougett i Brusk herrit, fuldmagt, att hand paa mine weigne wilde till ting forrette huad reten med sig fører, huor effter ieg ehr tingßuinde [beg]ierindiß. *Actum* Colding, den 24. may 1662. [Jacho]b Lauridzen Bech *mpp.* Huilchet same ind[leg.] som her i dag for domb bleff lest och [paa]schreffuenn, i sig selffuer wiidere vduißer. [Saa] fremkom for:ne Marin Jenßdatter [och] fremlagde hendiß *supplication*, hun for Hanß Maytz. haffde indgiffuenn, huorpaa der saalediß war schreffuen och suaret, (att) Hanß Kongl. Maytz. ehr naadigste tilfredtz, att *supplicant*indenn nyder dennd *specificerte* gaard, saafrembt hunn kand stille nøyachtig *cautionn*, gaarden att opbygge och deß aarlig rettighed /95r/ deraff wdgiffue. *Datum Cantzeliet* for Kiøbennhaffnß Slott, denn 17. *april* 1662. Erich Kragh. Med meere wiidtløfftighed, samme *supplicat* med diß paaschriffuening, som och her i dag for domb bleff lest och paaschreffuen, i sig selffuer wdwißer. Huorfor for retten fremkom Hanß Hanßenn Nebbell i Biert, Hanß Anderßenn, Jørgen Pederßenn och Anderß Hanßenn *ibid.*, som dennom erbød for bem:te Merinn Jenßdatter att wille godsigge, att naar

hun maa bekomme forskreffne crongaard i feste, (som) hindiß S. fader paabuode, och hun der till tømmer aff schoffuen maa for..., schall denn bliffue opbygt och forbedret [som(?)] andre nabuoerß gaarder der i byenn, [och(?)] naar hun bekommer noget aff same ga[ardß] auffll, schall hun giffue och giøre der [aff till] Kongl. Maytz. denn tilbørlig rettig[hed, som] wed andre hindiß nabuor (och) grander, huilchet dee ydermeere wille bekreffte, huor fornøden giøriß. Och stod forshr. mend sampt for:ne Marin Jenßdatter med bem:te Hanß Staffenßenn till wedermolsting, der dette winde gich beschreffuen. Warßell for dette winde til forforne indført.

(125)

/95v/ Hanß Staffenn(Ben) i Aldmind begierde domb offuer Peder Christenßenn Heilß i Tyffkier for 24 dageß arbeid, hand schall haffue forßømbt, aff det bundewering i Tyffkier, hand for wfredtztidenn paabuode, effter opsettelßenß indhold, i dag sex vger nemblig den 12. *april* indført, som hand schulle haffue giort i Koldinghußeß wrtehaffue, formindte indnu som tilforne, att hand for same forsømelße burde at stande till rette och betalle andre, som i hanß sted leyet er, och derforwdenn hereffter giøre den seedwanlig gierning [i] bem:te Coldinghußeß wrtehaffue, vnder [stra]ff(?) som wed bør, och der offuer i rette [lagde] Peder Gardernerß zeddell, som [for]meldte, (at) for:ne Peder Christenßen Heilß [haff]de forsømbt 24 dagß arbeid aff [forschre]ffuene buollig. Dernet beuiste med tingßuinde, her aff tinget wdsted denn 3. *may* sidst forledenn, som indholder, att daa for otte mand haffuer wonden Bertell Nielßenn i Tyffkier, Christen Raßmußen, Henning Nielßenn, Søffrinn Søffrinnßenn, Anderß Pederßenn, Hanß Jørgennßenn och Madtz Nielßenn *ibid.*, att det i ald sandhed ehr, det der stod paa det /96r/ bundebuollig i Tyffkier, (som) for:ne Peder Christennßenn i Heilß tilforne paa buode, effter wfredtztidenn tuinde huße, som aff fienderne och krigßfolchet war forbrechet och forhoggenn, huilchet forbrechet hußtømmer for:ne Peder Christenßenn Heilß haffuer bortsoldt, och bruger och tilholder sigh samme bunde buolligeß jord, item och giorde ganggierning for wfredtztidenn aff samme buolligh wdi Kongl. Maytz. wrtehaffue wed Coldinghuß, med meere same tingßuinde wduißer. Och effter forberørte leigli[hed] war for:ne Hanß Staffenßen Deellefo[ug]et nu i dag endelig domb begierindiß. [Saa] mødte for:ne Peder Christennßen Heilß [och] der imod i rette lagde sit schrifftelig [indleg], lydenndiß: Efftersom Hanß Staffenßenn], Kongl. Maytz. deellefo[ug]et, mig wnderschr[effuene] tiltaller for ganggierning, der schulle giøriß till Kongl. Maytz. wrtehaffue ved Coldinghuß aff det bunde buollig i Tyffkier, jeg tilforne paa buode, som i forledenn feide tid ehr bleffuenn forød, wden noget forhoggenn och forderffuit hußtømer, saa er der till mit kortte suar, att ieg /96v/ fra samme øde bundewering er wdgifft till it aff Cronenß buolliger der i byenn, huor wd aff ieg haffuer giort och giører haff(ue)gierning, saa widt ieg bliffuer tilsagdt om, huilchet mig iche heller schall opschriffuiß nogenn dage till rest for, ja indoch der aff giffuer saa megit till soldatter penge som en part aff gaardmendenne i same bye, som enn huer well kand schønne paa, mig aff had maa werre paalagt. Huad sig det øde bunde wering belanger, saa tilhører mig der wdaff ichonn min arffuepart, som [ieg] iche bruger noget aff, wndtagen enn [fier]dingcar erter och en schip ar:e, som er [affuled] i Kaalgaardtzstedenn, menß ellerß [ligg]er(?) wnder wildfellet och feefuodt [och] befindiß derfor iche saadan, at nogen [bur]de entenn giffue eller giøre noget [aff] samme næringh, huilchet en huer vell er beuist, formeener mig derfor for bem:te Hanß Staffenßenß tiltalle quit at vere, indtill min medarffuing i same bundewering fanger loughlig kald och warßell, saa och imen att der ey egt eller arbeid giøriß eller begieriß aff øde bundeguodtz och eigendomb her paa leenit, som allene /97r/ stander i <høy>øffrighedtz wilge. Tilmed formeener ieg, att loughenn en stedtz schall formelde, huor bundeguodtz ligger ødde, och om det daa bleff brugt till it andet sted i en lade, for en redsell att motte were forschaanit. Er derfor gierne begierindiß, att dette mit kortte suar motte andßeß, leßiß, paschriffuiß och indføriß i huiß, (som) for retten her om affsigeß, och mig saa igien tilstilliß. *Actum* Tyffkier denn 24. *may anno* 1662. Peder Christenßenn Tyffkier. Huor offuer dee bød dennom i rette paa begge sid[er]. Med flere ord och talle dennom derom imellom faldt. Daa effterdi for f[ougden] med tingßuinde beuisßeß, det for:ne Pe[der] Christennßenn Heilß tilforne haffuer [giort] arbeid till Koldinghußeß wrtehaffue [aff] det bunde wering i Tyffkier, hand for w[fredtz]tidenn paabuode, tillmed sig nøttigg[iør] och bruger dets tømmer och tilleggendiß jord, widste hand derfor iche retter der om att kiende, ind bem:te Peder Heilß jou bør /: naar hand derom tilsigeß effter øffrighedtz befalling :/ att giøre gierning aff samme wering som tilforne, eller der for lide och stande till rette, som ved bør.

(126)

/97v/ **Løffuerdagenn denn 31. may anno 1662**

Otte windiðmænd: Nielß Pederßen i Møß Vraa, Bertell Hanßenn i Horstrop, Laß Jeßen i Eistrop, Hanß Hanßenn Buoll i Eltang, Bertell Nielßenn i Tyffkier, Peder Nielßen i Vilstrop, Anderß Trogelßen i Lildballe, Peder Christennßen i Tyffkier och Søffrinn Simonßen i Donß.

Sex høringh: Jørgen Michelßen i Bramdrop, Tyge Jenßen i Hersleff, Hanß Jenßenn ibid., Jenß Anderßen i Biert, Jørgen Pederßenn och Laß Madtzen i Harte.

Hiemmellet med opragt finger och eed Jørgenn Michelßenn i Eltang och Sackariaß Hanßenn ibid., att dee i dag otte dage gaff [me]nige Eltang sognemend loughlig warßell [till]en huer derið buopeelle imod domb [att] suare hußfougden Jachob Lauridtzen [paa] Salomon Gutfelds weigne aff Fredrichß[bo]rg her i dagh. Huor offuer for:ne Jachob Lauridtzen, slotzfouget, fremlagde for:ne Sallomonn Gutfelds schrifftelig fuldmagt, lydendiß: Giffuer ieg wnderschreffne hermed fuldkommen fuldmagt Erlig och Welfornehme Mand Jachob Bech, slotdfouget paa Coldinghuß, att indfordre min *restantz* fra forgangenn (aar?), saa well /98r/ fra dette aarß indkombst aff Eltangß kongelig fri tiende, att annamme det i penge och mig det offuersennde till Fredrichsborig nu tilkommende S. Michelßdag 1662, en trei eller fiere wger i det sienniste effter same dagh, deßligeste, dersom bønderne iche wilde forpachte dend i fremtiden sielff, att hand paa min weigne dend maa selff forpachte till sig eller till andre, som mig kand komme till gaffnn och bedste. Till windiðbyrd med min egen haand schreffuen *ano* 1662 den 15. *may*, Fredrichßborig Slott, Salom[on] Gutfeld, Kongl. Maytz. *chirurgæ, mpp.* Huilchen same fuldmagt, som her i dag for domb [bleff] lest och paaschreffuen, i sig selffuer vd-[uisßer]. Och effter diß berørte leiglighed satte [for:ne] Jachob Lauridtzen Hußfouget i ald r[ette] och formindte, dee burde i Eltang sog[gen] for samme Kongl. Maytz. andpart korntiende att klarere for nestforledenn tuinde aaringer wdenn ophold, eller der for lide och stande till rette som wed bør, och war derpaa domb begierindiß. Saa mødte ingenn till giensuar, huor for saggenn bleff opsatt wdi sex wgger. (127)

/98v/ Noch hiemmellet for:ne Jørgenn Nielßen och Sackariaß Hanßenn i Eltang, att dee i dag otte dage gaff Marin Jenßdatter i Bierte loughlig mundelig warßell, samt same tid gaff Hanß Hanßenn Nebbell i Biert, Hanß Anderßenn, Jørgenn Pederßen och Anderß Hanßenn ibid. loughlig warßell till derið buopeelle, imod domb at suare bem:te Jachob Lauridtzen Hußfouget her i dag, huor offuer for:ne Jachob Lauritzen Hußfoget irettelagde sit schrifftelig indleg, lydendiß: Efftersom ieg wnderschreffuene haffuer ladet [her(?)] wdi rette kalde Maren Jenßdatter [i Bie]rtte anbelangende en opschrift paa [en(?)] *supplicationn*, hun effter wrang beretning [ha]ffuer forhuerrffuit, det hun dend cro(n)gaard [i] for:ne Bierte schulle nyde, dersom hun kunde stille nøyachtig *caution*, gaardenn att opbygge, (som) jeg nu vdi feste och brugh haffuer, som borgemester Morten Nielßen Panck till mig haffuer affstanden och oplat, huor aff ehr wdgiffuit och opholdenn paabudenne schatt och kongelig tynnge sidenn *anno* 1660, och som med enn domb, aff Brusk herridtzting wdsted /99r/ denn 12. *januari* 1661, beuisßeß at werre dømbt øffrighedenn at stande frit forre dee wfeste gaarde till andre at bortfeste, huilchet ochßaa med tingßuinde, saauellsom presterniß zeddeller vdi huer sogenn i herittet, ehr att beuisßeé, enn huer som sligt kunde wedkomme att werre loughligen adwarit, førind samme domb forhuerrffuit er, tilmed findið tuinde festebreffue paa for:ne gaard, aff Welb. Her Steenn Bilde, slotzherre paa Koldinghuß, wdgiffuit, denn første till bor[ge]mester Mortenn Panch, som gaarden till [mig(?)] haffuer affstandenn, *daterit* Kolding den ... *martij* anno 1660, och denn andenn, ly[dendiß] paa mig, *daterit* Kolding denn 9. *n[ovember]* anno 1661, och effter (at) aldt slig forbe[rørt] *passerit* ehr, haffuer for:ne Marin Jenßdatter effter wrang beretning, som for er [neffnd(?)], forhuerrffuit enn opschrift paa hindiß wsandferdig *supplicationn* att schulle nyde denn gaard, dersom hunn kunde stille nøyachtig *caution* for gaardenn att opbygge och detß aarlig rettighed deraff vdgiffue, huilchet hun iche haffuer kund effterkomit, och som ieg formeener, hun iche heller nøyachtigen /99v/ kand fuldbringe, effterdi dee Biertemend, som sig erbyder, dog iche nøyachtig (her mangler vel noget?), efftersom dee iche kand derið egenne huße och gaarde, som di wdi feste haffuer, wed heffd och bygning holde som forsuarligt kand werre effter *recessenn*, menß meere lader dennom forfalde, som med siøn kand beuißelig giøriß, iche helder dee for derið armodß schyld haffuer kundet wdgiffue nogenn landgielde, menß gandtsche forschaanit effter *commissariernis* besigtelße, huorfor ieg formiener, for:ne Marin Jenßdatter [iche] bør sig med samme gaard i nogen maader [at] befatte, efftersom ieg iche allenniste [hid]indtill haffuer opholden och vdgiffuit [den] paabudene schatt och tyngge, menß mig [paab]yder(?) nu dette aar och sidenn fremdeeliß [att] udgiffue denn sedwaanlig landgielde och rettighed, dißligeste gaarden at oprette och wed heffd och bygning samt wed lige att holde, som det sig bør, och ehr herpaa en retmesßig domb begierendiß.

Datum Colding denn 31. may 1662. Jachob Lauridtzenn Bech. Saa mødte der ingen till giensuar, huor for sagen bleff opsatt vdi sex wger. /100r/ Indnu satte for:ne Jachob Lauridzten Hußfouget i ald rette och formindte, for:ne Marenn Jenßdatter bør att beuisße den *supplication*, och huiß hun derudi for Hanß Maytz. haffuer andgiffuenn om forschreffne gaard, eller derfor lide som en løgnerinde. Mødte och ingenn till giensuar, huor for sagen bleff opsatt wdi sex wgger.
(128)

Forschr. Eltang warßell hiemmellet, att dee i dag otte dage gaff Jørgen Pederßen i Biert, Hanß Anderßenn och Hanß Olluffßenn Raffn *ibid.* louglig warßell till deriß buopee[llle] imod winder att suare hußfougden her [i dag].
(129)

Huilche for:ne otte dannemend alle w[onde], att dee saae och hørde her i dag f[or domb] stod Mortenn Schourider i Ranßhaff[ue och] Nielß Pederßenn i Møßwraa, som w[andt] och kundgiorde wed eed med opragte finger effter *recessenn*, att dee war i Biert schoff Dreinß denn tid, denn schipper aff Kallingborig indtoug det weid for samme Dreinß land, som sidenn i Kolding bleff dømbt baade schib och weid till priß for effter Kolding Raadstue dombß indhold, och /100v/ daa saae dee, att Jørgenn Pederßen i Biert, Hanß Anderßenn och Hanß Raffnn war der i schoffuenn och houg <weid> op aff nogle røden, forfornit windfelder, som dee førde till strandet att indschibbeß aff same schipper. Att saa i sandhed ehr, det bad dee dennom Gud till hielper paa. Warßell for:ne.
(130)

Hiemmellet med opragt finger och eed Jenß Jepßenn i Horstrop och Jenß Søffrinnßen *ibid.*, att dee i dag otte dage gaff Jachob Pederßenn i Tyffkier louglig warßell for hanß buopeell imod domb att suare Hanß [Sta]ffenßenn Deellefouget paa Kongl. [May]tz. weigne her i dagh. Huor offuer for:ne Hanß Staffenßenn hannom [besch]ylde for 24 dageß arbeid, hand haffuer [for]sømbt aff det cronnoelig i Tyffkier, hand [i] feste haffuer, till Coldinghußeß wrtehaffue effter gardenerenß zeddell, her foruden beschylder hannom for hand iche ehr ved same buellig och det forbyger och forbedrer, menß tiener i Colding paa fremede steder och lader boeliget forfaldeß, satte i rette och formindte, hand iche allenist burde forschr. forsømmelße att betalle, /101r/ menß indoch, dersom hand iche forføyer sig hiemb till hußet och suarer till forschr. gierning och schyldighed, om hand iche daa haffde sin feste forbrutt och sted øffrighed frit for till andre att bortfeste samme buellig, som der vdi vilde inddrage och det wedligeholde vden forargelße. Saa mødte ingenn till giensuar, huorfor sagenn bleff opsatt wdi sex uger. (131)

Hiemmellet med opragt finger och eed Hanß(?) Helmich och Klauß Søffrinnßen i Hersleff, att [dee] i dag maanit gaff Nielß Jørgenßen, tie[nendiß] Nielß Basße i Horstrop, louglig warß[ell] till hanß bem:te hosbondtz imod deelle [att] suare Hanß Søffrinnßen Kieldbech i ... her i dagh. For:ne Hanß Kieldbech hannom beschy[ldte] i dag sit fierde ting for hand haffde r[ømt] sin tienniste aff hanß brød och lobben till en anden i tienniste, begierde der for deelle offuer hannom. Bleff derom saalediß for retten forennit, att hand schulle drage i sin tieniste igien till for:ne Hanß Kieldbech, huor imod Hanß Kieldbech loffuit att /101v/ giffue hannom till løn om S. Michelß dagh, huiß dee war forliget om, huorpaa dee toug huer andre i haand. Och stod dee begge till wedermolsting, der dette winde gich beschr.
(132)

Løffuerdagenn denn 7. juni anno 1662.

Otte windißmend: Jenß Jepßenn i Lildballe, Nielß Pederßenn i Møßwraa, Hendrich Jørgenßen i Wilstrop, Gregerß Tomßenn i Nebbell, Tygge Jenßenn i Hersleff, Knud Anderßenn i Høyrup, Madtz Jepßenn i Starup och Madtz Anderßenn i Horstrop, Berttell Nielßenn i Tyffkier.

Hiemmellet med opragt finger och eed ...ß Jenßenn i Hersleff och Klauß Pederßen *ibid.*, att dee i dag otte dage gaff Jenß Anderßenn i Hersleff och Jeß Tommeßenn *ibid.* louglig warßell till deriß buopeelle imod winder och domb att suare Tygge Jenßenn her i dag. Huilche for:ne otte dannemend alle wonde, att dee saae och hørde her i dag for domb stod Iffuer Nielßenn i Hersleff, /102r/ som wandt och kundgiorde wed eed med opragt finger effter *recessenn*, att hand mindiß i 20 aar, och daa haffuer for:ne Jenß Andersenn och Jeß Tomßenß formand, som haffuer buod paa denn krongaard, dee nu paabuor, altid gierdt och holdenn ved lige halffpartenn aff denn gydegierde vd fra bem:te deriß gaard for Tygge Jenßenß tofft, som ehr fra gaardenn och i wester till den liedstabbell, som staar mit i fuorttenn. Det bad hand

sig Gud till hielper paa. [Der]nest wandt wdi ligesuorne eed Hanß M... i Hersleff, att hand mindiß i 30 aar, ... Poffuelßenn ibid., att hand mindiß i 20 [aar], Laß Jenßenn wdi 20 aar och Nielß ... vdi 14 aar, och daa haffuer for:ne J[enß] Anderßenn och Jeß Tomßenn formand ald-[tid] gierdt och holden wed lige forskreffue[nne] støche gierde, som forskreffuit staar, wlast och wpaakierdt i alle maader. Noch wandt Peder Jenßenn i Hersleff wed lige eed, att hand haffuer tient for:ne Jenß Anderßen och Jeß Tomßenn formand, S. Hanß Anderßen, wdi tou aar, menß hand leffuede, och daa haffuer hand medwerit att gierde /102v/ forskreffne gierde for hannom, som hand berette att tilfalde same gaard hand paa buode att gierde for. Warßell for:ne.

(133)

Hiemmellet med opragt finger och eed effterschreffuene herridtzwarßell her i herritt, nemblig Hanß Lasßenn i Donnß och Hanß Strangeßenn i Aldmind, Nielß Søffrinßen i Nebbell och Jenß Hanßenn ibid., Jørgenn Nielßenn i Eltang och Sackariaß Hanßenn ibid., Jenß Jepßenn i Horstrop och Jenß Søffrinßen ibid., Christen Madtzenn i Starup och Knud Tomßen ibid., Peder [Wl]ff(?) i Wyff och Madtz Knudtzenn ibid., Jenß [Ra]ßmußenn i Hart och Jørgen Pederßenn [ibid.], Hendrich Jørgenßenn i Wilstrup och [Pede]r(?) Nielßenn ibid., Christenn Hanßenn [i Bra]mdrop och Madtz Laugeßenn ibid., att dee [i d]ag otte dage gaff deriß sogne och byemend, huer i deriß forordnit sogner och byer, loughlig warßell till deriß buopeelle imod winder att suare deellefougden paa Kongl. Maytz. weignne her i dagh. Huilche forskreffuene otte trofaste dannemend alle samdtregtelig wonde paa deriß gode trou och rette sandhed, att dee saae och hørde her i dag for domb stod /103r/ fornumstig mand Hanß Staffenßenn i Aldmind, Kongl. Maytz. deellefouget, som fremlagde, lod lesße och paaschreffue Erligh Welfornehme Johan Badenhaupt, høystbem:te Kongl. Maytz. slodtzschreffuer offuer Koldinghußleenn, hanß schrifftelig paamindelsße till bønderne om smørschylde, lydendiß: Efftersom Kongl. Maytz. naadigste breff och *missiue* ehr andkommenn, belangende slottet att *reparere*, och bønderniß landgielde och lenenß indkombst der till schall anduen[diß], huor for bønderne wdi Brusck herrit he[rwed(?)] aduariß och tillkiendegiffuiß, att de[e nu] strax yder och lauerer deriß lan[dgielde och] smør effter jordboggenn, som nu for... ..., saa det endeligenn strax vden f[orsøm]melße och indenn S. Hanß dag i det a[ller]sienniste wfeilbahr bliffuer ydt och l[auerit, saa] att Høistbem:te Kongl. Maytz. naadigste breff och befallingh wnderdanigste kand effterkommiß, och saa frembt nogen her wdi findiß nachlesßig och forsømmellig, haffuer dee der for tilbørligenn att stande till rette, och der forudenn same deriß landgielde smør med penge att betalle /103v/ effter denn priß och *taxt*, som seedwanlig werrit haffuer, huor effter dee haffuer dennom att rette, och att deellefougden dette lader lesße och paaschreffue, och der effter tage thingßuinde beschreffuenn, att iche nogen sig schall wndschylde, ey herom att werre aduaret och tilsagt. *Actum* Kolding den 24. *may anno* 1662. Johan Badenhaupt *mpp*. Huor effter for:ne Hanß Staffenßen Deellefouget war tingßuinde begierindiß. Heridtz varßell tilforn indført. (134)

[Hi]emmellet med opragt finger och eed Jørgen [Niel]ßenn i Eltang och Sackariaß Hannßenn ibid., [att d]ee i dag otte dage gaff Hanß Anderßenn [aff Bier]tt loughlig mundelig warßell her wed [tinge]tt imod domb att suare Hanß Christenßen [i Elt]angh och Anderß Hannßenn i Biert her i dag, [huor] offuer dee imod hannom fremlagde deriß schrifftelig indlegh, lydendiß: Giffuer wi wnderschreffuene Anderß Hanßen i Biert och Hanß Christennßenn aff Eltang Hannß Anderßenn i Bierte till sagh for 10 nød, som wi haffde sat offuer till Fynn till Anderß Korßebierig till greiß, huilche 10 nød Anderß Hanßennß 4 kør och en quey Mette S. Christenn Hanßennß, ochßaa 5 nød, /104r/ tuende øxßenn, enn suorthetaelmit och en suorststørnit, enn rød strinnchellet kue och tou suorstrimet queyer, huilche for:ne 10 nød Hanß Anderßenn aff Biert haffuer imod woriß willie och widschab haffuer taget hoß Anderß Korßebierig och sagde, hand wilde selge det wdi Oddennße, och oß det saa haffuer forkommet och bortsoldt vdenn woriß hiemell och minde, setter derfor i dag for fougden Jenß Høgh eller huem der sider vdi fougdenß sted, wdi ald domb och rette, om Hanß Anderßenn jou iche bør oß det att bet[alle] indenn 15 dage effter woriß willie och [minde(?)] eller der for att lide som wed bør, och [ehr] herpaa endelig domb begierindiß, och [beder, att] dette woriß kortte berettingh mo[tte] leßiß och paaschreffuiß och vdi dom[men] indføriß och oß igienn till hande stil[liß]. *Actum* Coldingh denn 6. *juni anno* 1662. Hanß Christenßenn egenn haandt. Dereffter irettelagde for:ne Hanß Christennßenn for:ne Anderß Korßebierigß schrifftelig kundschab, lydendiß: Kiendiß jeg wnderschreffuene, att aldt det kræ och queg, (som) Anderß Hanßen, Hanß Anderßenn i Bierte och Mette S. Christen /104v/ Hanßennß i Eltangh haffde i suenschenß tid hoß mig Anderß Hanßenn i Korßebierig, S. Christenn Hanßenß queg, nemblig wed saadan lyd: tuende øxßenn, enn suorthetaelmit och enn suorststørnit, enn rød strinchelet kue och tuinde

suortgrimmert queyer, Anderß Hanßenß queg war ochbaa 5 nød, menn huad lød det haffde, kommer ieg iche i hue, haffuer Hannß Anderßenn i for:ne Bierte bortdreffuen aff Korßebierig, huad hand haffuer giort aff samme queg, wed ieg iche, menß Hanß sagde [att] haffue soldt det i Oddenße, och huor [han]d kunde faae pennges derfor. Dette [beki]ender jeg Anderß Hanßenn. Korßebierig, [den] 16. *januari anno* 1661. Anderß Hanßen [Kor]ßebierig egenn haandt. Huilchet samme [ind]leg och kundschab, som her i dag for dom [ble]ff lest och paa-schreffuenn, i sig selffuer [wd]uisßer. Saa mødte ingenn till giensuar, huor for sagenn bleff opsat vdi sex wger.

(135)

Huilche forskreffuene otte trofaste dannemend alle samdregetelig wonde paa deriß gode trou och rette sandhed, att dee saae och hørde her i dag for domb stod Bertell Hanßenn i Horstrop, Bertell /105r/ Nielßenn i Tyffkier och Nielß Pederßen i Møßwraa, som wandt och kundgiorde wed eed med opragte finger effter *recessenn*, att dee den 3. *juni* sidstforleden war forsammet i Tyffkier offuer enn wenlig forlig imellom Christenn Raßmußenn i Tyffkier paa sin egen och søster Anne Suendß weigne och Hanß Jenßen Schreder *ibid.* paa sin egenn och høstrue Mette Anderßdatterß weigne paa enne, och Søffrinn Søffrinnßenn Broch *ibid.* paa denn andenn side, offueruerindiß paa Kongl. Maytz. weigne deellefougden Hanß Staffenn-[ßen], om det jord, for:ne Søffrinn Broch ehr fr... aff(?) det bunde buolligß jord, for:ne Hanß [Jenßen(?)] paa buor, imellom begge deriß jor[der(?)] effter schøde, winder och dombß indhold. Daa bleff dee saalediß forennet, att Søffrinn Søffrinnßenn schall beholde denn crongaard, hand paa buor, saa w[idd(?)] siønßmendenne hannom framolde fra [de] nordest hiørnestennger i for:ne Søffrin Brochß salßhuß och gandsche till gadenn i wester, huilchet jord ehr i bredelße lige for salßhußet 10“ allenn, och noget fra den vester ende 4“ allen effter siønßuindiß indhold, huor imod for:ne Christenn Raßmußen och hanß bem:te medarffuing schall haffue till /105v/ wedelag for forskreffuene støche jord till deriß bunde jord igienn, forudenn deriß rete maall, som ehr 11 gade(r), med en gad sex allenn, paa bredelße och 44 gader lang, med samme gad, tou allenn bret jord fra bem:te Søffrinn Brocheß tofftjord langß med syndersidenn wed deriß forskreffuene bundjord fra Søffrinn Søffrinßenß salßhuß, och i øster men (= mens, saa langt) samme tofft warer, och bleff der sat schiell och steenne imellom dennom langß op menß samme deriß jord sammelløbber, [hui]lchet forskreffuene mageschifft dee loffuit [paa] begge sider att holde och effterkome [wden] opdrag och schade i alle mader. Der [effter] fremstod for retten for:ne Christen [Raß]mußenn och Hanß Jenßen Schreder, saa [och] bem:te Søffrinn Søffrinßenn Broch, som i[haan]dtoug huer andre, forskreffuene [for]lig och mageschifft wryggelig att holde wed alle sin ord lige efftersom forskreffuit staar, och dermed dampet och død det ald, huiß iring och tuist dennom derom haffuer imellom werit, och ydermeere dennom tilforpleget med huer andre att leffue fredsommelig, heigne, gierde och frede deriß forskreffne jorder och toffte, /106r/ (med) huer andre paa begge sider wdenn schade som guode, erlig, opreigtig och trofaste naboer well eigner och andstaar, vdenn trette eller paa-talle i nogenn mader. Och stod Hanß Staffennßenn Deellefouget paa Kongl. (Maytz.) weigne till wedermolßting och samtychte dette forlig och mageschiff, efftersom det for cronnennß gaard ehr gauffnlig.

(136)

Hiemmet med opragt finger och eed Peder Michelßenn och Hanß Pederßenn i Wyff, att dee i dag maanit gaff Jenß Jepßen i Horstrop och hanß høstrue och datter loug[lig] warbell till deriß buopeell, item Lien[ne] Michelßdatter i Wyff och hindiß sønn [Mo]genß Pederßenn med deriß lauguerger ... och Madtz Anderßenn i Horstrop, hanß hø[st]rue Karinn Søffrinnß och hindiß datter M... Søffrinßdatter med deriß lauguerger louglig warbell till en huer deriß huß[e] och buopeell imod laugbod att suare ... Pederßenn i Wyff och Søffrinn Mogennßenn *ibid.*, som dee achter att giøre paa den bunde otting jorde paa Tyffkier march, (som) S. Nielß Pederßenn, sandmand i Horstrop, tilforne eyde.

(137)

For:ne otte dannemend alle wonde, att dee saae och hørde her i dag for domb stod /106v/ for:ne Larß Pederßenn paa sin egenn weigne och Søffrin Mogennßenn paa sin egen och sin broder Hanß Mogenßenß samt brodersønn Mogenß Pederßenß weigne, som hand ehr ret formønder for effter lougen, och i dag sit tridie ting louglig laugbød ald, huiß loder och arffueparter dennom arffuelig ehr tilfaldenn i denn bunde otting jorde paa Tyffkier march, lig-gendiß till dend halffue bundegaard i Horstrop, (som) S. Nielß Pederßenn paa buode, och det till fæderne och møderne slegt effter lougen, och warbell for:ne

(138)

[Hu]ilche forschreffuene otte trofaste danne[mend] alle samdregtelig wonde paa deriß gode [trou] och rette sandhed, att dee saae och hørde, (at) [her i] dag for domb stod for:ne Laß Pederßen [paa] sin egenn, och Søffrinn Mogenßen paa sin [ege]nn och sin broder Hanß Mogenßenß samt [bro]dersøn Mogenß Pederßenß weigne, och kiendtiß dennom schyldig och plegtig att werre bleffuenn Nielß Madtzenn i Schyggebierigh och Anderß Pederßenn Welling i Tyffkier 40 slete daller, huer daller till 32 schelling liubsk bereignit, som dee dennom(?) i redepenne wenlig londt och medforstracht haffuer, huilche for:ne 40 slet daller for:ne Laß /107r/ Pederßenn paa sin egenn, Søffrin Mogenßen paa sin egen och bem:te broder och brodersønß weignne tilforpleget dennom och deriß arffuinger erligenn och well att erlegge och till tache betalle for:ne Nielß Madtzenn och Anderß Pederßenn eller deriß arffuinger thill paaske forledenn war 20 aar, naar mand schriffuendiß worder 1682, wdenn schade och schadebløß i alle mader. Och till it fuldt wnderpandt och nøyachtig forsickering for for:ne penne, daa pandtsatte for:ne Laß Pederßen fra sig och sine arff[uinger] och bem:te Søffrin Morgenßenn fra sig, sin [bem:te(?)] broder och brodersøn och alle deriß ar[ffuinger] indtill for:ne Nielß Madtzenn, Anderß [Peder]ßenn och deriß arffuing(er) ald dee lod[er] och arffueparter, dee kunde haffue [wdi den] bunde otting jorde offuer ald Tyff[kier] schoff och march, och arffuelig tilfalden [er effter] S. Nielß Pederßenn i Horstrop, och till [den] halffue bundegaard, hand paa buode, tilliggendiß er, det werre sig ager och eng, schoff och march, woidt och tørt, fuorte och fellit, fischewand och feegangh, slett inntet vndtagenn, aff aldt det, som till same bunde ottinng leggendiß ehr, aff arildtz tid tilleget haffuer och hør och bør der till att legge /107v/ med rette inden(for) alle fiere marcheschiell, huilche forschreffuene arffueloder i bem:te otting jorde dee schall haffue, nyde, bruge och beholde for it fuldt och frit brugelige pandt wdi forschreffuene 20 aar och till dennd aff dette pandt bliffuer louglig indløst och frigiort, dog aarlig der aff at wdrede i den halff bundgaardß schyld i Horstrop, dend tillegger, 4 schipper haffre. Och bekiende for:ne Laß Pederßenn och Søffrinn Mogenßen, [att] samme bunde otting jorde war quit och [frit] for ald andenn pandt och gielt till denne [dag]h, och tilforpleget dennom och deriß [arff]uinger, det iche helder att maa pandtsete, [selge] eller affhende till nogenn andre, før [de] forschr. 20 aar forlobben er, och det [wda]ff dette pandt bliffuer louglig indløst och [frig]iort, och dennom deriß forschreffuene [pen]ge reigtig och well, den første penge med den sidste och denn sidste med den første, affbetald och fornøyet och (dette 'och' skal vist slettes?) bliffuer, schadißløß i alle maader, och haffuer same bunde otting jorde louglig laugbøden i trei ting effter tingbuindiß indhold, i dag tilforne wdsted for dette pandt, till federne och møderne slegt effter lougenn, /108r/ som findiß louglig warbell forgiffuen. Och stod dee samptelig med huer andre till wedermolßting, der dette winde gich beschr. (139)

Hanß Staffennßen i Aldmind, Kongl. Maytz. deellefouget, paa Jachob Lauridzen slotzfouget och ridefougdeß weignne fordret domb imod Hanß Hanßenn i Stenderup och Jørgen Pederßenn i Bierte, prestenß medhielper(e) i Eltang soggenn, effter opsettelße och bem:te Jachob Lauridzenß indleghs indhold, i dag sex wger, nemblig den 26. *aprimi*, indført, om nogen wschichelighed sig i El[tang] kierche schall haffue tildraget, som [hand] formeener, dee schulle haffue fordult [och(?)] bør der for att straffeß effter *reces[senn]*. Och war for:ne Hanß Staffennßenn nu i [dag] derom endelig domb begierendiß. [Saa] mødte for:ne Hanß Hanßenn och Jørgen [Pederßen] och dertill suaret indnu som tilfo[rne], att huiß wschichelighed, dee haffde fornomet nogenn tid i kierchenn att werre *pasceret*, haffuer dee deriß sogneprest, Her Nielß Nielßenn Bøgvad, tilkiendegiffuit, som hand iche helder schall fragaae, och hußfougden dennom iche heller i nogenn maader /108v/ andet schall kunde offuerbeuisße, huor for dee formeener dennom for tiltalle quit att werre. Med flere ord och talle dennom derom imellom faldt, daa effterdi iche for mig noget beuisligtgiøriß om nogen vschichelighed i bem:te kierche, tilmed att forschr. medhielperer berettiß att haffue giffuen deriß sogneprest tilkiende, huiß der *pasceret* ehr, widste fougden iche at tilfinde for:ne medhielperer noget der for at lide. (140)

Løffuerdagenn denn 14. juni anno 1662

Otte windißmend: Nielß Pederßenn i Møßwraa, Hanß Hanßenn i Stennderup, Tygge Jenßenn i Hersleff, Søffrin Simonßenn i Donnß, Ebbe Madtzenn i Hersleff Høyrup, Palle Olluffßenn ibid., Christenn Madtzenn i Starup och Hannß Jenßenn i Hersleff.

Hiemmellet med opragt finger och eed Nielß Knudtzenn i Farup och hanß broder Nielß Knudtzen ibid., att dee i dag otte dage gaff Ebbe Madtzenn i Høyrup louglig warbell till hanß buopeell imod domb att suare Karinn Nielßdatter, sin stibdatter, tien(en)diß i Fredrichßodde, och hindiß /109r/ lauguerge eller deriß fuldmegtig her i dagh. Huor offuer Jachob Madtzenn

Bollerhard(?), indwaaner i FredrichBodde, fremlagde en schrifttelig fuldmagt, lydendiß: Kien-diß jeg mig Peter Lauridtzenn, indwaaner wdi FredrichBodde, och hermed witterligt gjør, det ieg haffuer fuldmagt giffuit, saa och hermed fuldkommenn fuldmagt giffuer och tillader samt wenligenn ombeder min gode wenn och medborger, Erlig och Welagt mand Jachob Madtzenn Bollerhuod(?) paa min h[østrueß(?)] søsterß Karinn Nielßdatterß weigne [att] indfordre wdi mindelighed eller we... hindiß *patrimonium* effter medhaffuen... reigtig *fidimerit* wdschrifft aff Brusk [herridtz] tingbogh, bestaaende hoß Ebbe Madtz[en i Høy]rup, och der wwindenn att gjøre och [lade(?)] wed endelig dombß hendelße, dersom s[ame(?)] arffuepart ey anderlediß wdi mindelighed erlangeß eller bekommiß kand, huiß lough och rett medfører i alle maader, ligesom ieg selff eller for:ne Karinn Nielßdatter kunde personligenn werre tilstedde. Till bekræftelße haffuer ieg dette med min egen haand wnderschreffuit. *Actum* FredrichBodde /109v/ denn 13. *juni anno* 1662. Peter Lorntzenn(?) Bierg(?) *mpp*. Dereffter irettelagde forschreffuene wdschrifft aff tingboggenn, saa lydendiß: Brusk herrit, løffuerdagenn denn 9. *martij anno* 1639. Otte windißmend, som ehr: Peder Iffuerßenn i Møßwraa, Peder Olluffßenn ibid., Lauridtz Toridtzenn i Wilstrop, Iffuer Jenßenn ibid., Christenn Bull i Lildballe, Jep Hanßenn i Høystrup, Hanß Madtzenn och Nielß Pederßenn ibid. Sex høring: Anderß Pederßenn i [He]rsleff, Madtz Hanßenn ibid., Peder Huid i [Wil]strop, Anderß Pederßenn ibid., Hanß ...ßenn i Wyff, Mogennß Pederßen ibid. ... Pederßenn i Brend Wre paa hannß [søst]erß Anne Pederßdatterß børnn wegne [i Høy]rup, att Ebbe Madtenn och Anne ...ßdatter i Hersleff Høystrup, dee stod ... her i dag for tingh och loffuit for dennom och deriß arffuinger, att efftersom dee, nest Gudtz hielp, achter dennom i egteschab sammell, daa schall dee først giffue hindiß eldste datter Maren Jørgenßdater for hindiß fæderne arffue enn seng saa god som tyffue rix dlr. och en egekieste saa god som 6 slete daller, som nu er ferdig, /110r/ och om tou aarß tid her effter schall dee giffue hinde 20 slettedaller i redepenge, eller och giffue hindiß werge rindte aff penngenne, desligeste dee andre tou for:ne Anna Pederßdatterß børnn, nembliq Johann(e) Nielßdatter och Karenn Nielßdatter, beplichter for:ne Ebbe Madtzenn och Karenn Nielßdatterß moder Anna Pederßdatter dennom att holde for:ne tou pigerbørnn deriß nødtørfftig wnderholding med mad och øll, kleder och schoue, som forsuarligt er, till dee ehr 10 aar gammell, och dißemeddeller tid schall deri[ß] penge stande forudenn rindte, och naar [dee] 10 aar ehre forløbenne, schall for:ne Ebb[e Madtzen] och Anne Pederßdatter giffue samme b[ørnn] huer enn seng och enn kieste ligesaa god [som den] førsteß, saa och fiere faar, och huer [20 slettedaller] eller och enn billig rindte deraff, for[wden] schade i alle maader, och schall dee och [holde(?)] for:ne børnn wdi scholle till lerdomb vdi, efftersom deriß forseget breff och *con[tract]* omformelder, som her i dag for tingdomb ehr lest och paaschreffuit. Och nu stod for:ne Ebbe Madtzenn och for:ne børnn moder Anne Pederßdatter i Høystrup baade til wedermolstingh, och samtychte som forschreffuit staar. Att dette saalediß effter thingboggenn /110v/ er, ord fra ord, som forschreffuit staar, bekiender ieg wnderschreffuene med egen haand. *Actum* Colding Huß, denn 24. *martij anno* 1653. Jørgenn Seefeldt. Och fandtiß derpaa saalediß affschreffuenn: *Anno* 1661 denn 20. *martij* bleff Ib Jørgennßenn Mørch fornøyet och betald sinn høstrueß Johan(ne) Nielßdatterß andpart, hoffuitstoll och rindte, huorfore Ebbe Madtzenn och hanß arffuinger schall verre quitterit. Same tid berette Ebbe Madtzenn, [att] hand haffde affbetald Marinn Jørgenß[da]tter hindiß fæderne arffue, som hand ... dette breff till hinde haffde vdgiffuit [och] effter begiering her paateignit, huilchet [same(?)] wdschrifft, som her i dag for domb bleff [lest och] paaschreffuenn, i sig selffuer vduisßer. [Och] effter diß omstendigheder satte for:ne [Jach]ob Madtzenn Bollerhoed paa bem:te Karin [Niel]ßdatterß weigne vdi ald rette och formindte, (at) for:ne Ebbe Madtzenn burde forschr. wdloffuit penge, seng och kieste, som indnu till for:ne Karin Nielßdatter resterer aff hindiß *patrimonium*, att betalle med sinn effterstaaendiß rindte och paaløbende schadegield indenn 15 dage eller derfor lide namb i sinn buo och guodtz effter for- /111r/ ordeningenn, och war derpaa domb begierindiß. Saa mødte ingenn till giensuar, huorfor sagen bleff opsatt wdi sex wger. (141)

Huilche forschreffuene otte trofaste dannemend alle sandregtelig wonde paa deriß gode trou och rette sandhed, att dee saae och hørde her i dag for domb stod Jenß Jepßenn i Lildballe, Knud Terchelßenn ibid., Søffrin Nielßen i Bramdrop, Jørgenn Michelßenn, Jenß Jørgennßenn ibid. och Nielß Pederßenn i Møßvraae, som wandt och kundgiorde wed eed m[ed] opragt finger effter *recessenn*, att den ... *juni* sidstforledenn war dee med herr[ridtzfoug]denn, deellefougden och schriffuere[n till] siønn i Bierter till huer mandtz huß och [buolig], der att siöne och besichte, huad bygning [der war] satt paa stederne sidenn wfredtztid[en i] byenn daa bleff affbrøt, efftersom dee [der]till aff tinget ehr loughlig wdneffnde, off[uer]werendiß Erlig Welforne hme Mand Jachob Lauridtzenn Bech, slotzfouget paa Kolding Huß och ridefouget her i

herrit, som dennom paawiiste. Och befandtiß som effterfølger: Klauß Anderbenn hanß gierder om tofften och gaardenn war opreist, och fandtiß der i blant adscheellige nykløffuit egestaffuer. /111v/ Søffrinn Amderbenn bolßmand, paa hanß sted war satt enn hytte 6 fag aff rißeger och rißbøgger. Paa Karinn Laßkuonß sted war satt enn hytte 3 fag aff gammell och nytt adschiellige slagß tre, item war hindiß tofftægierde nylig giordt aff elle och heißell till gadenn. Nielß Anderbenn bolßmandß sted, derpaa war satt ett huß aff gamell tømmer vdenn it ny fortre. Jørgen Pederbenn, paa hanß gaardsted war sat 8 fagh [wd(?)]huß aff gammell tømmer, noch 4 fagh [aff(?)] enn hytte, hand sider wdi, aff rißbøgger [och] rißegger vdenn enn elle bielch. Paa ... Hanßenn Iffuerbenß sted war satt ... till enn hytte, hand vdi sider, aff gamell [adschiel]lige tre, noch enn hytte aff adschiellige ... rißbøger, esk och elle. Paa S. Nielß ...nß sted 4 fag aff adschiellige tømmer. [Paa] Jenß Staffenbenß sted 10 fag huß aff gammell tømmer. Paa Anderß Hanßen Mørcheß gaardtz sted 8 fag huß aff gammell tømmer, opsatt i tuinde støcher. Paa Peder Pederbenß sted opsatt 8 fag ladehuß aff gamell tømmer, dog stengerne mestendeell nysaffuit aff gammell bloche. Paa Hanß Hanßen Nebbelß gaard war opsatt 12 fag lade huß /112r/ aff gammell och nysaffuit tømmer, noch 8 fag salßhuß aff mestenn nysaffuit tømmer. Paa Iffuer Staf-fennbenn bolßmands sted war opsatt 5 fag huß aff gammell tømmer. Doritte S. Nielß Jenßen hindiß gaardtzsted war opsatt enn hytte 6 fag aff riß eger och bøgger vdenn 3 gammell stølper. Peder Hanßenn Mag <paa> hanß gaardtzsted fandtiß opreist enn hytte 5 fag aff riß eger och bøger. Paa Hanß Anderbenn Bundgaardtz sted war opsatt 8 fag huß aff gammell tømmer, noch w[ar] endeelß nykløffuit egestaffuer om h[anß] kaalgaardtzgierde. Pa Mette S. Ollu[ffß] bund-gaardtzsted war opsatt ladehuß ... aff gammell och ny tømmer, noch en ga... hytte aff adschiellige slags tre. Paa ... Hanßennß sted war opsatt 5 fag huß [aff ny och] gammell tømmer och 5 fag nedder(?) ..., som ingenn offuer ehr paa. Noch war ... 3 fag hytte paa denn gaardtzsted, (som) Jac[hob] Lauridtzenn Hußfouget i feste haffuer, <aff [bøge(?)]> vden en stølge aff eegh. Att saa i sandhed befinndiß, bad for:ne mend dennom Gud till hielper paa. Hiemmellet med opragt finger och eed Jørgenn Nielßenn i Eltang och Sachariaß Hanßenn ibid., att dee i dag otte dage gaff /112v/ forskreffuene Biertmend och buosetter louglic warßell for enn huer deriß buopeell imod dette siøn och detß affsigt at suare her i dag. Och stod Hanß Nebbell, Hanß Anderßen, Jørgen Pederbenn med flere till wedermolßting, der dette winde gich beschreffuenn. Dee Biertmend gienp. (142)

Noch hiemmellet forskreffuene warßellmend, att dee i dag otte dage gaff alle forschr. Biertmend och buosetter louglic warßell [mod] domb att suare Jachob Lauridzen Huß[foug]et her i dagh. Och deroffuer imod [dennom] irettelagde (han) sit schrifftelig indleg [saa lyden]diß: Efftersom ieg wnderschreffuene nest [forle]denn onßdag denn 11. *juni* haffuer ladet [siøne(?)] och see med herridtzfougden och sex mend [enn huer] mandtz huß och gaard i Nør Bierthe [och(?)] wiidere med deriß siønß affsigt er att be[fatte(?)], setter derfor i ald rette och formeener, att enn huer aff forskreffuene Bierte grander bør att forschaffe hiemell till huiß tømmer och staffuer och andet tre, dee dertill aff Kongl. Maytz. schoffue haffuer hoggen wforuist, eller och derfor att lide, som wed bør, efftersom dee iche haffuer enten lenßmandenß zeddell, och iche helder /113r/ schouffriderenn eller deellefougden dennom der aff haffuer noget wduist, menß for:ne samptelig Biertegranner selff hoggen wnge treer och andet, schoffuenn iche till ringe schade, och er herpaa enn retmesßig domb begierindiß aff herridtzfougden eller huem retten betiener. *Actum* Colding denn 14. *juni anno* 1662. Jachob Lauridtzenn. Saa war der iche nogen, som der till suaret, huorfor sagenn bleff opsatt vdi sex wger.

(143)

Huilche for:ne otte dannemend alle wonde, att dee saae och hørde her i dagh for domb s[tod] Tammiß Nielßenn, tienendiß Welb. To... Krabbe paa Høygaard, som ihaandt[oug] ... Jenßenn Kortßenn aff Meisßelling ... hannom till sin fuldmegtig paa hanß ... [weigne] att forlegge huiß seed, som er ført [fra hanß] bundegaardtz jord i Starup, (som) hanß for[mand] S. Madtz Jenßenn paa buode, och der ... fuldmagt ligesom hand selff personlig [till stede(?)] war i alle mader. Och stod for:ne Tammiß Nielßenn till wedermolßting, der dette winde gich beschreffuenn.

(144)

Her Jennß Jenßennß aff Hersleff hanß fuldmegtig Hanß Staffenbenn i Aldmind, deellefouget, begierde domb offuer Iffuer Nielßenn i Hersleff for kornn och andet, huiß hand hannom /113v/ plegtig ehr effter regennschabß bogß indhold och effter sin opsettelßiß formelding, i dag sex wger, som er den 3. *maij*, indført, formindte, (at) hand hannom burde att betalle inden 15 dage eller der for lide namb. Saa mødte Iffuer Nielßenn och sig erbød att wille

talle prestenß minde, om hand wilde haffue nogenn *respit* med hannom. Bleff tildømbt hannom at betalle indenn 15 dage. eller der for werre namb wndergiffuenn, effter forordeningenn.

(145)

[Ha]nß Hanßenn Nebbell i Biert fordrif domb ...d Marenn S. Bertell Hanßennß i Eltangh [effter] opsettelßiß indhold och den 3. *maij* [1662 ind]ført, som ehr denn forfaldenn rindte 158“(?) sletdlr., hunn hannom plegtig er [effter] trende sin wdgiffuene haandschrieffterß [indho]ld, it lydende paa 100 sldl., det andet [paa] ...0 d. 2 mk. och det tridie paa 20 sletdlr., [huilch]et(?) alle trei ehr *daterit* aar 1656 den ... may, huilche daa for domb bleff lest och paaschreffuenn, formindte hun burde forskreffne 30 sletdlr., som ehr den resterinde <rinte>, att betalle indenn 15 dage, eller derfor werre namb wndergiffuenn. Saa paa bem:te Maren S. Bertell Hanßennß weigne fremlagede Peder Raffn i Horstrop, herridtzschrieffuer, hindiß schriefftelig suar, lydendiß: Efftersom Hanß Hanßen /114r/ Nebbell i Biert haffuer mig wnder-schreffuene fattig enche wdi forfølgening for rindte aff nogenn penge, jeg ehr hannom schyldig efftersom haandschrieffterß indhold, saa er der imod mit kortte suar, att det nochsom ehr enhuer her i eignnen beuist min store nød, modgang och elendighed, ja indoch guodtz och formoffueß borttagelße, saauelsom woriß bundegaardtz ødelegelße, huilchet oß i forledenn feide wed landtzenß fiender och krigßfolchet er tilføyet, saa ieg fattige, bedrøffuede quinde ehr der offuer kommen till achterß, och f... ald rörinde guodtz och formoffue, som wel[l war(?)] saa god tilforne som nogenn fattig man[d ...] aff woriß stande, huor wdoffuer ieg ey [kunde(?)] komme till auffill eller biering wed min [och] min fattig wmøndig børnnß egenn hielp, [huorfor ieg(?)] haffuer kaldet woriß gieldenner och ... till boenn och hold enn reigtig schiff och ..., saa huiß, som ey med tilstand kunde bliff[ue ...], bleff tilsatt deriß gield i eigenndomit, [effter]som mig aldeelliß ingenn løßøre bleff effterlatt fra fienderniß berøffuening till gieldenß betalling i nogenn maader, huor iblant for:ne Hanß Nebbell haffuer ladet sin gield fordre, och iche helder daa imodsagt sinn betalling vdi eigendomet att søge efftersom schiffteß affsigtß indhold, her aff tinget vdsted /114v/ aar 1661 denn 4. *februari*, som hand baade haffuer faat loughlig kald och warßell for, och der forudenn personlig standenn till wedermolßting, der det gich beschr., formeener derfor, (at) bem:te Hanß Nebbell, som en gang haffuer ladet sig benøye, bør ochßaa nu dermed att werre tilfredtz, och jeg fattig enche quinde for hanß tiltalle quit att werre, efftersom ieg aldeelliß ingen formoffue eller løßøre haffuer, wndtagenn eigendommit, hannom med att betalle, huor wd aff hannom och aff herridtzfougden och wuuldig dan[nem]end kand wduisßeß saa meget som hanß [gie]ld(?) well kand forrendte, indtill hand i ... tidenn kand bliffue betald och det igienn ..., effterdi ieg och iche helder wden sider, [men ha]ffuer min ophold hoß minne fattige børnn [och de]riß gaard haffuer andtaget och begyndt [en rin]ge deell der till att auffle wed andre [gode] wannerß hielp och forstrechening till dets [fort(?)]settelße, som dee och inndnu sider i gield [for(?)], er derfor wenlig begierinde, (at) dette mit enfaaldig suar motte andseeß, lesßiß, paaschrieffuiß och indføriß i huiß, for retten der om affsigendiß worder, huilchet aff min kiere frende Peder Raffnn paa mine weigne fremlegiß, och som min betrote werge for mig der om att gaae i rette, huor till hannom och fuldmagt giffuiß. *Actum* Eltang den 14. *juli* /115r/ *Anno* 1662. M. N. D. Dernest fremlagde for:ne Peder Raffnn forskreffne schiffteß affsigtswinde, her aff tinget wdsted *anno* 1661 den 4. *februari*, som iblant anden widtløfftighed formelder Hanß Hanßenn Nebbellß fodring, som er 106 rixdlr. ringer 2 mk., som hand haffuer Marin Bertelß haandschrieffter paa. Daa efftersom der ey fandteß nogenn løßøre same gield med att afflegge, bleff hand tilsaat i sin betalling att søge vdi offuenn bem:te Marin S. Bertell Hanßennß eigenndombß andparter wdi forskreffuene d[er]iß(?) bundegaard i Eltangh effter loughlig paa [tinget(?)] medfart, och fandtiß der i boenn ey [huerchen] guodtz eller formoffue att registre [eller] wordere i nogenn maader. Med wii[dere] widtløfftighed, (som) same affsigt och ting[ßw]inde(?), som her i dag for domb bleff lest och [paaschreffuit], i sig selffuer wduisßer. Och nu for [retten] paa bem:te Marinn Bertelß weigne ... Peder Raffnn bem:te Hanß Nebbell, a[tt hand] wilde anname saa widt aff hindiß eigendomb, huiß penge, hun hannom plegtig ehr, dermed kand forrindteß, som hand aff wuuldig dannmend kand wduisßeß, effterdi hun fattige quinde ey haffuer andet hannom med at betalle, indtill det hannom igien kand fraløßeß aff hindiß børn eller arffuinger, formeener /115v/ och, (at) hand sig ey her udi kunde weigre, effterdi det och er saa got fornehen eigen-domb, som en erlig mand till betalling nochsom kand lade sig benøye med, och er bedrøffueligt, att det for armodß schyld hannom schulle tilbydeß, som hun ey haffuer werit selff aarsag till, menß aff landtzenß fiender och krigßfolchenß *ruiner*ing forwoldenn, formindte derfor, (at) bem:te Hanß Nebbell burde med eigendomit at lade sig benøye, som hand och iche helder hoß

hinde [ka]nd faae andet, som forberørt er, och hun [burde(?)] hanß tiltalle quit att werre. Med [flere] ord och talle dennom derom imellom [faldd(?)]. Daa effterdi for fougden irettelegiß ... affsigt, som Marenn S. Bertell Hanßenß i ... haffuer holdenn i sin buo den 29. *januari* 1661 [effter sin(?)] S. hoßbonde, och befindiß daa, (at) Hanß Nebel [for sin] forschreffne fordring er tilsat i eigendomet [sin be]talling att søge, efftersom der ingen løß[øre f]jandtiß till same gieltz afflegelße, huilchet hand [ey] helder haffuer imodstanden, der det for tinget bleff affsagt den 4. *februari* nest effter, widste hand (= fogden!) iche reter derom att kiende, ind bem:te Hannß Nebbell jou bør for forschr. 30 sldlr. rindtepenge med hoffuit *sumen* att haffue indwisbening i bem:te Maren S. Bertell Hanßenß bundeguodtz och eigendomb, saa wiidt hanß forschreffuene penge aarlig kand forrindte, indtill det hannom igien loughigenn fraløßeß. (146)

/116r/ **Løffuerdagenn denn 21. juni anno 1662.**

Otte windißmend: Jenß Jepßenn i Lild Balle, Nielß Pederßenn i Møßwraa, Bertell Nielßenn i Tyffkier, Bertell Hanßenn i Horstrop, Joen Jepßenn i Hersleff, Christen Raßmußenn i Tyffkier, Hanß Hanßenn i Stennderup och Hanß Hanßenn Nebbell i Bierte.

Hiemmellet med opragte finger och eed ... Lauridtzen i Bramdrop (och) Søffrinn Christißen] ibid., att dee i dag otte dage gaff Søff[rinn] Marquarßenn Møller i Maltmøllen w[ed Colding]huß lauglig warbell till hanß buop[eel imod(?)] siøn paa aastedenn och siønß affsigt [att suare(?)] Jachob Lauridtzen, slotzfouget paa [Coldinghuß], eller hanß fuldmegtig paa Kongl. Maytz. weigne] her i dagh. (147)

Huilche for:ne otte dannemend alle wonde, [att] dee saae och hørde her i dag for domb stod Laß Madtzenn i Hartte, Jenß Nielßenn ibid., Jenß Raßmußenn ibid. och Jep Tueßenn i Eistrop, att dee paa tidßdag sidst forledenn var till siøn till Søffrinn Møllerß tofftgieerde, huilchenn fandtiß gierdt och opreiste med elle staffuer och gierdstell lige fra hanß /116v/ huß <och> i synder op till kaalgaardenne, och siden fra kaalgaardene igien och i øster till broen, och dereffter fra denn fierekandt damb op till hanß huß igienn. Och siøntiß dennom, (at) en part aff same staffuer och gierde war sat i aar och enn part wdi forgangenn aar. Effter diß leighighed satte Hanß Staffenßen i Aldmind, deellefouget, i ald rette paa slotzfougdenß weigne och formindte, (at) for:ne Søffrinn Møller burde att forschaffe sig hiemmel till forschreffuene gierdbell och staffuer, (som) hand [paa] forschr. jord haffuer opreist vdi gierde, [effter]som hand inttet haffuer begiert dertill [att] foruisßeß och derfor iche heller er foruist [noget(?)], som Kongl. Maytz.(s) wnderschoff och wildbane [paa hanß(?) we]igne forhoggeß. Dernest huad magt [och hu]eß forloff, hand haffuer till att indgier[de och] bruge aff Kongl. Maytz. jord wed slotet, [som ha]nnom <eller møllen> inttet wedkommer, och iligemaader [det att forsch]affe(?), eller <och> for baade tuinde poster att [bøde] och stande till rette, som wed bør. Effter slig beschaffenhed war for:ne Hanß Staffensenn domb begierendiß. Saa mødte for:ne Søffrinn Møller och der imod irettelagde sit schriftelig suar, lydendiß: Efftersom iegh wnderschreffuene i dag er indsteffnit imod siøn att suare, daa er dette mit kortte suar, att efftersom woriß gunstig hußfoget /117r/ lader siøne it støche kroget tre wed møllenn, saa och min kaalgaardtz gierde aff ellstaffuer och riß, och denn ringe gierde om mølletoft(en), som tilforne haffuer werit dee Siest mendß slotzgierder, ochbaa haffuer Anderß Madtzenn befallet mig, efftersom hand enn aff slottenß lycher haffuer ladet saae, att ieg om wed møllenn schulle heigne, att hanß korn kunde haffue fred, och huem derpaa tuistet schulle giffue hannom derfor loughig warbell. Tilmed weed ieg iche mig att haffue forseet, att ieg saawelsom an[dre] borger vdi Koldingh kiøber staffuer och [rii]ß aff huem, der haffuer att selge, enten i ... eller i Koldinghuß leenn, och nu allein[est forbyder(?)] min denn ringe gierde aff smaa elle[staffuer] och riß, och alle dee andre store g[ierder(?)] med store egestaffuer wdi forbig[aar, menß] mig fattig mand med trettiß paa-før[elße] sueckiß och iche kand offuerkomme [at for]bygge Kongl. Maytz. mølle, efftersom [ieg iche] i ringeste mader maa nyde eller haffue noget wed møllenn, att den kand forbygeß med, att kiøbe hoß nogenn her vdi Coldinghuß leen, som nu kand erfariß, menß haffuer derfor motte kiøbt mig trei huße och andet tømmer i Holstenn att sette paa slottenß møllested, och iche inddaa kand nyde fred for trettiß /117v/ paaførelße, att ieg møllenn kand ferdig byge, ...nen till bedste, tillmed schall hußfougedenn iche beuisße, att toffttenß gierde staaar nogenn for ner eller wiidere wd, ind som min formand dend effter Kongl. Maytz. breff haffuer haftt och nødt med fred, och ieg effter samme haffde det att haffue fest och det med breffuene att beuisße, ehr derfor aff fougden, eller huem der sider i hanß sted, (begierendiß), att dette korte suar motte leßiß, paaschriffuiß och [ind]føreß for rettenn. Slottenß Mølle, den ... *juni anno* 1662. Søffrin Marchußen, eghandt. [Huil]chet same suar, som her i dag for domb [bleff] lest och paaschreffuen, i sig selffuer vd[uiser]. Daa for tilfaldß schyld bleff [sagen] opsatt vdi sex

wger.
(148)

[Hiemme]llet med opragt finger och eed Jenß ...nn i Bramdrop och Hanß Pederßenn ibid., [att d]ee i dag maanit gaff Hanß Jepßenn i [Bram]drop och Iffuer Nielßenn loughlig warbell till deriß buopeell imod deelle att suare Jørgenn Michelßenn och Søffrinn Nielßenn her i dag, huor offuer dee i dag det fierde ting dennom sag giffuer for deriß andpart korntiende, (som) dennom wdi aar tilkomer at lauere, nemlig Hanß Jepßenn 2 fierdingcar roug (och) 2“ f.car biug och Iffuer Nielßenn 2 fierdingcar biug, /118r/ och efftersom dee det icke haffuer ydt effter offte paamindelße, war hand deelle offuer dennom begierende. Med beuilling opsatt vdi otte dage.

(149)

Her Jenß Jenßenn i Hersleff fodrit domb offuer Anderß Hanßenn Mørch i Bierte och hanß broder Hanß Hanßenn for 8 sletdlr. 4 sk., (som) deriß fader S. Hanß Anderßenn hannom schyldig bleff paa en graahuet kue, hand hannom affkiøbte, effter sin regenschabß bogh, och effter sin opsettelßiß indhold i dagh sex wger, som er den 10. may, indfør[t, och] formindte indnu som tilforne, (at) dee ha[nnom] burde att betalle inden 15 dage, eller [der]for haffue namb i den S. mandtz bu[o, som] dee besider wschiff effter forordn[ingen. Saa] mødte for:ne Anderß Hanßenn och d[er imod] irettelagde sit schrifftelig suar, ly[dendiß]: Efftersom Her Jenß Jenßenn i Hersleff [mig] wunderschreffuene tiltaller for nog[en pen]ge, hand forgiffuer minn S. fader [Hanß] Anderßenn schulle werre hannom plegtig bleffuenn effter hanß tegnebogß indhold, saa er dertill mit korte suar, och wed min høyeste eed beretter mig ey at werre beuist, det min S. fader hannom noget schyldig /118v/ er(?), ey paatuffliß, (at) dersom hand bekom nogen kør aff bem:te Her Jenß, hand hannom io och derfor betalde, formeener mig derfor quit att werre, effterdi min S. faderß beuiß ey fremleggiß, tilmed hanß haand(skrift = gældsbevis) iche helder findiß wnderschreffuenn i bem:te Her Jenß tegnebog, huorudi hand kand schriffue, huiß hannom selff gott siønniß. Er begierindiß, att dette mit korte suar motte lesßiß, paaschriffuiß och indføriß vdi huiß herridtzfougden her [om] dømmer och affsiger. *Actum* Bierte den ... *juni anno* 1662. Anderß Hanßen Mørch eghaand. [Huor] imod Her Jenß hannom tilspurde, om hand [wilde(?)] beneigte, hanß S. fader ey ehr hannom [de beschr]effne(?) penge plegtig, huortill Anderß [Hanßenn] suaret, att hand iche widste deraff at [... i] nogen maader. Och ydermeere bekrefftet [...] Her Jenß wed sin høyeste eed, siell [och sa]llighed, att hanß bem:te S. fader bleff [hannom] forskreffuene penge plegtig for enn gra[huet] kue, hand hannom affkiøbte, som hand iche betald dennd ringeste schilling aff i nogen mader, det bød hand sig Gud till hielper paa, forminte derfor hannom ochsaa burde sin betalling att tilstilliß som forschr. staar, och war derom nu i dag endelig domb begierendiß. Huor offuer dee bød dennom i rette paa bege sider. Med flere ord och talle dennom derom imellom war. /119r/ Daa effterdi for mig i rettelegiß Her Jenß Jenßenß regenschabß bogh, som formelder S. Hanß Anderßen Mørch i Bierte at werre bem:te Her Jenß schyldig bleffuenn paa en kue, hand hannom affkiøbte, 8 dlr. 4 sk., som hand och for retten wed høyeste ed bekreffter indnu at werre wbetald, widste fougden iche retter derom att kiende, ind bem:te S. Hanß Anderßenß børn och arffuing jou bør forschr. penge at betalle inden 15 dage, eller der for haffue namb i deriß buo och guodtz.

(150)

Borgemester Simon Anderßenn i Kolding och Søffrin Danschenn, borger och indwaaner ibid., eschet och begierde domb paa deriß egenne och med*interessedendis* weigne effter S. Iffuer Jachobßenn, for:ne borger och indwaaner i Colding, paa d[enn] enne, offuer effterschreffuene her i Br[usk herred(?)], som ehr denn S. mand plegtig effter h[aandschriff]ter och regenschabß bogh, paa denn an[den side], effter deriß indleg och opsettelßiß in[dhold, her] i dag sex wger, nemblig den 10. <maj> ind[ført]. Och effter samme indleg irettelagde d[eriß] haandschriffter, nemblig S. Nielß Tueßen[ß och] S. Jørgen Pederßenß i Møßwraa, S. Ebb[e Nielßennß] i Høyrup, Peder Olluffßenß ibid., Hanß Christenßenß i Eltangh, S. Jenß Søffrinßenß i Hersleff, S. Jenß Poffuelßenn och Jep Poffuelßenß i Møßwraa, S. Hanß Bulß i Hersleff, S. Peder Hanßenn i Eltang, S. Nielß Nielßenß i Møßwraa, S. Olluff Pederßenß ibid., Nielß Pederßen ibid. /120v/ hanß opdragelße breff Mette Olluff Raffnß i Bierterre for londte penge, huilche haandschriffter fandtiß med *sumer* och *datum* som i opsettelßen er meldet, noch fremlagdeß S. Søffrin Madtzenn i Eltang hanß haandschriff paa 55 sldlr., *daterit* denn 22. *februari anno* 1654, item bem:te S. Iffuer Jachobßenß regenschabß bogh, som med alle forskreffuene haandschriffter her i dag for domb bleff lest och paaschreffuen, huilchet dee och i dennom selffuer wiider wduisßer. Och effter diß leiglihed war dee nu i dag [ende]lig domb

begieren-diß, och formindte indnu [som] tilforne, att forskreffuene bør deriß [haand]-schriffter att betalle och hiemløbe, och [dee, so]m ere wed døden affgangenn, daa deriß [arffuin]ger och dennom, som gaardenne effter [dennom] haffuer andtaget, bør det att effter-[komm]e indenn 15 dage, eller der for en [huer(?)] att lide namb i deriß buo och guodtz [effte]r forordningenn. Saa mødte Hanß Staffenßenn i Aldmind paa S. Søffrin Madtzenß høstrueß weigne och irettelagde itt wedersigelßeß winde, her aff tinget vdsted denn 1. *martij* sidst forledenn, indholdendiß, att hun haffuer ladet registre den 26. *februari* huiß ringe guodtz, hun /120r/ haffde beholden fra denne feide tid vdi en hytte, (som) paa deriß affbrendte gaard var opsatt, huilchet ringe guodtz sig iche høyre haffuer bedraget ind 5 sldlr. 1 mk. 5 sk., som aff gielderne bleff beuilget, (at) fougder och schriffueren bekom for deriß wmag till same registrering, och gieldenne sig der imod kand beløbe 110 sldlr. 1 mk. 2(?) sk., och efftersom hun ey haffde beholden noget fra fienderniß berøffuelße, haffuer hun wedersagt arffue och giæld effter same tingßwindiß in(d)hold, som her i dag for do[mb] bleff lest och paaschreffuen, formindte d[er-for], hun burde for forskreffuene tiltalle [quit] att werre, huortill for:ne borgemester [Simon] Anderßenn och Søffrinn Dansken suared, [att] effterdi hun haffuer andtagen sig der[iß for]schreffne gaard i Eltang att beboe och [nyde(?)], tilmed med same wedersigelße w[ar(?)] loughlig omgaetß, att det bør nogen ... att haffue, effterdi hun haffuer giort [sig(?)] boen och guodtzet nøttig effter S. hoßbond[eß] død saa langsommelig tid, till forskr. registrering holdtiß, som ellerß burdt att werre giort paa rette trøndigßdag effter lougenn, formeener derfor, hun bør sin bem:te hoßbondß giæld at betalle som for(ne) er rørt. /120v/ Dernest fremkom S. Jep Poffuelßen aff Møßwraa, hanß effterleffuersche hendiß hosbond, och paa hendiß weigne Tomiß Lauridtzen fremlagde schiffteß affsigt effter bem:te S. Jep Poffuellßenn, her aff tinget udsted aar 1661 den 19. *januari*, som indholder, att der den 16. *dito* nest tilforne ehr holden schifft i boenn och wdlagt till en huer giældener och *creditorer* for deriß giæld effter boenß tilstannde, huilchet same affsigt, som her i dag [for] domb (er) lest och paaschreffuen, i sig selffuer [wiid]ere wduisßer, formindte derhoß hanß [bem:te(?)] høstrue burde for deriß tiltalle [quitt] att werre, effterdi der ehr giffuenn [loughlig(?)] kald och warsell for same schifft och [daa(?)] befandtiß ey nogen paa deriß veigne [att ha]ffue(?) kræffuit, huor till for:ne Borger-[mester] Simon Anderßen och Søffrin Danschen suaret, [att hu]n(?) och haffuer giort sig hendiß S. hosbondß [buo] och guodtz nøttig och mueligt forkommen(?) och forrycht mestendeell deraff, før ind hun holdt schifft, tilmed iche heller dee haffuer bekomen nogen mundelig warßell dertill att suare, formindte derfor, att hun burde sin forskr. S. hosbondß haandschrieff att betalle, som forskreffuit staar. /121r/ Iligemaader mødte Tygge Jenßen i Hersleff och formindte, att huiß dee fordrit, hanß S. fader Jenß Søffrinnßenn schulle werre plegtig effter bem:te S. Iffuer Jachobßenß indhold aff hanß regenschabs bog, ehr well igien betald med andre ware, och hand och hanß medarffuing ey burde noget der aff att betalle, effterdi hanß S. faderß beuiß ey der hoß findiß, huad sig haandschriefftenn andlanger, formindte hand well rindtenn att werre aarlig afflagt, daa haffuer hanß sydschind och medarffuing ey der for bekomet kald och warßell, dog huad ... *proquota* der aff kand belange, schall det ... bliffue got med, alligeuell hand aldeel[liß intet(?)] bekom effter sin S. fader, menß andtoug [den] for-wust och affbrendt gaard, som haff[de stan]denn i lang tid ødde, formindte sig der[for] for wiider tiltalle quit att werre. [Saa mødte(?)] bem:te borgemester Simon Anderßen och [Søffrin] Danskenn, (som) formindte, att effterdi hand ... sin S. faderß gaard och for sine andre ... nyder dennd effter hannom, det hand derfor burde hanß giæld att betalle efftrer haandschrieff och regenschabß bog, som aldt ehr vbetald, eller der for lide som forskreffuit staar. Nielß Pederßenn i Møßwraa suaret sig aldeelliß inttet att werre S. Iffuer Jachob- /121v/ ßenn plegtig i nogen mader, enten for sig selff eller <aff> forlofft, menß hanß haandschrieff formeldet om nogenn penge och giæld, jeg hand(?) haffde opdragen och affstanden for S. Iffuer Jachobßenn, som hand och bekom sinn fulde nøye och betalling for, saa ey schall beuißeß, (at) hand bekom nogen schade derpaa, ia ind iche for en schilling, formindte sig derfor for tiltalle quit att werre. Noch mødte Jenß Hanßenn i Møßwraa paa sin høstrue [Kie]rsten Jørgenß weigne, suarett, att huiß hanß [for]mand S. Jørgen Pederßen war Iffuer Ja[chob]ßen plegtig, scheede der wdsatt for, der [schifft] holdtiß effter dend S. mand, forminte [hanß bem:]te høstrue derfor for tiltalle quit att [werre]. Med flere ord och talle dennom derom [imello]m faldt, daa effterdi for foug-denn [irette]leggiß S. Nielß Tueßenß haandschrieffter [i Bier]te, S. Jørgen Pederßennß i Bierte, S. [Jørge]n Pederßenn i Møßwraa, S. Ebbe Nielßenß [i Hø]yrup, S. Hanß Bulß i Hersleff, S. Peder Hanßenß i Eltang, S. Nielß Nielßennß i Møßwraa, S. Peder Olluffßenß ibid. och S. Jenß och Jep Poffuelsønerß ibid. paa huiß penge, dee ehr S. Iffuer Jachobßenn plegtig, efftersom forberørt ehr, widste hand iche retter derom att kiende, ind deriß /122r/ arffuinger jou bør

forschreffne haandschrieffter och gieldd med diß rindte att betalle, en huer med sinn *proquota*, som dee med rette der aff kannnd tilkomme, inden 15 dage, eller derfor haffue namb i deriß buo och guodtz effter forordningen. Iligemaader bør Peder Olluffßenn i Høyrup och Hanß Christennßenn i Eltang deriß fremlagde haandschrieffter och deß rindte att betalle inden 15 dage eller derfor werre namb vndergiffuen. Huad sig Tygge Jenßenn i Hersleff andlanger, som søgeß for sin S. faderß gieldd, widste hand iche at tilfinde wiidere att betalle i[nd] sinn andpart, (som) hand med sine sødschind der[for] kand tilkomme, som hand och haffuer at [betalle], eller effter 15 dageß forløb werre namb [vnder]giffuenn. Belangende S. Søffrin Madtz[enß] haandschriefft i Eltangh, widste ieg iche a[tt dømme] hanß høstrue och arffuing att betalle, e[fftersom] med tingbuinde beuißeß, att hun haff[uer wede]rsagt arffue och gieldd effter hindiß be[m:te] S. hosbonde. Det som fordriß aff Ni[elß] Pederßennß i Møßwraa effter it op[dragß(?)] breff, som tilholder att haffue enn gieldd, nemlig 8“ sldr., opdragenn for Iffuer Jachobßenn, som hand vilde werre hannom stendig och holde hannom vdennd schade, widste hand iche att tildømme hannom att betalle, effterdi iche /122v/ beuißeß dennd S. mand nogenn schade der aff att haffue bekommit, och effter regenschabsbog widste hand iche imod *recessenn* att kunde tildømme nogenn at betalle noget, effterdi iche nogen beuiß derhoß fremlegeß. (151)

Løffuerdagenn denn 28. juni anno 1662.

Otte windißmænd: Nielß Pederßenn i Møßwraa, Joen Laßenn i Nebbell, Michell Jenßenn i Wyff, [Søff]rin Simonßen i Donß, [Mich]jell Nielßen i Tyffkier, [Peder] Olluffßen i Høyrup, [Hanß(?)] Madtzenn i Hersleff, [Poffue]ll Nielßen i Horstrup.

Sex Høring: Christen Raßmußen i Tyffkier, Laß Jenßen i Hersleff, Peder Iffuerßen i Starup, Madtz Poffuellßen i Horstrup, Hanß Iffuerßenn ibid. och Joen Jepßen i Hersleff.

[Herr]idtz warßell afhiemmellet wed eed med [opra]gte finger effter *recessenn* som følger: [Jørg]enn Nielßen i Eltang och Sackariaß Hanßen [ibid.(?)], Jep Tueßenn i Eistrop och Jep Anderßenn i ..., Christenn Madtzenn i Starup och Knud Tomßen ibid., Peder Jørgenßenn i Wyff och Madtz Knudtzen ibid., Hanß Laßenn i Donß och Lauridtz Anderßenn ibid., Hanß Jenßenn i Hersleff och Peder Søffrinßenn ibid., Peder Nielßenn i Wilstrop och Madtz Madtzenn ibid., Jenß Nielßen i Bramdrop och Hanß Jesßenn ibid., att dee i dag otte /123r/ dage gaff deriß sogne och bymænd, huer i deriß sogner och byer dee ehr tilforordnet, till en huer deriß buopeell imod winder att suare Hanß Staffenßenn Deellefouget paa Kongl. Maytz. weigne her i dagh.

(152)

For:ne otte dannemænd alle wonde, att dee saae och hørde, her i dag for domb stod bem:te Hanß Staffenßenn i Aldmind, deellefouget, saauelsom hand tou ting nest tilforne giort haffuer, och paa Kongl. Maytr. weigne forlagde ald, huiß wlouglic sed, som war ført i dee ødegaarde[s] jord her i Brusk herrit, huad helder dee t[il]hør kongenn eller bondenn, och forbød nog[en] der aff att tage eller bortføre wnder [it fuldt] tyffrann, huor effter hand var tingß [domb] begierendiß.

(153)

Hiemmellet med opragt finger och eed ... Jenßenn i Hersleff och Peder Søffrin[ßenn ...], att dee i dag 3 wger gaff Peder Olluffß[enn i] Høyrup louglic warßell till Hanß buope[ell] att suare sin broder Ebbe Olluffßenn her [i dag]. For:ne Ebbe Olluffßen stod och her i dag for domb sit tridie samfulde ting och forlagde, huiß seed hanß broder Peder Olluffßenn haffde saaed i det bundejord paa Høyrup march, hand hannom haffde pandtsatt for penge, hand hannom plegtig ehr effter sinn /123v/ derpaa wdgiffuene haandschriefftiß indhold, (och) forbød hannom detß affgrøde att afføre vnder it fuldt tyffrann. Och stod for:ne Peder Olluffßenn till wedermolsting, der dette winde gich (beschreffuen). (154)

Hiemmellet med opragt finger och eed Hanß Christennßenn och Jørgenn Christenßenn i Donß, att dee i dag 3 wger gaff Iffuer Hanßenn i Aldmind louglic warßell till hannß buopeell imod forlegelße winde att suare Peder Knud[tz]enn her i dagh.

(155)

[Pe]der Knudtzen fremstod och iligemaader [stod sit] tridie samfulde ting, forlagde huiß seed ... Iffuer Hanßenn haffuer ført i dennd [hospit]alß gaard, hand paabuor och i feste haffuer, [wdenn] ald hiemnell och minde, och forbød han[nom] det att afføre eller afføre lade vnder [it fuldt] ran. Och stod for:ne Iffuer Hanßen [till] wedermolsting, der dette winde gich [besch]reffuen.

(156)

Hiemmellet med opragte finger och eed Jenß Nielßenn och Hanß Jeßenn i Bramdrop, att

dee i dagh otte dage gaff Hanß Marquorßen, raadmand i Kolding, loughlig warßerll till hanß buopeell imod winder att suare Jachob Lauridtzenn Slotzfouget her i dag.
(157)

Huilche forschreffuene otte trofaste danne- /124r/ mend alle wonde, att dee saae och hørde, her i dag for domb stod Jørgenn Michelßenn i Bramdrop, Jenß Jørgenßenn, Søffrinn Nielßenn, Christenn Hanßenn och Hanß Hanßen Tordtzen ibid., som wandt och kundgiorde wed eed med opragte finger effter *recessenn*, att det ehr dennom i Gudtz sandhed fuldt witterligt, att dennd cronngaard i Bramdrop, (som) Madtz Ferup nu vdi buor, bleff meget forargett imeddellertid Hanß Marquorßenn Raadmand dennd i feste haffde, effter som der ey nogen tid war nogen wed samme gaard, som dend wilde forbedre, iche helder till dennd bleff plouget eller saa[ed,] förinnd nu Madtz Ferup fich den i feste, s... ... i tou aar, menß bem:te Hanß Marquorß[enn lod(?)] høyet auffle till dennd forschr. tuende a[ar, som(?)] hand haffuer ladet føre aff marchenn s... entenn kom till byenn eller gaarden i ... maader. Och wandt for:ne Jørgen Mi[chelßenn,] att Hanß Marquorßenn haffuer ladet hiem[føre] i sin gaard i Kolding aff forschr. gaardtz høe Det bad hand sig Gud till hielper paa.
(158)

Hiemmellet med opragte finger och eed Fredrich Nielßenn och Søffrin Nielßenn i Horstrop, att dee i dag otte dage gaff Madtz Anderßenn i Horstrop loughlig warßell /124v/ till hanß buopeell imod winder och beskylding att suare Bertell [Han]ßenn ibid. her i dagh. Huilche for:ne otte dannemend alle wonde, att dee saae och hørde, herr i dag for domb stod Doritte Laßeß i Horstrop, Marin Hanßdater och Hanß Bertelßenn ibid., som wandt och kundgiorde, att det er dennom i Gudtz sandhed fuld witterligt, (at de) hørde och paasaae den 14. *juni* sidst forledenn, der Bertell Hansenß [bør]nn och folch war wdenn hanß port att [sam-]melschøffle dennd flod och dynd, som ganger [aff] hanß gaard for sin haffgierde paa gaden. [Daa] kom for:ne Madtz Anderßenn wd till [denno]m och sagde, det war i hanß gordtz lied, [dee d]jet toug, huor offuer dee kom i nogenn [schiel]deri der om, aff huilchenn allarm for:ne [Bert]jell Hanßenß høstrue kom vd i sin haffue [med] barnet i armen och spurde huad paa ferde [war], och der hun fornamb, att det war om forschreffne møgh, sagde hun, att det kom iche hannom wed, efftersom paa dend sted war aldrig enten gierde eller lied, och hindiß S. fader det aldtid for dennom haffuer nødt, effterdi det findiß for deriß grund, och tilmed er deriß flod aff /125r/ deriß gaard paa same sted sammelleß, huortill Madtz Anderßenn igiensuaret, att hunn løy som en hore, och samme lied och gierde schulle staae, som det daa stod, imen der war en kiødsaffue paa hannom, och ydermeere sagde till børnenn, kandsche I wille nu tage dette bort, som Ederß fader, den tyff, tog treet, det dieffuellenn fare i Eder, I tyffvnger. Och saa aag hand same dynd och møg bortt. Det bad dee dennom Gud till hielper paa. Saa fremlagde for:ne Bertell Hanßenn [sin(?)] hiemmelzeddell paa itre, Bertell Han[ßenn] haffde taget och laae wed denn bunde-[gaard] i Horstrop, (som) S. Nielß Pederßen paa buod[e], [huilchet(?)] den S. mandtz broder Laß Pederßen ... hiemmellet och tilstod effter same zed[dellß] wiider indhold, som her i dag for dom[b bleff] lest och paaschreffuen. Saa fremkom [for:ne] Madtz Anderßenn och der till suaret, a[tt hand] ey saa haffuer sagt, som dee omwinder, [och] iche helder hand <weed>, for:ne Bertell Hanßenn, ha[nß] høstrue eller børnn noget att beschylde eller noget werligt dennom att paasige, andit end det som erligt och tilbørligt er, och som erlig trofaste nabuor vell eigner och andstaar i alle maader. Och huad sig /125v/ det dynd andgaar, effterdi hand aff grander och nabuor fornemmer att høre till Bertell Hanßenß gaard, schall hand och det hereffter wdenn hinder och forfang werre følgachtige, och det tre, hand haffuer hiemellzeddell paa, schall hand och beholde <och> naar hannom løster att affhinde vdenn forhindring, och derfor ombad bem:te Bertell Hanßenn, att hand wilde lade same sag falde och ey paaføre hannom fattige mand wiider trette, huilchet for:ne Bertell Hanßen for gotfolchiß forbøn och [lod det] derwed forbliffue, och toug huer andre [i haa]nd och bleff venlig och vell forligt, dog [derßo]m nogen paa Kongl. Maytz. weigne wilde [haff]ue noget der i att sige, schall for:ne Madtz [Ander]ßenn suare dertill. Och stod dee begge [med hu]er andre till wedermolsting, der dette [winde] gich beschreffuenn. Hußfougden gienp.
(159)

[Jach]ob Lauridtzen Hußfouget satte i rette [imo]d dee Eltang sognemend, att effterdi dee [ic]he haffde ydt deriß andpart korntiende till kierchenn i rette tide, om dee iche derfor haffuer deriß feste forbrutt. Saa mødte ingenn till giensuar, hvor for sagenn bleff opsatt vdi sex vger.

(160)

Huilche forschreffuene otte trofaste dannemend alle samdregetelig wonde paa /126r/

deriþ gode trou och rette sandhed, att dee saae och hørde, her i dag for domb stod Christen Hanßenn Haard, barnefød i Starup, som fremlagde, lod lesþe och paaschreffue Peder Iffuerßenn i Starup hanß *obligation* paa 101 sletdlr., lydendiþ: Kiendiþ ieg mig Peder Iffuerßenn i Starup och giør for alle witterligt i dette mit obne breff, att ieg aff rett witterlig giæld schyldig att werre Christenn Hanßenn Haard it hundrede och enn sletdlr., huer daller beregnet till 64 schilling dansche, som hand mig aff enn wenlig laan la(a)ndt och medforstracht haffuer, huilche for:ne 101 slet dlr. jeg forskreffuene Peder Iffuerß[enn] haffuer for mig och mine arffuinger, en for [alle] eller alle for enn, redelig och well at [betale] forskreffuene Christenn Hanßenn Haard [eller] hanß arffuinger till efterschreffne *ter[miner]*, nemblig denn første nu till *Martini* [først]kommendiþ 30 sletdlr., denn anden *ter[min till] Martini* dernest effter 1663 40 sldlr., [och (?)] restenn, som ehr denn sidste *termin*, 31[sletdlr.] till nestpaafølgendetermin *Martini* [nest] effter, naar mand shcriffuendiþ worder 1664, huilche saalediþ wryggeligenn holdiþ och effterkommiþ schall aff mig eller mine arffuing(er), forskreffuene Christenn Hanßenn Haard eller hanß arffuinger vdenn schade och schadiþløþ i alle maader, och till deþ bedre forsichring /126v/ och forwaaring haffuer ieg Peder Iffuerßen pandtsat fra mig eller mine arffuinger till Christenn Hanßenn Haard eller hanß arffuinger dee tuinde bolþhuß i Starup, som Espenn(?) Nielßen och Jenß Madtzenn nu paabuor, med deþ tillegendiþ grund och eigenndomb, som der till nu tilleger och aff arindtz tid tilleget haffuer, for it frit fuldkommelligt pandt att schall maa nyde och beholde, indtill saa lenge denn sidste penge med denn første bliffuer for:ne Christenn Hanßenn Haard erlagt och betalt, och <for> forskreffuene 101 sletdlr. rindte haffr [Christenn Hanßenn Haard fuldkommelig tilgang [och] forloff att maa opberge aarligen aff for[schreff]uene tuinde bolþhuße, nemlig aff ... 2 rixdlr., saa lenge forskreffne penge [iche(?)] mig Peder Iffuerßenn bliffuer bestaaen[deþ] wbetald, menþ huiþ arbeid der aff ... schall werre Peder Iffuerßen følgachtig. [Att] dette saalediþ wrygeligenn holdiþ [och] effterkommiþ schall hannom wdenn schade, saa haffuer ieg dette med egen haandt vnderschreffuit, och wenligenn ombedet Erlig Velfornehme Mand Anderß Jørgenßen, Kongl. Maytz. ridefouget till Koldinghuß, och Staffen Christenßenn, borger och indvaaner vdi Colding, med mig till witterlighed att wnderschreffue. *Datum* Colding den 21. *juni* /127r/ *anno* 1662. Peder Iffuerßenn i Starup egenhaandt. Till witterlighed Anderß Jørgenßenn och Staffenn Christenßenn med egen hender. Huilchet samme haandschriff, som nu i dag for domb bleff lest och paaschreffuenn, i sig selfuer wduisþer. Der effter for retten fremsstod for:ne Peder Iffuerßenn och ydermeere sig tilforpligtet sinn forskreffuene haandschriff att holde och effterkomme, och forskreffne 101 sletdlr. till forbem:te bedagete *terminer* att betalle for:ne Christenn Hanßenn Haard eller hanß arffuinger s[om(?)] det schall werre och bliffue aff bem:te [Peder] Iffuerßenn och hanß arffuinger, en for [alle] eller alle for enn, schadisløþ holden i [alle] m(a)ader, eller och forskreffuene pand[tsatte] buolliger att tiltrede och sig til[eigne effter] *recessenn*, som och forskreffuene penge [att(?)] forrindte, imedellertid dee stander [wbe]tald, efftersom forskreffuit staar i [alle] mader. Och stod for:ne Peder Iffuerß[enn] till wedermolsting, der dette winde gich beschr.

(161)

Huilche forskreffuene otte trofaste dannemend alle sandregtelig wonde paa deriþ gode trou och rette sandhed, att dee saae och hørde her i dag for domb <stod> Christenn Hanßenn Haard, fød i Starup, som /127v/ paa Welfornehme Mand Klauß Pederßenn Ladhoff, borger och indwaaner i Kiøbenhaffn, och hanß høstrue Anne Søffrinßdatterß weigne effter schrifftelig fuldmagt, som her i dag for domb bleff lest och paaschreffuen, ihaandtoug Peder Iffuerßenn i Starup, gaff och giorde hannom en fuldtrøg, euig och wigjenkallendiþ auffkald paa ald, huiþ arffuepart, som hanß høstruefader S. Peder Olluffßen, [f]ørige boendiþ i Starup, haffuer hafft [wn]der formønderschab for bem:te Anne [Søff]rinßdatter effter tingþuindiþ [ind]hold, aff Jerleff herridtzting wdsted den ... octob. aar 1653. Och bekiende [for:ne] Christen Hanßen Haard nu for tingþ[domb], att hand paa bem:te Anne Søffrinßdat[terß] weigne haffde annammit och opbaarinn [a]ld hindiþ arffuepart, som bem:te S. [Ped]er Olluffßenn haffde vnder formønder[schab], aff bemelte Peder Iffuerßen sin fulde nøye och redelig betalling effter sinn eigenn wilge och minde, huorfor hand nu quitterit for:ne Peder Iffuerßen, hanß høstrue, sauelsom hindiþ moder och sydschind och deriþ arffuinger for sig bem:te Anne Søffrinßdatter, hindiþ hosbond /128r/ och deriþ arffuinger for for:ne arffue och formønderschab for ald wiider kraff, schade, bekostning och wdleg, och tachtet hannom ære och gott for reigtig rede och reg[enschab] och god redelig betallingh i alle maader. Och stod for:ne Christenn Hanßenn Haard till wedermolsting, der dette winde gich beschr.

(162)

Huilche for:ne otte dannemend alle wonde, att dee saae och hørde her i dag for domb stod Mette Laß Jenßen i Hersleff och Johanne Peder Søffrinnsen ibid., som wenlig omb[ad(?)] Anne Jonn Jepßen ibid., saa well som d[eris] hosbonder paa alle sider, att hun wi[lde] lade huiß trette falde, som imellom d[ennom] war begyndt for nogenn schielderi, [dennom] schulle haffue imellom werrit, effterso[m dee] iche widste hinde att paasige, sage eller [beschylde(?)] andet end erligt och gott, och som en god [christen(?)] dannequinde well eigener och andstaar i [alle] maader, hvor <for> bem:te Anne Joenß lod det [for(?)]bliffue effter gotfolchiß raad trette [och] wenighed att forekomme, och derhoß [frem]lagde sit erlige sogne winde och schotzmaall, vdgiffuenn i Hersleff kierche den fierde søndag effter *trinitatis* sidstforleden, som her i dag for domb bleff lest och paaschr. /128v/ Och derfor toug bem:te Mette Laß och Johanne Pederß for:ne Anne Joenß ihaannde och med deris <mendß> hoßwerrelße och samtyche loffuit hereffter att werre och bliffue gode wener och nabuor med huer andre, och dennom tilforplegtit, att huo aff dennom, som giffuer aarsag eller forvolder ydermeere klameri dennom imellom her effter, entenn med ord eller gierninger, och det dend kand loughlig offuerbeuißeß, schall samme straffschyldige wden andre [sø(?)]gmaall haffue forbrut till dee fattige ... sletdlr., och derforudenn stande obenn[barli]g schriffte. Och stod forschr. Anne Joenß, [Mett]e Laß och Johanne Pederß med deris [mend] och hosbonder Jan Jepßen, Laß Jenßen [och P]eder Søffrinnsenn samptelig med huer [andre] till wedermolsting, der dette winde [gich] beschr.

(163)

[Hie]mmellet med opragt finger och eed Hanß ...ßenn och Peder Søffrinnsenn i Hersleff, att dee i dag otte dage gaff Jenß Jepßen i Tolstrup och hanß høstrue Anne Bertelßdatter loughlig warßell till deris buopeell imod domb att suare Kierstenn Christenßdatter i Tolstrup eller hendiß fuldmegtig her i dag, huor offuer Hanß Staffennßenn Deelle- /129r/ fouget dennom beschylde for, huiß bem:te Jenß Jepßen haffde wdloffuit att giffue Kierstenn Christenßdatter till badschierløn och schadiß opretning, for huiß slag och schade, dee hinde haffuer giort, effter *contragtis* indhold, som her i dag for domb bleff lest och paaschreffuenn, satte rete och forminndte, (at) bem:te Jenß Jepßen burde hinde att betalle inden 15 dage eller der for stande till rette som wed bør. Saa mødte ingenn till giensuar, huor for sagen bleff opsatt vdi sex wger.

(164)

Løffuerdagenn denn 5. juli anno [1662]